

Onderwerp (Regionale) Corona Impact Monitor november 2020		
Nummer	2020/1100933	Datum college 15 december 2020
Portefeuillehouder	Wienen, J.	
Programma/beleidsveld	6.2 Gemeentelijk bestuur	
Afdeling	PG	
Auteur	F.D.J. van Hattem; T. Siermann	
Telefoonnummer	023-5113609	
Email	fdjhattem@haarlem.nl	
Bestemd voor:	Het college stuurt deze raadsinformatiebrief ter kennisname naar de Raad.	
Bijlagen	1. Corona Impact Monitor Gemeente Haarlem november 2020 2. Regionale Corona Impact Monitor november 2020 3. Algemeen nieuwsbericht alle gemeenten	

Er is een eerste Corona Impact Monitor specifiek voor de gemeente Haarlem opgesteld. In deze monitor zijn cijfers over de economische, sociaal-maatschappelijke en financiële gevolgen van de coronacrisis samengebracht. Ook vindt u cijfers over het gebruik van de noodmaatregelen voor inkomensondersteuning en over effecten op de woningmarkt in deze monitor. Ook wordende gevolgen op het gebied van cultuur, toerisme en vastgoed in een aantal indicatoren weergegeven.

Ook is de tweede Regionale Corona Impact Monitor gereed. De gemeenten Beverwijk, Bloemendaal, Heemstede, Velsen, Zandvoort en Haarlem uit de regio Kennemerland brengen hierin op regionaal niveau de gevolgen van de coronacrisis in kaart. In augustus 2020 is de eerste Regionale Corona Impact Monitor verschenen ([2020/806640](#)), als eerste in een serie van drie. Het college stuurt u nu de tweede monitor ter informatie toe. Bij deze tweede monitor is ook de gemeente Heemskerk aangesloten.

De indicatoren die gebruikt zijn om de gevolgen van de coronacrisis te meten zijn gelijk aan de eerste monitor. Er is een indicator toegevoegd over het gebruik van de Wet maatschappelijke ondersteuning. De gegevens in de monitor geven de situatie weer van het moment van meten. De analyse en tekstuele toelichting is daarop gebaseerd.

Het college betreft waar mogelijk de gegevens, duiding en verwachtingen bij het lopende beleid en bij de uitwerking van de nota Aanpak gevolgen van de coronacrisis ([2020/848465](#)).

Beide monitors zijn opgesteld door de afdeling Data, Informatie en Analyse. De gebruikte gegevens komen uit gemeentelijke administraties, openbare bronnen zoals het Centraal Bureau voor de Statistiek, Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen en betaalde bronnen zoals het Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen. In de rapportage zijn links opgenomen naar verschillende andere relevante rapportages

zoals Kamer van Koophandel, Provincie Noord-Holland en de Metropoolregio Amsterdam (MRA).

Een analyse naar de gevolgen van de pandemie op de economische ontwikkeling van de MRA staat in de [Economische Verkenningen MRA 2020](#) die op 24 november zijn gepubliceerd. Hierin staat dat de MRA ondanks de coronacrisis een onverminderd sterke economische uitgangspositie heeft. De maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus raken de economie van de regio relatief hard, maar het herstel zal naar verwachting eveneens relatief krachtig zijn.

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris,

de burgemeester,

Algemeen nieuwsbericht alle gemeenten

Embargo 15 december

Gevolgen van corona voor Haarlem in kaart gebracht

De gemeente Haarlem heeft de relevante cijfers over de effecten van corona voor de stad op een rij gezet in een Corona Impact Monitor. Dit rapport wordt tegelijkertijd gepubliceerd met de tweede Regionale Corona Impact Monitor voor de regio Kennemerland. Deze twee rapporten geven op lokaal en regionaal niveau goed beeld van de economische en maatschappelijke gevolgen van corona.

Er komt ook nog een tweede Haarlemse monitor in februari 2021. De regionale monitor is een tweede meting van een serie van drie. Het monitoren van de gevolgen is in juli gestart. De derde monitor is wordt in februari 2021 gepubliceerd. De regio beslaat de gemeenten Zandvoort, Beverwijk, Bloemendaal, Heemstede, Velsen, Haarlem en nu ook Heemskerk.

In deze rapporten zijn de verzamelde data samengebracht, gepresenteerd en geanalyseerd door de afdeling Data, Informatie en Analyse van Haarlem en Zandvoort. Met deze inzichten kan eventueel het lopende beleid worden aangepast, mocht dat nodig zijn. De resultaten uit de monitor worden meegenomen in de plannen van de gemeenten voor 2021 en verder.

De gebruikte gegevens komen uit gemeentelijke administraties en openbare- (bijv. CBS, UWV) en betaalde bronnen (bijv. LISA, het Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen). In de rapportage zijn links opgenomen naar verschillende andere relevante rapportages, zoals die van de Kamer van Koophandel, de provincie Noord-Holland of de MRA-regio.

De verschillende rapporten zijn te vinden op
<https://www.haarlem.nl/feiten-en-cijfers/>

(Iedereen kan verwijzen naar eigen website)

Bijlage

Regionale Corona Impact Monitor – editie November 2020

**Gemeente
Haarlem**

November 2020
Data, Informatie en Analyse
In opdracht van de gemeente
Haarlem

Corona Impact Monitor Gemeente Haarlem Editie november 2020

Onderzoeksrapport

Inleiding

Aanleiding en achtergrond

Corona en de maatregelen die genomen worden om het virus in te dammen zorgen voor een complexe situatie. De coronacrisis heeft economische, sociaal-maatschappelijke en financiële impact op gemeenten. Uit een analyse voor VNG Realisatie door Andersson Elffers Felix bleek dat de crisis grote gevolgen (financiële) gevolgen heeft voor gemeenten en dat bijna elk beleidsveld wordt geraakt.

In juli gestart met de Regionale Corona Impact Monitor die een beeld geeft de coronacrisis in de Haarlem en de regiogemeenten. In deze monitor worden deels dezelfde gegevens gebruikt, maar ligt de focus op de gemeente Haarlem in plaats van de regio. Daarnaast is het een verdieping op de regionale monitor en zijn een aantal indicatoren nieuwe indicatoren toegevoegd. Hierbij gaat het onder andere om indicatoren op het gebied van cultuur, toerisme en vastgoed.

De inzichten van de monitor kunnen houvast bieden om focus aan te brengen in het gemeentelijk beleid. Voor februari 2021 staat een volgende monitor gepland. Door de periodieke oplevering houdt de gemeente Haarlem steeds de vinger aan de pols bij de maatschappelijke ontwikkelingen en is het mogelijk om hierop in te springen.

Methode

De afdeling DIA (Data, Informatie en Analyse) heeft de regie bij de monitor en heeft een overzicht van beschikbare, betrouwbare en mogelijk relevante indicatoren gemaakt. Hierover is afstemming geweest waarna de definitieve indicatorenlijst is vastgesteld.

Bij de indicatoren is de volgende thema-indeling aangehouden:

- Peilingen (inwonerspanel en ondernemerspanel)
- Economie
- Cultuur
- Toerisme
- Sociaal-maatschappelijk
- Ondersteuningsmaatregelen, werk en inkomen
- Vastgoed en Woningmarkt

Medio juli 2020 is gestart met het binnenhalen, ordenen en structuren van gegevens voor de eerste monitor. Tijdens een evaluatie eind september is besloten om de tweede monitor uit te breiden met de indicator Wmo-gebruik en de monitor verder gelijk te houden.

Deze gebruikte gegevens zijn deels afkomstig uit gemeentelijke administraties. Daarnaast zijn een aantal openbare- (bijv. CBS, UWV) en betaalde bronnen (bijv. LISA) gebruikt. Ook zijn resultaten van peilingen uit het Inwonerspanel en het Ondernemerspanel van de gemeente Haarlem opgenomen.

In dit rapport worden de verzamelde data samengebracht, gepresenteerd en geanalyseerd. De bestaande gegevensreeksen uit de eerste monitor zijn uitgebreid met de meest recente gegevens.

Volledigheid van de monitor

Vanwege uiteenlopende redenen zijn niet alle indicatoren uit het Plan van Aanpak opgenomen in de monitor. [Bijlage 2](#) bevat een lijst met niet-opgenomen indicatoren voorzien van toelichting waarom deze keuze is gemaakt.

Actualiteit

De cijfers in de grafieken en tabellen lopen tot en met het derde kwartaal van 2020. In een aantal gevallen waren nog geen cijfers voor het derde kwartaal en zijn de meeste recente gegevens gebruikt. De uitkomsten van de monitor zijn dan ook een momentopname. Voor de duiding van de ontwikkelingen worden ook actuelere artikelen en rapporten aangehaald.

Begrippenlijst

De definitie van verschillende indicatoren is opgenomen in [bijlage 1](#).

Interactieve links

Het rapport werkt met interactieve links naar achterliggende rapporten en stukken, zodat de lezer zich desgewenst op een thema kan verdiepen. De links zijn herkenbaar doordat ze onderstreept zijn. Er is uiteraard een groot aanbod aan corona-gerelateerde bronnen, dus er is sprake van een selectie. In [bijlage 3](#) staan alle in het rapport genoemde bronnen per thema.

Trendgrafieken

In het rapport komen verschillende trendgrafieken voor. Ontwikkelingen worden daarin vanaf een beginpunt vergeleken tussen de gemeenten. Bijvoorbeeld: een score van 110 betekent dat het getoonde vanaf het beginpunt met 10 procent is toegenomen. In de titels van de figuren en tabellen in het rapport staat aangegeven of het om een trend (ontwikkeling) of absolute aantallen gaat.

Onzekere verwachtingen

In het rapport worden bij enkele indicatoren verwachtingen over de toekomst uitgesproken. Deze zijn voor een groot deel gebaseerd op rapporten en scenarioschetsen van externe bronnen zoals bijvoorbeeld CBS, CPB en UWV. Daarnaast is een deel van de verwachtingen gebaseerd op wat experts op een specifiek thema zeggen over ontwikkelingen in hun themagebied. Hierbij is geprobeerd om de verwachtingen te schetsen op basis van de meest gangbare inzichten. De tijd sinds de coronacrisis heeft laten zien dat veel verwachtingen niet volledig uitkomen. De in het rapport geschetste toekomstverwachtingen zijn aannemelijk, maar hangen ook af van veel externe factoren. Met name de ontwikkelingen rondom het virus spelen hierin een grote rol.

Samenvatting Gemeentelijke Corona Impact Monitor november 2020

Peilingen inwonerspanel en ondernemerspanel

- Panelleden van het online inwonerspanel geven hun leven een 7,3. Dit blijkt uit een onderzoek dat eind september is uitgezet. Een kwart is momenteel niet tevreden met de mogelijkheden voor vrijetijdsbesteding. Inwoners bezoeken na de corona-uitbraak minder vaak de binnenstad, maar gaan vaker naar Haarlemse parken.
- Eind augustus vond ook een onderzoek plaats in het ondernemerspanel. Driekwart van de ondervraagde Haarlemse ondernemers had in de maanden april tot en met juni minder omzet dan een jaar eerder. Verder hadden ondernemers ook veel last van het wegvallen van vraag en opdrachten of het verlies van klanten.
- Alle uitkomsten van de onderzoeken in het inwonerspanel en het ondernemerspanel staan in aparte rapportages.

Economie

- Zowel het consumentenvertrouwen als het ondernemersvertrouwen daalde sterk in het tweede kwartaal van 2020 in de provincie Noord-Holland. In het derde kwartaal stabiliseert het consumentenvertrouwen zich een laag niveau. Het ondernemersvertrouwen neem iets toe, maar de score is nog steeds sterk negatief. De ontwikkelingen hangen samen met de economische ontwikkeling. De verwachting is dat het vertrouwen toeneemt zodra het economisch beter gaat of als er zicht is op het einde van de crisis.
- In de eerste drie kwartalen van 2020 waren er 13 faillissementen in Haarlem. Een jaar eerder waren dit er nog 21 in dezelfde periode. In het derde kwartaal van 2020 ging maar één Haarlems bedrijf failliet. Ook in Nederland is er geen toename van faillissementen in 2020. De steunmaatregelen van de overheid spelen hierbij een rol. De verwachting is evenwel dat het aantal faillissementen nog toeneemt als steunmaatregelen aflopen.

- Het UWV verwacht zeer sterke banenkrimp in de sectoren horeca, cultuur en overige dienstverlening. Deze sectoren vertegenwoordigen in Haarlem 12% van de arbeidsmarkt. In Nederland is dit 10%. De verwachting is dus dat dit deel van de lokale arbeidsmarkt sterk de gevolgen van corona zal merken.
- Sinds 2018 zijn er elk kwartaal meer nieuwe bedrijfsvestigingen in de Haarlem dan dat er verdwijnen. Met de toename stijgt ook het aandeel zzp'ers en het aantal banen. Per saldo komen er sinds de coronacrisis minder vestigingen en daaraan gerelateerde banen bij. In het tweede kwartaal verdwenen er zelfs banen door de bedrijvendynamiek. Het derde kwartaal kende een positief saldo.
- Het tweede kwartaal was de economisch krimp het sterkst. Het derde kwartaal was positiever. Dit staat los van de werkgelegenheidsontwikkeling binnen de bedrijven. Daar is vooralsnog alleen indirect zich op, bijvoorbeeld via de ontwikkeling van het aantal WW-uitkeringen.
- De bedrijvendynamiek verschilt per sector: vooral bij cultuur, horeca en ICT is de ontwikkeling negatief. In de zakelijke dienstverlening, handel en bouw ontstaan per saldo in 2020 juist veel banen door de het ontstaan en verdwijnen van bedrijven.
- De verkeersdrukte nam na de lockdown in maart sterk af. In de maanden er loopt de drukte wel weer op. Mogelijk ook omdat men het ov wil ontlasten. Bij de Haarlemse parkeergarages was het in april namelijk juist drukker.

Samenvatting Gemeentelijke Corona Impact Monitor november 2020 (2)

Cultuur

- Het bezoek aan Haarlems musea en de schouwburg is 2020 fors afgenomen. Vooral in het tweede kwartaal waren er vanwege sluitingen weinig bezoekers. In het derde kwartaal is er iets van herstel, maar de aantallen zijn duidelijk lager dan eerdere jaren. In oktober sloten de musea opnieuw tijdelijk. Inmiddels zijn ze weer open, maar de toekomst blijft vanwege de ontwikkeling van corona onzeker.
- Ook de bibliotheken en het filmbezoek met Cinevillepas nam als gevolg van de coronamaatregelen sterk af. De ontwikkelingen van de ledenaantallen zijn minder duidelijk. Maar ook voor de bibliotheek en het filmbezoek hangt veel af van eventuele nieuwe maatregelen.

Toerisme

- De toeristisch-recreatieve sector zorgt voor 8% van de werkgelegenheid in Haarlem. Vooral de horeca is een belangrijke werkgever. De verwachting is dat de sector als gevolg van minder buitenlandse toeristen nog sterk geraakt zal worden.
- De hotelbezetting en het aantal gasten en overnachtingen laten al een sterk negatieve ontwikkeling zien in 2020. Tussen januari en oktober 2020 was de bezettingsgraad 45% tegen 73% over heel 2019. Naar verhouding zijn er vooral minder zakelijke bezoekers en buitenlandse bezoekers. Het binnenlands toerisme lijkt wel wat toe te nemen, maar deze groep verblijft gemiddeld korter in Haarlem dan buitenlandse toeristen.
- Ook het bezoek aan de VVV en vистиhaarlem.com daalde sterk na de uitbraak van corona. Veel zal voor de toeristische sector dan ook afhangen van ontwikkeling van de pandemie.

Sociaal-maatschappelijk

- In september 2020 zijn er 3% meer actieve cliënten jeugdhulpverlening dan een jaar eerder. Ten opzichte van het voorgaande kwartaal is er een lichte daling. Dit sluit aan bij het beeld dat in die periode de jeugdhulp afgeschaald was. In augustus en september is de instroom weer groter dan de uitstroom. Mogelijk zit hier nog een deel van eerder uitgestelde hulp bij.
- Sinds 2018 tot de coronacrisis nam het aantal jongeren met jeugdhulp zonder verblijf steeds toe. Tussen januari en juli is er echter een afname. Ook deze hulp werd vanwege de coronacrisis afgeschaald. De toekomstige ontwikkelingen zijn sterk afhankelijk van ontwikkeling van de corona.
- In september 2020 zijn er 10.210 Wmo-cliënten in Haarlem. Dit zijn er 12% meer dan in 2018. De groei vlakt – met name door een verminderde instroom van cliënten – in 2020 iets af. In het tweede kwartaal was de uitstroom iets hoger dan de instroom, maar daarna stijgt het aantal Wmo-cliënten weer.
- In 2020 zijn er in Haarlem meer meldingen van overlast gemaakt dan in andere jaren. Vooral de jeugdoverlast is hard gestegen na de corona-uitbraak. In het derde kwartaal daalt het aantal meldingen wel iets. De hogere cijfers betekenen niet per se dat er meer overlast is dan eerder. Zo is er meer aandacht voor bij handhaving vanwege het coronaprotocol en registreren mensen de overlast eerder omdat ze vaker thuiszitten. Daarnaast is de meldingsbereidheid in de coronaperiode hoog. Mogelijk dat het aantal meldingen de komende periode met de nieuwe strengere maatregelen weer stijgt.

Samenvatting Gemeentelijke Corona Impact Monitor november 2020 (3)

Sociaal-maatschappelijk

- Het aantal gegeven coronaboetes hangt erg af van het gekozen beleid. In Haarlem deelde de gemeente vooral in april en mei boetes uit. Inmiddels is de handhaving aangescherpt en worden weer meer coronaboetes verwacht.
- Het aantal geregistreerde diefstallen, inbraken en gevallen van zakkenrollerij nam na de lockdown af. Waarschijnlijk doordat men meer thuis bleef. Alleen op het aantal winkeldiefstallen is de invloed van corona vrij gering. In het derde kwartaal nemen vooral zakkenrollerij en woninginbraken weer toe ten opzichte van het voorgaande kwartaal. Verwacht wordt dat dit met een strengere lockdown opnieuw afneemt.
- Het aantal meldingen van huiselijk geweld was in Haarlem in het derde kwartaal 5% lager dan een jaar eerder. Mogelijk komt dit ook doordat gevallen minder snel gedetecteerd worden omdat men minder sociale gelegenheden buitenshuis heeft en het melden lastiger is vanwege de aanwezigheid van anderen in huis. Een duidelijk verband met corona is echter nog niet aangetoond. De ontwikkeling gedurende het jaar, is vergelijkbaar met 2019.

Ondersteuningsmaatregelen, werk en inkomen

- Op de arbeidsmarkt vanaf april 2020 een sterke toename van het aantal WW-uitkeringen toen veel banen verdwenen. Dit terwijl er vanaf 2018 sprake was van een continue afname van WW-ontvangers. Vooral de instroom is hoger dan in eerdere jaren. Vanaf juli daalt het aantal WW-uitkeringen weer. Mogelijk doordat voor veel mensen de kortdurende WW afloopt of omdat men toch weer werk vindt. Verschillende bronnen voorspellen dat de afname slechts stilte voor de storm is en dat de werkloosheid de komende jaren toeneemt.

- In de dienstverlening en transport en logistiek steeg het aantal WW-uitkeringen tussen januari en juni het sterkst.
- Het aantal vacatures daalde in de eerste helft van 2020 in vrijwel alle sectoren in de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond. Dit hangt samen met de coronacrisis. Alleen het aantal vacatures in de ICT steeg.
- Door de toenemende werkloosheid en het dalende aantal vacatures neemt de spanning in alle branches behalve de ICT en pedagogische beroepen af. De markt voor ICT-beroepen blijft evenwel krap. Dit geldt ook voor technische beroepen. Deze sectoren werken al in grote mate digitaal en kunnen zich daardoor makkelijker aanpassen aan de nieuwe situatie.
- In het tweede kwartaal van 2020 waren de minste aanvragen voor schuldhulpverlening vanaf begin 2019. In het derde kwartaal van 2020 steeg het aantal aanvragen weer. Toch zijn er minder aanvragen dan in dezelfde periode in eerdere jaren. Het is onduidelijk of hier sprake is van een corona-effect.
- In Haarlem maakten 1.590 ondernemers gebruik van NOW 2.0 (18% van de bedrijven). Van de eerste NOW-regeling maakte 36% van de ondernemers gebruik. Uit een enquête van UWV blijkt dat dit voornamelijk komt omdat bedrijven minder steun nodig hadden omdat het beter ging na de zomer. De eisen voor NOW3 zijn strenger dan de voorgaande regelingen. De verwachting is daarom dat daar minder gebruik van gemaakt zal worden.
- Het aandeel zzp'ers dat gebruikmaakt van Tozo was het grootst in de maanden april en mei. Vanaf juni is dit stabiel en maakt zo'n 11% van de zzp'ers gebruik van de regeling.

Samenvatting Gemeentelijke Corona Impact Monitor november 2020 (4)

Ondersteuningsmaatregelen, werk en inkomen

- Naast NOW en Tozo kon een deel van bedrijven ook aanspraak maken op de TOGS-regeling. In totaal deden 2.270 bedrijven in Haarlem dit. De meerderheid (55%) van de TOGS-gebruikers is zzp'er, 22% zit in de horecasector.
- Het bijstandsvolume reageert minder sterk, en ook wat trager, op conjuncturele ontwikkelingen dan het WW-volume. Het aantal Bbz-uitkeringen en reguliere uitkeringen verschilt vooralsnog dan ook weinig met de situatie een jaar eerder. Alleen het gebruik van de Participatiewet nam één procent toe. Daarbij maken zzp'ers nu eerder gebruik van Tozo dan Bbz. De verwachting is dat het bijstandsvolume nog toeneemt na verloop van tijd als de andere uitkeringen aflopen.
- Ook het gebruik van de Haarlempas lijkt nog niet te zijn toegenomen. Vanwege administratieve redenen is de volledige ontwikkeling pas duidelijk na afloop van het kalenderjaar.
- Landelijk en op provincieniveau is een stijging van werkloosheid. Op basis van het aantal geregistreerde werkzoekenden is het plausibel dat dit ook in Haarlem zo is. Tussen januari en juni 2020 nam het aantal werkzoekenden met 10% toe. Voor de toekomst hangt veel af van de ontwikkeling van de algehele economie. Het CBS meldde dat er in het derde kwartaal een grote banengroei was.

- Ook in het aantal aangevraagde kwietscheldingen voor belastingen weinig verschil met het voorgaande jaar. Deels komt dit doordat de piek over het algemeen aan het begin van het belastingjaar in januari of februari ligt. Voor 2020 is deze piek dus nog voor corona. Daardoor is het effect van corona ook nog niet inzichtelijk. Volgend jaar is er mogelijk wel een toename. Meer mensen zitten dan zonder werk en hebben dus minder inkomsten.

Vastgoed en woningmarkt

- De coronacrisis lijkt weinig impact op het woningaanbod en de huizenprijs te hebben. In Haarlem steeg de vraagprijs per vierkante meter in 2020 met 10% sinds januari. De krappe markt lijkt belangrijker voor de vraagprijs dan de coronacrisis.
- In Haarlem is in het derde kwartaal 28.809 m² bij 21 kantoren beschikbaar. Aan het begin van 2020 was dit 24.027 m² bij 18 kantoren. Een vijfde van de kantoren wordt al langer dan drie jaar aangeboden. De verwachting is dat in de toekomst het kantoorgebruik anders wordt en met name gericht zal zijn op ontmoetingen en vergaderingen.
- Het bedrijfsruimteaanbod is duidelijk groter dan een jaar eerder. De stijging begint echter al in het laatste kwartaal van 2019. Er is weinig structureel aanbod. Dat betekent dat alle recente groei ook pas in 2020 leeg is komen te staan. De verwachtingen voor de bedrijfsruimtemarkt zijn wisselend. Sectoren waar het slecht gaat, hebben minder ruimte nodig. Maar er zijn ook sectoren die meer ruimte nodig hebben, voor bijvoorbeeld het verzenden van pakketten.

Samenvatting Gemeentelijke Corona Impact Monitor november 2020 (5)

Vastgoed en woningmarkt

- In Haarlem staat begin 2020 5,8% van de 2.364 verkooppunten leeg. Dat is 7,4% van het winkerverkoopvloeroppervlak. Dit is een toename ten opzichte van 2019. Dit komt mede door het vertrek van Hudson's Bay waardoor 8.250 m² leeg kwam te staan. In 2020 is deze leegstand deels weer opgevuld door de vestiging van Hema op twee etages in het pand. Ook in Noord-Holland en Nederland neemt de leegstand tussen 1 januari 2019 en 1 januari 2020 toe.
- Het aantal aangevraagde bouwvergunningen fluctueert de afgelopen jaren erg. Dit geldt ook voor het aantal opgeleverde woningen. Als een groot nieuwbouwproject in een bepaald kwartaal wordt opgeleverd, zorgt dat voor hoge kwartaalcijfers. Daarnaast zijn andere situationele factoren als de stikstofcrisis van invloed. Het effect van corona op de bouw is hierdoor lastig in te schatten. Los van de verklaring is het aantal verleende bouwvergunningen en het aantal opgeleverde woningen in 2020 in Haarlem laag.
- Het aantal actief woningzoekenden in de sociale huursector neemt toe tussen april en september 2020. Mogelijk dat dit ook komt doordat er minder verhuisbewegingen zijn door de krappe woningmarkt. Het aantal aangevraagde urgenties voor sociale huur, is vergelijkbaar met eerdere jaren en hierin is geen corona-effect zichtbaar.
- Bij de Brede Centrale Toegang Kennemerland melden zich tot nu toe in 2020 minder daklozen. Mogelijk door de extra landelijke afspraken en regelgeving die er op gericht zijn dat niemand tijdens deze crisis op straat moet komen te staan. De uitstroom bij de maatschappelijke opvang is echter ook minder dan in 2019. Uit WOB-verzoeken blijkt echter wel dat dakloosheid een toenemend probleem is in Nederland, zeker sinds de uitbraak van corona.

Inhoudsopgave

In het rapport worden per thema de indicatoren besproken. De snelkoppelingen hieronder verwijzen naar de verschillende thema's en de bijlagen:

PEILINGEN (p.10)

ECONOMIE (p. 15)

CULTUUR (p.27)

TOERISME (p.31)

SOCIAAL-MAATSCHAPPELIJK (p. 36)

ONDERSTEUNINGSMAATREGELEN, WERK & INKOMEN (p. 45)

VASTGOED EN WONINGMARKT (p. 58)

BIJLAGEN (p. 69)

Hoofdstuk: peilingen

In dit hoofdstuk worden de volgende onderdelen behandeld:

Peiling inwonerspanel

Peiling ondernemerspanel

Peilingen: inwonerspanel

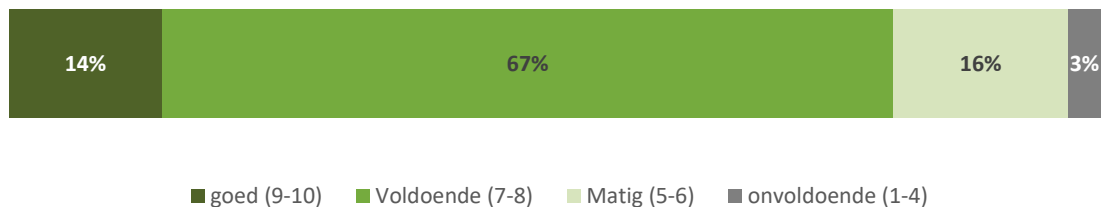
Tussen 24 september en 12 oktober is een onderzoek uitgezet over de gevolgen van corona in het online inwonerspanel van de gemeente Haarlem. Dit was een periode van stijgende coronacijfers, maar nog vóór de strengere maatregelen van 14 oktober. Aan het onderzoek hebben 2.588 van de 5.280 panelleden meegedaan. Op deze en de volgende pagina staan enkele van de belangrijkste uitkomsten. De volledige uitkomsten van dit onderzoek staan in een zelfstandig rapport.

Haarlemmers geven hun leven momenteel gemiddeld een 7,3. Een kwart waardeert het leven sinds de coronacrisis minder. Eén op de acht waardeert het leven nu juist meer. De meeste inwoners, ruim driekwart, zijn momenteel tevreden over hun leven en gezondheid. Vrijtijdsbesteding kan beter, een kwart is daar ontevreden over.

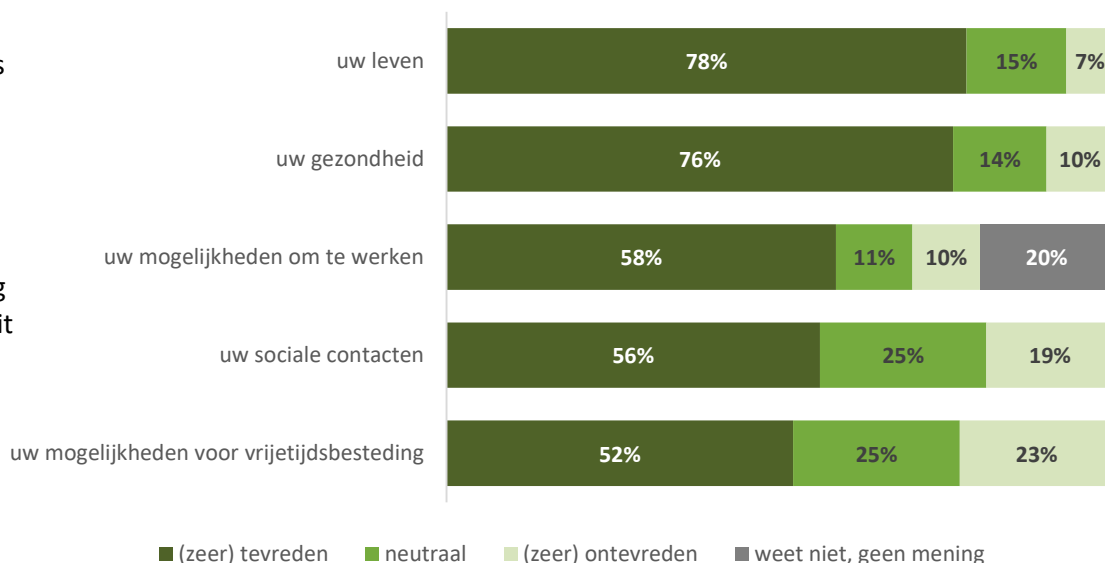
In de komende maanden worden enkele vragen uit deze peiling herhaaldelijk voorgelegd, om zo ontwikkelingen te kunnen zien.

Ook uit landelijk SCP-onderzoek blijkt dat Nederlanders gelukkig zijn met hun leven. Gemiddeld geeft de Nederlander een 7,3. Dit is gelijk met het cijfer dat men in 2019 gaf. Het SCP-onderzoek vond echter wel in de zomer plaats toen er minder coronabesmettingen waren.

Welk rapportcijfer geeft u momenteel aan uw leven in het algemeen? (n=2.584)

Hoe ontevreden of tevreden was u in de afgelopen twee weken met...(n=2.588)

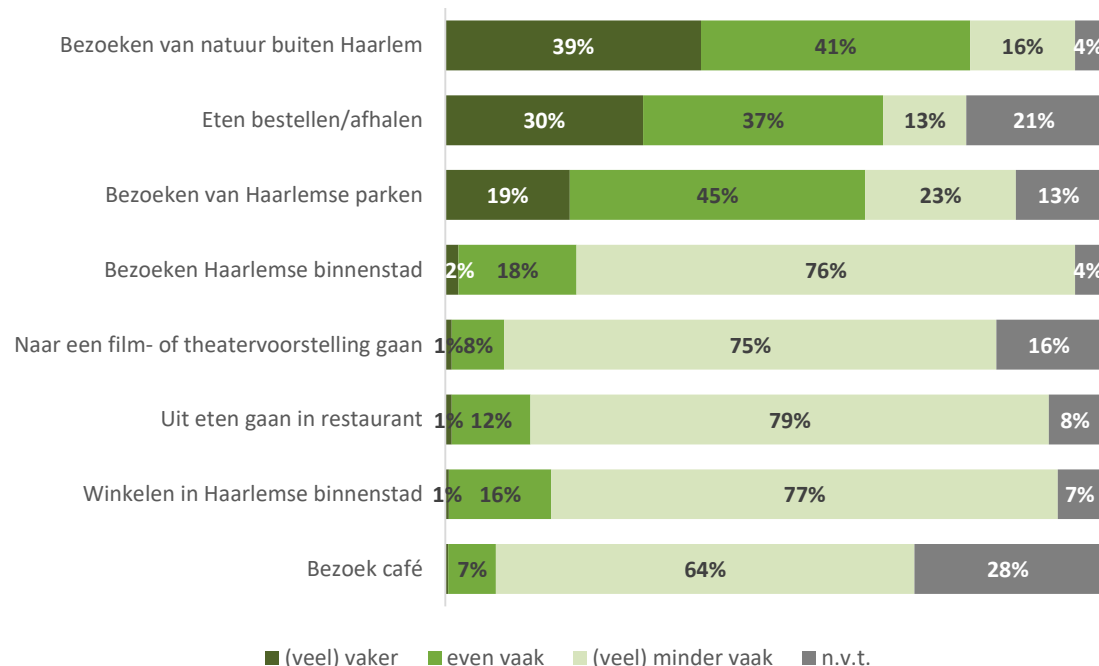
Peilingen: inwonerspanel (2)

Veel activiteiten worden minder ondernomen dan voor de coronacrisis. Driekwart van de Haarlemmers gaat minder naar de Haarlemse binnenstad. Ook het retailbureau RMC ziet in Nederland forse dalingen van binnenstadbezoek.

Haarlemmers bezoeken ook minder vaak de film of het theater. Vier op de vijf inwoners gaan minder uit eten. Eten bestellen, gebeurt daarentegen juist vaker. Ook landelijk zag Thuisbezorgd.nl het aantal bestelling oplopen in 2020. Verder bezoeken Haarlemmers sinds de coronacrisis per saldo vaker parken in de stad en natuur buiten Haarlem.

Vier op de tien inwoners van Haarlem geeft aan meer online te kopen sinds de coronacrisis. Dit sluit aan bij de landelijke cijfers van Thuiswinkel.org.

In hoeverre onderneemt u nu ten opzichte van voor de coronacrisis vaker of minder vaak de onderstaande activiteiten? (n=2.588)

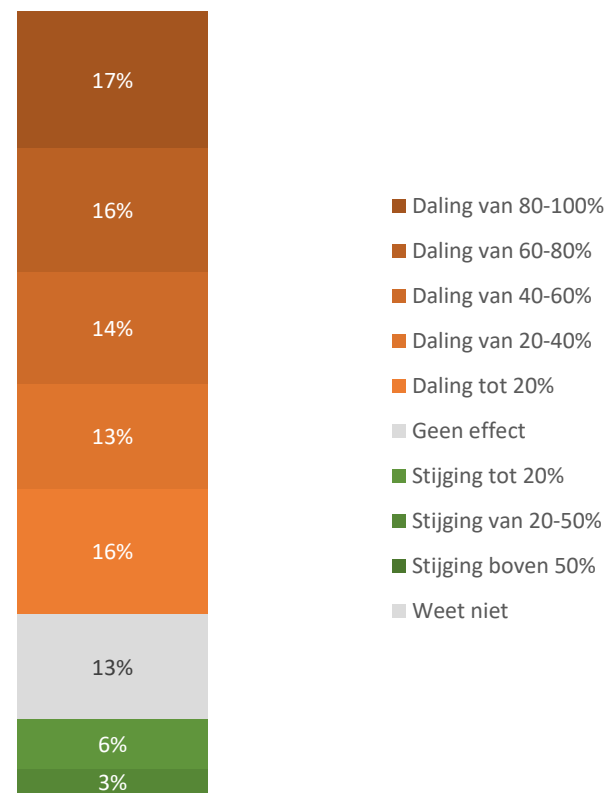
Peilingen: ondernemerspanel

Tussen 27 augustus en 14 september oktober vond een onderzoek plaats over de gevolgen van corona voor ondernemers in het online ondernemerspanel van de gemeente Haarlem. Dit was een periode van stijgende coronacijfers na een zomer waarin veel maatregelen af waren geschaald. Aan het onderzoek hebben 260 van de 711 panelleden aan meegedaan. Op deze en de volgende pagina staan enkele van de belangrijkste uitkomsten. Meer uitkomsten staan in het volledige (separate) rapport.

Driekwart (76%) van de ondervraagde ondernemers had in de maanden april tot en met juni door het coronavirus minder omzet dan in dezelfde periode in 2019. Bij een op de drie ondernemers (33%) is zelfs sprake van een omzetsdaling van 60% tot 100%.

Uit landelijk onderzoek van Kantar uitgevoerd in de periode 29 juni tot en met 5 juli 2020 bleek dat 56% van de ondernemers te maken heeft met dalende omzet.

Welk effect heeft het coronavirus op uw maandomzet?
(periode april-juni 2020 vergeleken met periode april-juni 2019) (n=286)

Peilingen: ondernemerspanel (2)

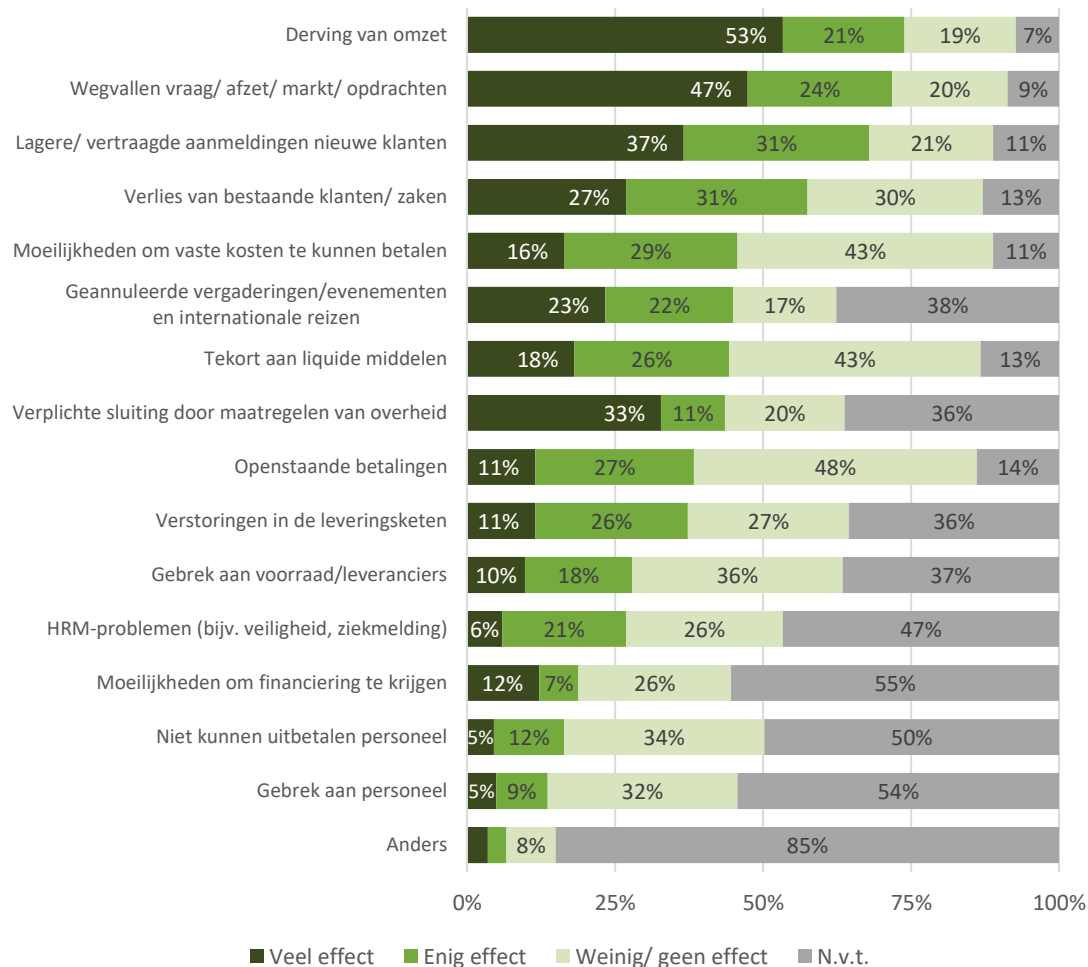
Driekwart (74%) van de ondervraagde ondernemers last te hebben van derving van omzet. Voor de helft (53%) is het effect zelfs sterk negatief effect.

Ook het wegvallen van afzet en opdrachten speelt bij veel ondernemers: voor 47% heeft dit veel effect en voor nog eens 24% enig effect. Verder kreeg meer dan helft van de ondernemers minder aanmeldingen van nieuwe klanten (68%) of verloren ze bestaande klanten (58%).

Twee op de drie ondernemers (64%) kreeg te maken met verplichte sluiting door maatregelen van overheid. Voor de helft van hen (33% van alle ondervraagde ondernemers) had dit veel effect.

In totaal ervoer 91% van de ondervraagde ondernemers enig of veel effect van een van de aspecten, 9% merkten dus nog geen van de genoemde negatieve effecten van de coronacrisis. Waarschijnlijk is dit aandeel afgenomen na de recente gedeeltelijke lockdown toen veel ondernemers weer (deels) moesten sluiten.

Op welk van onderstaande aspecten heeft de coronacrisis voor u als ondernemer een negatief effect? (n=286)

Bron: ondernemerspanel gemeente Haarlem

Hoofdstuk: Economie

In dit hoofdstuk worden de volgende indicatoren behandeld:

Consumentenvertrouwen

Ondernemersvertrouwen

Faillissementen

Banenmarkt

Pendel

Bedrijvendynamiek

Verkeersdrukke

Bezetting parkeergarages

Economie: consumentenvertrouwen

Al snel na de corona-uitbraak halverwege maart volgden scenario's en doorrekeningen van onder andere [CPB](#), [IMF](#) en [DNB](#) over de vooruitzichten voor de Nederlandse economie. Zonder uitzondering werd een periode van economische krimp voorzien.

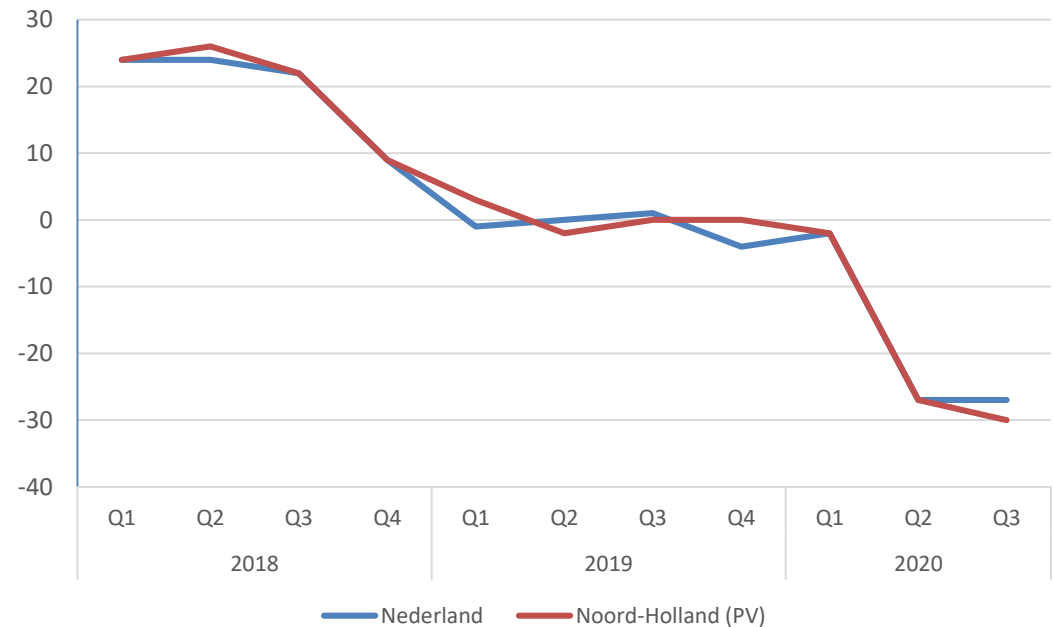
Uit cijfers van het [CBS](#) over het tweede kwartaal van 2020 blijkt dat de economie met 8,5% kromp ten opzichte van het eerste kwartaal. Toch zijn er ook gematigd positieve geluiden. Uit cijfers van [Eurostat](#), vergelijkbaar met het CBS op Europees niveau, blijkt dat de economische krimp in het derde kwartaal (3,9%) in de EU minder was dan in het tweede kwartaal (11,4%). Ook [de Rabobank](#) is optimistisch en verwacht herstel.

Een vergelijkbare ontwikkeling is zichtbaar in consumentenvertrouwen (zie bijlage begrippenlijst voor meer informatie). Na de uitbraak van corona en de daaropvolgende lockdown is het consumentenvertrouwen in kwartaal 2 en 3 van 2020 tot ver onder het nulpunt gedaald, maar de daling is in het derde kwartaal afgevlakt.

Ook de cijfers voor achterliggende deelindicatoren *economisch klimaat* (-53) en *koopbereidheid* (-9) zijn in kwartaal 3 negatief.

De cijfers voor Noord-Holland liggen in lijn met de landelijke ontwikkelingen. De saldi voor *economisch klimaat* (-55) is vergelijkbaar met landelijk. De *koopbereidheid* (-14) is iets lager voor de provincie Noord-Holland dan in Nederland. Er zijn voor deze indicator actuele cijfers op gemeenteniveau beschikbaar.

Absolute ontwikkeling score consumentenvertrouwen

Bron: CBS

Economie: ondernemersvertrouwen

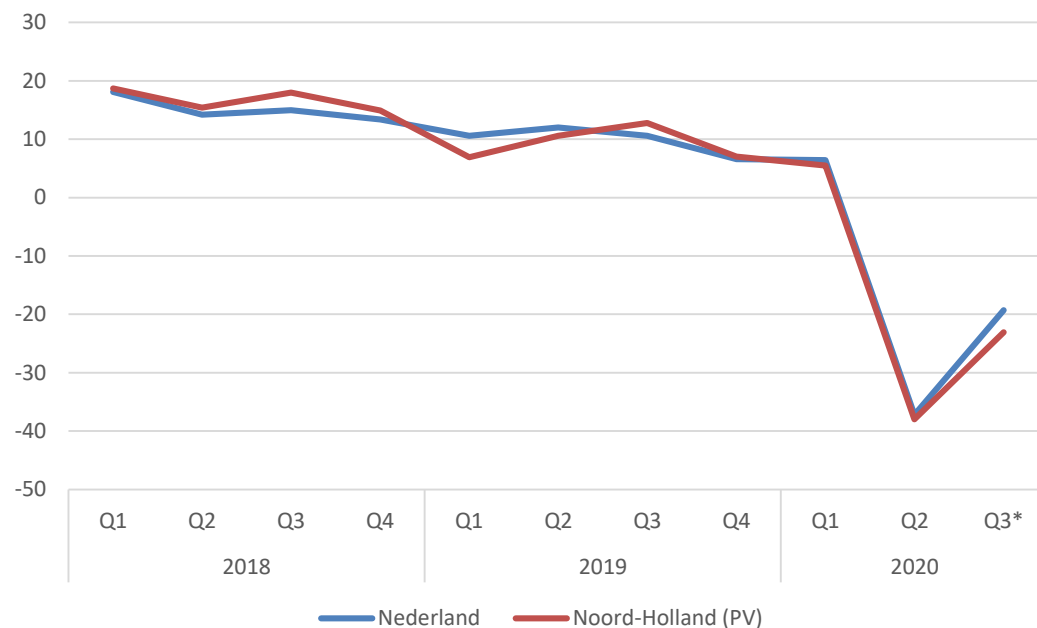
De economische gevolgen van corona verschillen sterk per sector. ING becijferde in september dat vrijwel alle sectoren als gevolg van corona krompen. Het sterkst geldt dit voor de horeca, maar ook transport & opslag en de zakelijke dienstverlening zijn volgens de analyse hard geraakt. Alleen de detailhandel kende groei in 2020. Voor 2021 wordt voor alle sectoren - met uitzondering van de bouw - gedeeltelijk herstel in het eerste kwartaal verwacht. Uiteraard zal veel afhangen van de ontwikkelingen rondom het coronavirus.

Vergelijkbaar met het consumentenvertrouwen (p. 9) meet CBS ook ondernemersvertrouwen. Per saldo daalde het vertrouwen van ondernemers in het tweede kwartaal tot onder de nullijn. In het derde kwartaal herstelde het vertrouwen zich iets. Mogelijk daalt dit in het vierde kwartaal weer naar aanleiding van de in oktober ingestelde coronamaatregelen.

Aan de andere kant kan positief nieuws het sentiment snel ombuigen. Zo zorgde het nieuws over een mogelijk goed werkend vaccin voor flinke koersstijgingen op de beurzen.

De ontwikkelingen zijn vergelijkbaar voor Noord-Holland en Nederland. Er zijn voor deze indicator actuele cijfers op gemeenteniveau beschikbaar.

Absolute ontwikkeling score ondernemersvertrouwen

*voorlopige cijfers.

Economie: faillissementen

In de eerste drie kwartalen van 2020 waren er in de gemeente Haarlem 13 faillissementen. In 2019 en 2018 waren er in dezelfde periode respectievelijk 21 en 18 faillissementen. Ook op landelijk niveau is zijn er minder faillissementen dan in eerdere jaren. Zo registreerde CBS in augustus 2020 zelfs het laagste aantal faillissementen in 21 jaar tijd. Toch bleek uit recent onderzoek van RVO dat driekwart van de internationaal opererende ondernemers last heeft van de coronacrisis bij hun activiteiten.

Op basis van de negatieve geluiden over de Nederlandse economie zouden misschien meer faillissementen verwacht worden. Dit kan waarschijnlijk deels verklaard worden door de afgegeven noodpakketten als NOW en Tozo.

Verder worden faillissementen op basis van eigen aangifte sneller verwerkt door de rechtbank dan faillissementsverzoeken van crediteuren. Aan het laatste type faillissementen gaan namelijk meer procedures en toetsing vooraf waardoor faillissementen vertraagd zichtbaar worden. Daarnaast stoppen veel bedrijven niet door een faillissement, maar door een bedrijfsbeëindiging. De verwachting is nog steeds dat als de noodmaatregelen wegvallen er een snelle toename van faillissementen volgt.

Aantal faillissementen gemeente Haarlem

	2018				2019				2020		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
Bouw	0	0	4	1	0	1	0	2	0	3	0
Financiële instellingen	1	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0
Gezondheids- en welzijnszorg	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Handel (detailhandel en groothandel)	3	1	4	2	1	9	3	2	0	1	0
Horeca	0	0	0	3	0	1	0	0	0	1	0
ICT	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0
Industrie	1	2	0	0	0	0	0	3	0	0	0
Overige zakelijke dienstverlening	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0
Specialistische zakelijke dienstverlening	0	0	0	1	0	1	0	1	1	0	0
Verhuur en overige zakelijke dienstverlening	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	1
Vervoer en opslag	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0
Totaal	5	3	10	7	1	13	7	10	2	10	1

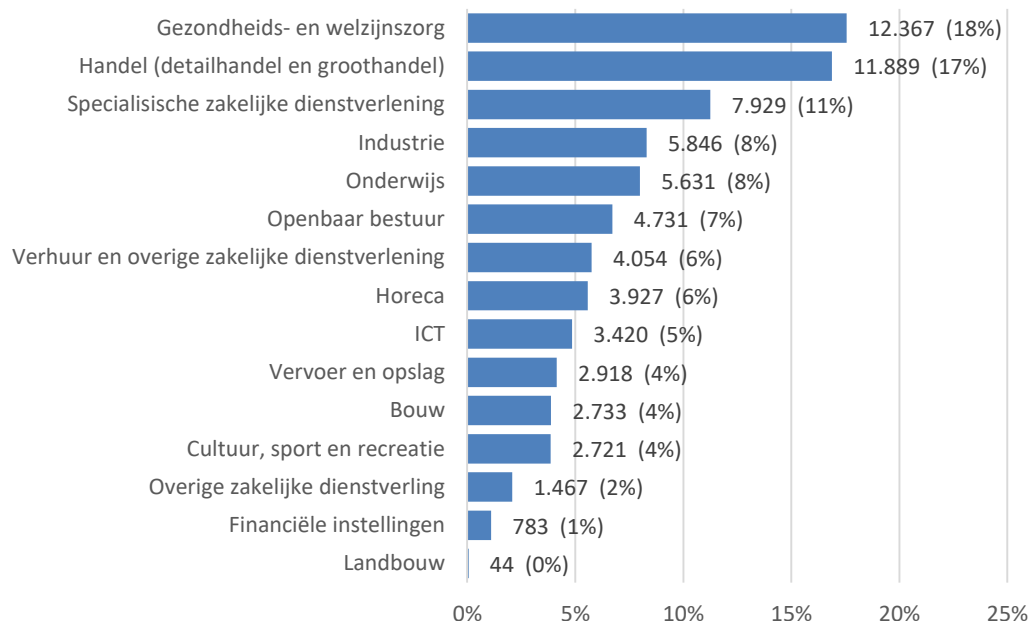
In vergelijking met 2019 zijn er naar verhouding relatief meer faillissementen in de bouw, zorg en overige zakelijke dienstverlening. Maar één handelsbedrijf ging failliet in 2020. In 2019 zorgde deze sector nog voor bijna de helft van alle faillissementen in Haarlem. In het derde kwartaal was er maar één faillissement in Haarlem. De meeste faillissementen (10) vonden plaats in het tweede kwartaal.

Economie: banen naar sector

Uit de regionale arbeidsmarktanalyse voor regio Zuid-Kennemerland en IJmond van UWV blijkt dat er zeer grote krimp van werkgelegenheid in de sectoren horeca, luchtvaart (onderdeel van vervoer en opslag), cultuur, sport & recreatie en verhuur en overige zakelijke diensten (o.a. reisbureaus en uitzendbureaus) wordt verwacht. Het UWV voorziet alleen toekomstige groei in de 'food' detailhandel (niet uitgesplitst in tabel rechts).

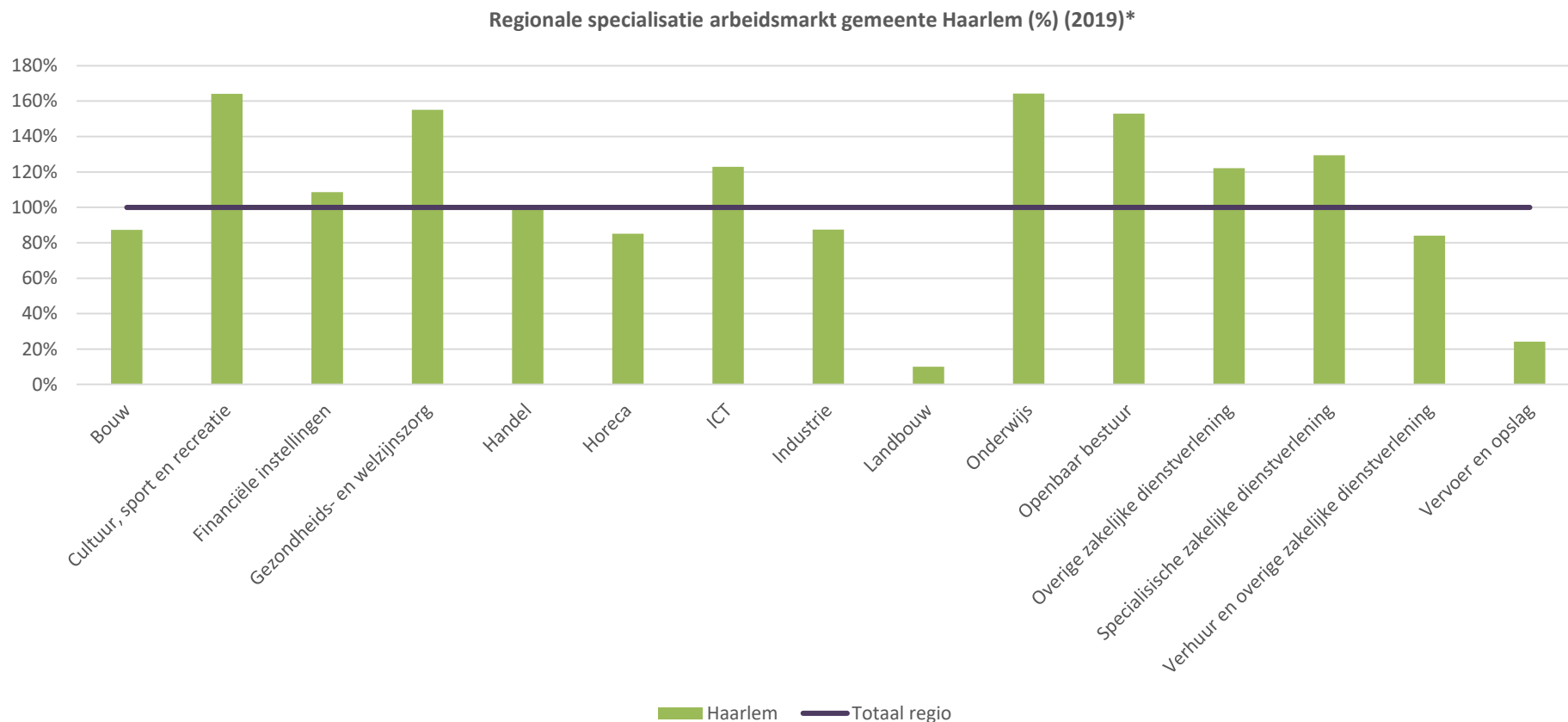
In Haarlem vertegenwoordigen de krimpsectoren ongeveer 12% van de werkgelegenheid. Landelijk is dat 10%. De cultuursector is in Haarlem sterker vertegenwoordigd dan in de regiogemeenten (zie volgende pagina). De zorg is in Haarlem met 12.367 banen in 2019 (18%) de grootste werkgever. Daarna volgt de handel (17%). Er is in Haarlem bijna geen werkgelegenheid in de landbouw. Op de volgende pagina is te zien hoe de werkgelegenheid per gemeente zich verhoudt tot de regionale verdeling.

Aantal en aandeel (%) banen naar sector gemeente Haarlem (2019)*

*2019 is het meest recente peiljaar.

Economie: regionale specialisatie arbeidsmarkt

*2019 is het meest recente peiljaar.

Leeswijzer: de lijn in de figuur staat voor de arbeidsmarktverdeling in de regio (gemeenten Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmermeer, Heemskerk, Heemstede, Velsen, Uitgeest en Zandvoort). Sectoren met staven die boven de lijn uitkomen zijn in de werkgelegenheidsverdeling in Haarlem sterker vertegenwoordigd dan in de regio. Hoge staven zijn sterk oververtegenwoordigd, lage staven zijn ondervertegenwoordigd.

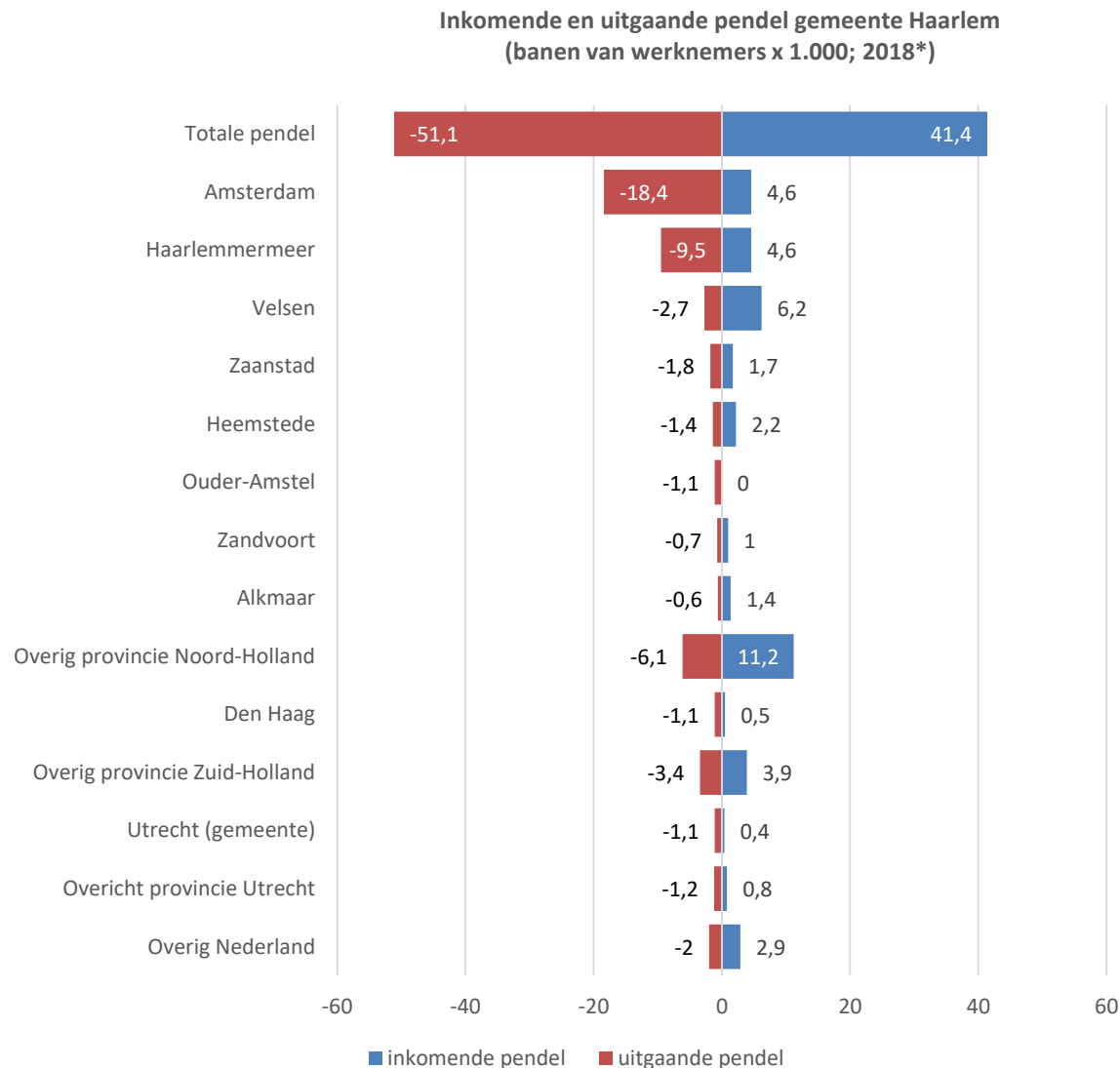
Economie: pendel

In Haarlem zijn in 2019 70.460 banen (meest recente cijfers) voor 161.716 inwoners. Haarlem heeft hiermee een werkgelegenheidsfunctie van 44%. De woon-werk pendelstromen maken de werkgelegenheidsfunctie verder inzichtelijk.

In totaal zijn er 51.100 Haarlemmers die in een andere gemeente werken, waarvan 18.400 in Amsterdam en 9.500 in Haarlemmermeer. Er is een instroom van 41.400 inwoners van andere gemeenten die in Haarlem werken. Vanuit Velsen (6.200 werknemers), Amsterdam en Haarlemmermeer (beide 4.600 werknemers) komen veel arbeidskrachten naar Haarlem.

De uitgaande pendel is dus groter dan de inkomende pendel. Haarlem kent het grootste negatieve saldo met Amsterdam. Met Velsen heeft Haarlem de grootste positieve balans. Daarnaast werken duidelijk meer mensen uit 'overig Noord-Holland' in Haarlem dan andersom.

De cijfers zijn van voor de coronacrisis en dienen daarom vooral om inzicht te krijgen in de uitgangspositie voor de crisis. Uit cijfers van TomTom (p.25) blijkt dat de verkeersdrukke vooral in de maanden van de lockdown is afgenomen.

*2018 is het meest recente peiljaar.

Bron: CBS

Economie: bedrijvendynamiek vestigingen

Het Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen (LISA) brengt via haar monitor vestigingendynamiek zoveel mogelijk de actuele ontwikkelingen van bedrijvigheid in beeld (zie in de bijlage begrippenlijst meer over de methodiek).

In de gemeente Haarlem vindt de afgelopen drie jaar een groot deel van de mutaties in het eerste kwartaal plaats. Dit geldt zowel voor het ontstaan als het verdwijnen van vestigingen.

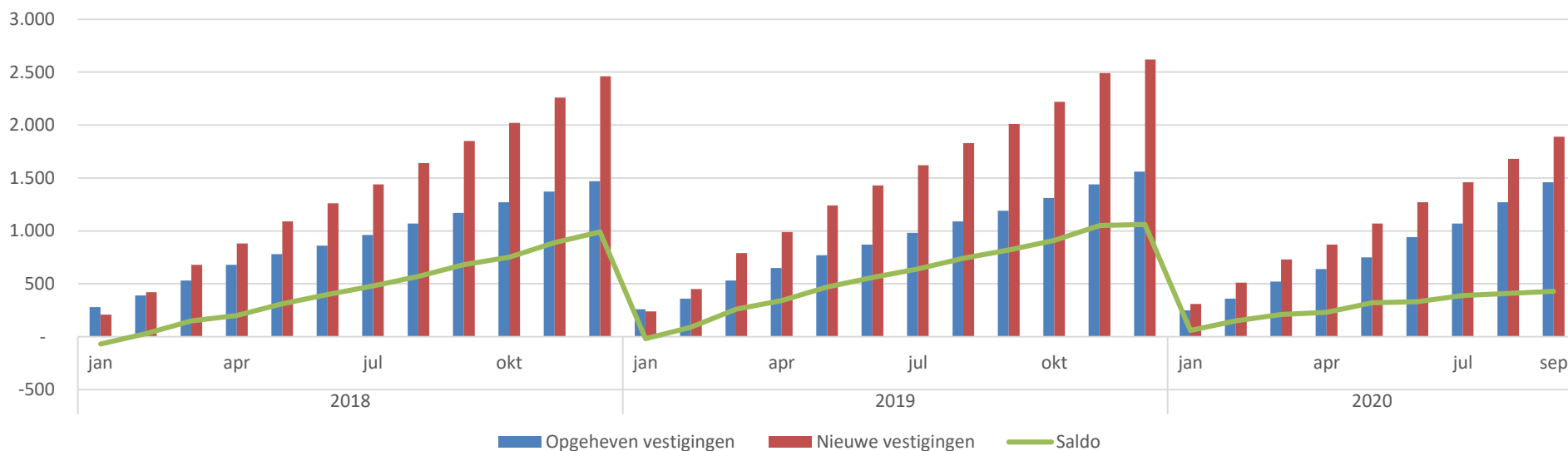
In het tweede en derde kwartaal van 2020 – tijdens de coronacrisis – zijn er minder mutaties dan in het eerste kwartaal. In de eerste negen maanden van 2020 kwamen er per saldo 430 bedrijven bij.

Ook na de uitbraak van corona is het saldo positief. In kwartaal 2 groeide de bedrijvenpopulatie met 120 vestigingen en in kwartaal 3 met 100 vestigingen. Maar de toename is lager dan een jaar eerder toen er in deze kwartalen 300 en 260 bedrijven bij kwamen.

Zzp'ers zijn voor een groot deel verantwoordelijk voor de continue toename van het aantal vestigingen. Ook de Kamer van Koophandel registreert in Nederland meer starters dan stoppers.

Op de volgende pagina's staan figuren over de aan de vestigingen gerelateerde bedrijvigheid en wordt ingegaan op de ontwikkelingen per sector.

Cumulatief aantal vestigingen gemeente Haarlem

Bron: LISA

Economie: bedrijvendynamiek banen

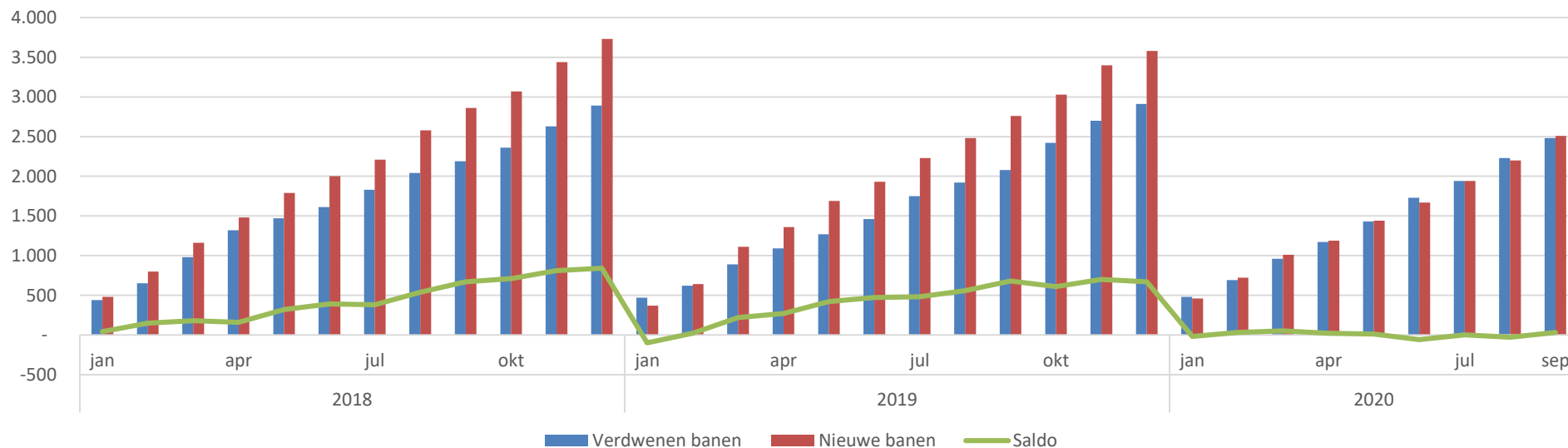
Er ontstaan en verdwijnen relatief veel vestigingen in het eerste kwartaal van een jaar (p. 19). Logischerwijs is de ontwikkeling van aan de bedrijvendynamiek gerelateerde werkgelegenheid in het eerste kwartaal ook het grootst.

In het eerste kwartaal kwamen er per saldo nog 50 banen bij door de bedrijvendynamiek. Kwartaal 2 kent een echter een negatief saldo van 110. In het derde kwartaal was er enig herstel en kwamen er 90 banen bij. Daardoor zijn er in totaal 30 banen ontstaan door de bedrijvendynamiek in de periode tussen januari en september 2020.

Tussen januari en september 2019 waren de ontwikkelingen positiever dan in 2020. Er kwamen in die periode 680 banen bij door de vestigingendynamiek.

Belangrijke kanttekening: de hier gepresenteerde cijfers gaan alleen over de werkgelegenheid bij nieuwe of opgeheven vestigingen. Werkgelegenheidsontwikkeling binnen bedrijven is hier dus niet in beeld. Deze kan indirect worden afgelezen aan het aantal WW-uitkeringen en vacatures.

Cumulatief aantal banen nieuwe en opgeheven bedrijfsvestigingen gemeente Haarlem

Economie: bedrijvendynamiek naar sector

Vanaf 2018 zijn in absolute aantallen vooral in de zakelijke dienstverlening, onderwijs en bouw bijgekomen. Deels zijn dit sectoren met een relatief grote toename van zzp'ers ([artikel CBS](#)).

In onderstaande tabel is bij 2020 het eerste semester en – in een aparte kolom – het derde kwartaal zichtbaar. In vergelijking met voorgaande jaren ontstaan er veel handelsvestingen en iets minder bedrijven in de zakelijke dienstverlening.

In kwartaal 3 komen er opvallend veel banen bij in de groot- en detailhandel.

In 2020 verdwijnt vooral werkgelegenheid in ICT, cultuur en horeca als gevolg van vestigingendynamiek. De ICT-sector kende ook in de voorgaande kwartalen al een daling. De bouw en de zakelijke dienstverlening hadden per saldo de grootste toename van werkgelegenheid in 2020.

Ontwikkeling aantal vestigingen en gerelateerde banen gemeente Haarlem*

	Vestigingen						Banen					
	2018		2019		2020		2018		2019		2020	
	Semester 1	Semester 2	Semester 1	Semester 2	Semester 1	Q3	Semester 1	Semester 2	Semester 1	Semester 2	Semester 1	Q3
Bouw	40	70	70	80	80	20	40	40	60	90	80	10
Cultuur sport en recreatie	30	30	30	20	-20	0	0	20	40	0	-40	-10
Financiële instellingen	10	0	-10	10	0	0	20	-10	-10	10	0	0
Handel (detailhandel en groothandel)	20	30	30	30	70	40	-90	-50	-30	-30	-50	90
Horeca	20	40	40	30	0	10	30	80	60	50	-80	30
Industrie en nutsbedrijven	10	10	10	10	10	10	10	20	0	-30	-20	-10
Informatie en communicatie	50	60	30	10	10	-20	70	40	30	-50	-10	-50
Landbouw	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onbekend	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-40	0	0
Onderwijs	60	60	80	50	40	40	70	50	90	50	-20	20
Overheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overige diensten	10	0	20	20	10	-10	0	0	20	0	10	-10
Vervoer en opslag	20	30	20	40	30	10	20	30	-30	20	30	20
Zakelijke diensten	100	180	160	140	70	-20	110	170	160	10	70	0
Zorg	50	70	60	70	40	20	110	60	80	100	-20	-10
Totaal	410	570	550	500	330	100	370	450	480	190	-40	90

*uitkomsten zijn afgerond op tientallen. Daardoor kan het totaal verschillen van de optelling van sectoren.

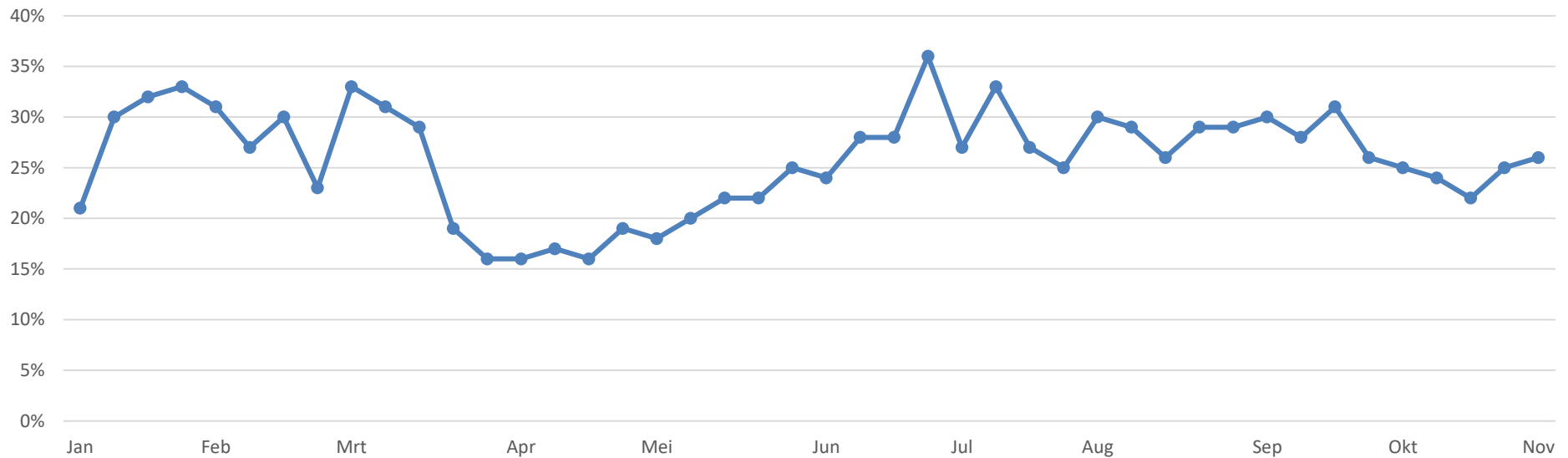
Economie: verkeersdrukte

Uit cijfers van TomTom is duidelijk te zien dat het de verkeersdrukte tijdens de eerste lockdown in maart afnam. Het verschil in reistijd tussen de drukke- en rustige uren op de weg is minder dan in januari en februari. In de week voorafgaand aan de lockdown waren de cijfers hetzelfde als in 2019. De weken erna is de congestie ongeveer 40% minder dan een jaar eerder.

Na de eerste coronagolf stijgt de gemiddelde wekelijkse congestie langzaam weer. Voor de maanden juli tot en met september is de verkeersdrukte vergelijkbaar met 2019. Mogelijk ook omdat men minder gebruikmaakt van het ov. Dit blijkt ook uit de cijfers van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Vanaf eind september 2020 neemt de congestie weer wat af. In tijd loopt dit gelijk met de toename van het aantal coronabesmettingen en de strengere maatregelen van de regering. Halverwege oktober is er 24% minder congestie dan een jaar eerder. Eind oktober is de congestie weer iets toegenomen, maar nog steeds 10% lager dan een jaar eerder. Ook landelijke cijfers van de Nationale Databank Wegverkeersgegevens laten bij de eerste lockdown een afname van verkeer zien.

Gemiddelde wekelijkse congestie gemeente Haarlem

Leeswijzer: Cijfers over congestie geven weer wat de gemiddelde extra reistijd is van reizigers tijdens drukke. Een percentage van 20% betekent dat men tijdens de drukke uren (congestie) gemiddeld 20% meer reistijd ervaart dan tijdens de rustige uren (geen congestie).

Economie: bezetting parkeergarages

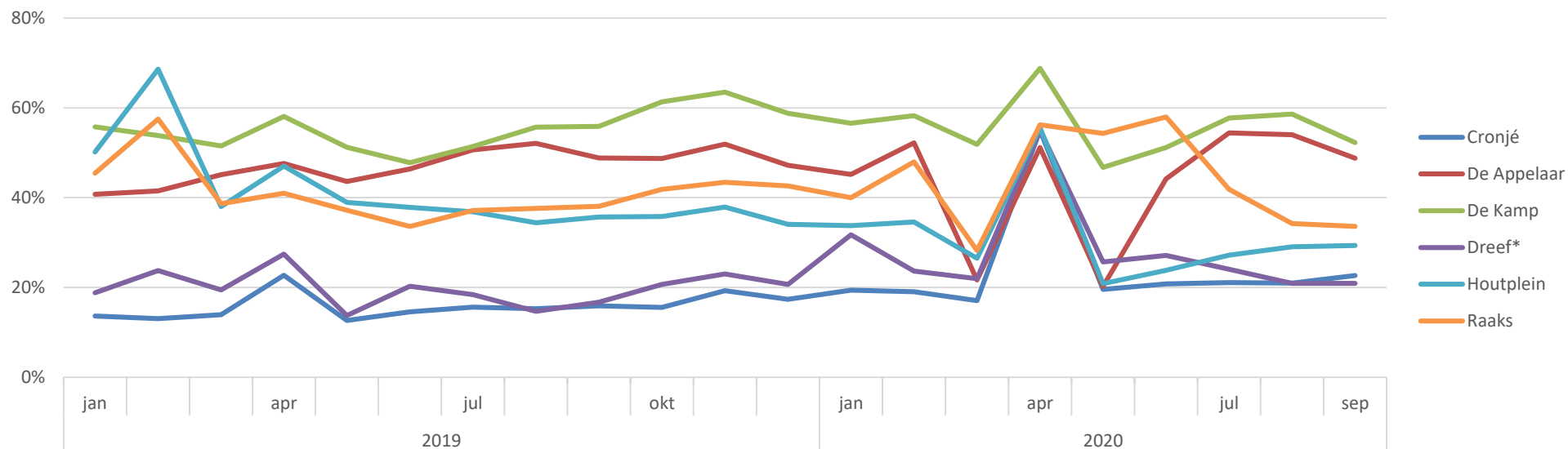
De zes openbare parkeergarages in Haarlem bieden samen ruim 3.000 parkeerplaatsen. Gemiddeld is de parkeergarage De Kamp het drukst bezet. Wat opvalt is dat de bezetting van de parkeergarages in april – na de eerste lockdown – zeer sterk toenam en boven het niveau van voor de lockdown uitkwam. Mogelijk komt dit doordat mensen met een cruciaal beroep tussen april en juni gratis in de parkeergarages mochten parkeren. Daarnaast namen in april mensen mogelijk meer de auto namen om het ov niet te belasten. Dit verband is echter niet met zekerheid vast te stellen. Wel registreerde het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid dat Nederlanders door corona meer de auto in plaats van het ov gebruikten. Vanaf juni zijn de maandcijfers voor de parkeergarages redelijk vergelijkbaar met 2019.

Parkeerplaatsen per parkeergarage gemeente Haarlem

	Aantal
Dreef	Week: 116; weekend: 229
Cronjé	433
Raaks	975
Houtplein	750
De Appelaar	296
De Kamp	430
Totaal*	3.113

*voor de totale capaciteit is uitgegaan van de weekendcapaciteit van parkeergarage Dreef.

Gemiddelde bezetting parkeergarages gemeente Haarlem

*bij de berekening van de parkeergarage Dreef is uitgegaan van de weekendcapaciteit.

Hoofdstuk: Cultuur

In dit hoofdstuk worden de volgende indicatoren behandeld:

Bezoek musea en schouwburg

Gebruik Cinevillepas

Bezoek en lidmaatschap bibliotheek

Cultuur: bezoek culturele instellingen

De exacte invloed van corona is lastig uit de bezoekerscijfers te halen. Zo zijn er bij musea ook andere factoren die tijdens een normaal jaar van grote invloed kunnen zijn op het aantal bezoekers. Denk bijvoorbeeld aan een specifieke tentoonstelling of een verbouwing waardoor minder bezoek mogelijk is.

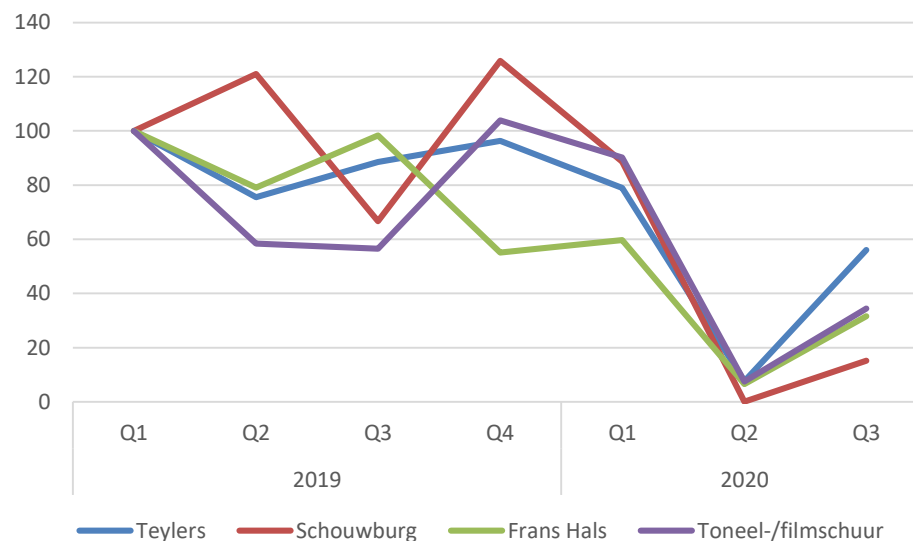
Wat wel uit de cijfers blijkt is dat de bezoekersaantallen vanaf het tweede kwartaal sterk gekelderd. Uit cijfers van de culturele instellingen blijkt dat er vanaf het tweede kwartaal duidelijk minder bezoekers waren. Het Frans Hals museum, het Teylers museum, de Schouwburg en de film- en toneelschuur waren in april en mei gesloten vanwege corona. In de maanden erna zijn er als gevolg van de coronamaatregelen duidelijk minder bezoekers dan normaal.

In het derde kwartaal verbeteren de cijfers zich wel, zo zijn er in het Teylers bijna net zoveel bezoekers als in het derde kwartaal van 2018. Inmiddels zijn de alle musea tot en met 18 november gesloten voor publiek. Het toekomstbeeld voor musea en andere culturele instellingen hangt sterk af van de ontwikkelingen rondom het coronavirus en daaraan gerelateerd hoeveel bezoekers ze mogen ontvangen. Uit een enquête van de Museumvereniging blijkt dat een kwart van de musea hoogstens nog 12 maanden denkt voort te kunnen bestaan als de situatie zich voortzet.

Aantal bezoekers culturele instellingen gemeente Haarlem

	2018				2019				2020		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
Teylers	37.026	25.198	21.666	91.273	37.940	28.665	33.603	36.530	29.957	2.889	21.273
Schouwburg en philharmonie	55.903	54.837	34.767	64.548	48.834	59.094	32.554	61.455	43.272	20	7.389
Frans Hals	-	-	-	-	36.650	28.955	36.045	20.200	21.856	2.377	11.564
Toneelschuur en filmschuur	59.788	33.357	34.000	59.113	62.186	36.331	35.119	64.611	56.050	4.648	21.385

Ontwikkeling (%) bezoekers culturele instellingen (Q1 2019=100)

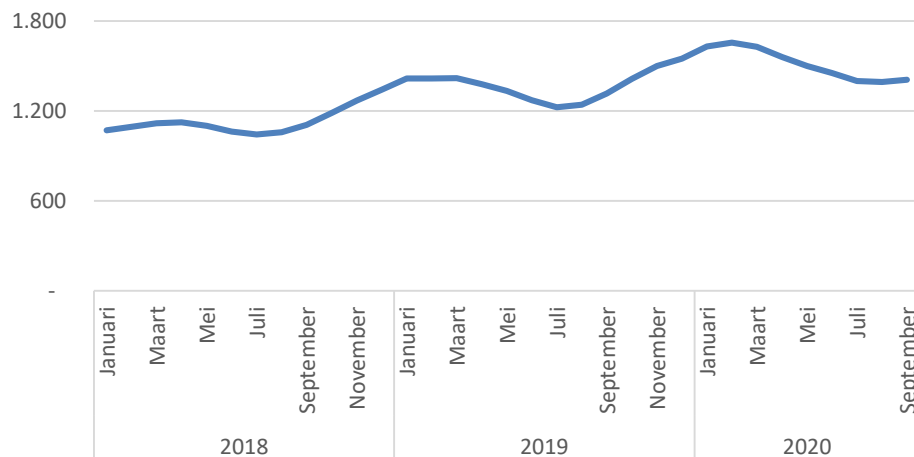
Bron: culturele instellingen gemeente Haarlem

Cultuur: gebruik en lidmaatschap Cinevillepas

Met de Cinevillepas kan men 46 filmtheaters bezoeken in Nederland. In Haarlem is de Filmschuur aangesloten bij Cineville. Het aantal pashouders in Haarlem stijgt de laatste jaren steeds vanaf het einde van de zomer tot in het voorjaar om in de andere maanden weer te dalen. Het aantal pashouders neemt per jaar steeds iets toe.

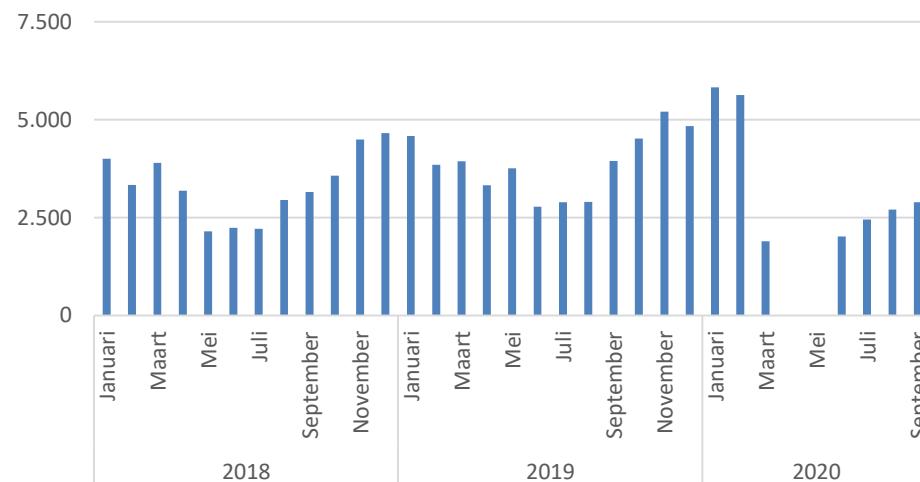
In 2020 is er na maart een daling te zien, maar die trend was ook in 2019 zichtbaar. Toen pikte het aantal pashouders weer op in het najaar. Het is nog onduidelijk of dat in 2020 – mede door de maatregelen die ook bioscopen raken – ook zo is. In september 2020 zijn er ruim 1.400 Haarlemmers met een Cinevillepas.

Aantal Cinevillepashouders gemeente Haarlem

In de maanden november tot en met februari wordt de Cinevillepas het vaakst gebruikt bij de Filmschuur, met ruim 5.000 bezoeken per maand in eind 2019/begin 2020. Vanaf de corona-uitbraak in maart zijn de bezoekersaantallen duidelijk lager dan een jaar eerder. In april en mei was de Filmschuur zelfs volledig gesloten. Naast de geldende coronamaatregelen, kwamen er ook minder films uit. Verschillende films waaronder blockbusters als de nieuwe James Bond-film werden uitgesteld.

Aantal bezoeken Filmschuur Haarlem met gebruik van Cinevillepas

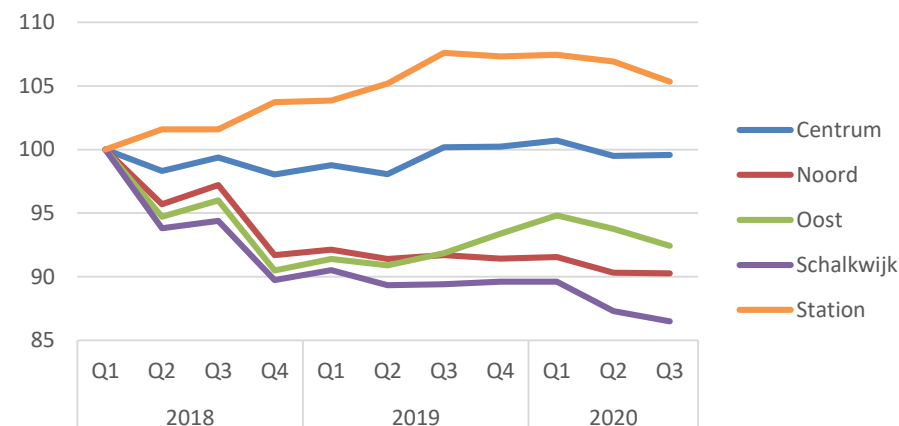
Cultuur: bezoek en lidmaatschap bibliotheek

In maart sloten de bibliotheekvestigingen van Bibliotheek Zuid-Kennemerland vanwege de uitbraak van corona. Ook de vestigingen in Haarlem sloten. Op 18 mei ging de bibliotheek na twee maanden weer open. De ledenaantallen namen in het tweede kwartaal weliswaar met één procent af, maar deze afname is niet specifiek te relateren aan corona. Ook in het tweede kwartaal van 2018 (-3%) en 2019 (-1%) daalde het aantal leden. In het derde kwartaal van 2020 nam het aantal leden bij alle vestigingen behalve vestiging centrum af. Mede daardoor zijn er in totaal in het derde kwartaal van 2020 zes procent minder bibliotheekleden dan aan het begin van 2018. Alleen de bibliotheekvestiging op het station heeft meer leden dan aan het begin van 2018 (5%).

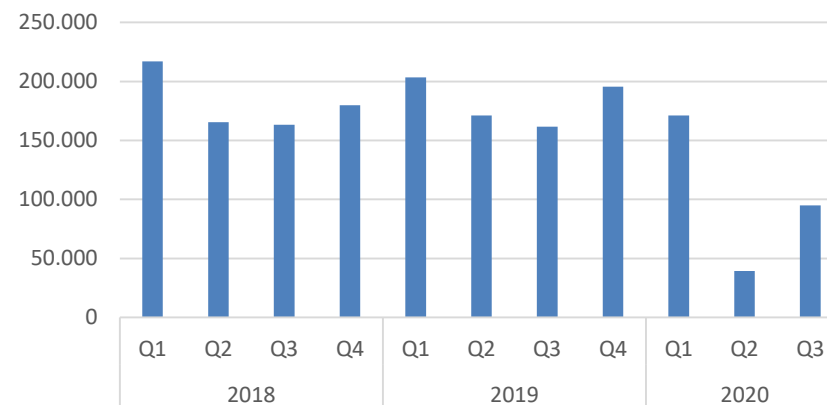
De bezoekersaantallen van de bibliotheek worden wel duidelijk door corona beïnvloed. In het tweede kwartaal kwamen 77% minder mensen naar de bibliotheken dan in het voorgaande kwartaal. Dit is driekwart minder dan in het tweede kwartaal van 2019. In het derde kwartaal van 2020 nam het bezoek weer toe, maar dit was nog altijd 41% minder dan in het derde kwartaal van 2019.

Inmiddels zijn er weer maatregelen genomen die het bibliotheekbezoek bemoeilijken, al zei het kabinet toe dat ze toch voor uitzonderingen open mogen blijven. De verwachting is in elk geval dat het ook in het vierde kwartaal minder druk zal zijn bij de bibliotheken dan in andere jaren.

Ontwikkeling (%) ledenaantal gemeente Haarlem per bibliotheekvestiging (Q1 2018=100)

Aantal bezoekers bibliotheken gemeente Haarlem

Hoofdstuk: Toerisme

In dit hoofdstuk worden de volgende indicatoren behandeld:

Werkgelegenheid

Bezettingsgraden hotels

Hotelovernachtingen

Bezoek VVV en [visithaarlem.com](https://www.visithaarlem.com)

Toerisme: banen en vestigingen

De toeristisch-recreatieve sector zorgde in 2019 in Haarlem voor 5.902 banen. Dat is 8% van het totale aantal banen in Haarlem. In Nederland gemiddeld is R&T-sector minder omvangrijk (7%). De 1.812 bedrijfsvestigingen in de sector vormen samen 11% van alle vestigingen in Haarlem.

Voorals de horeca is in Haarlem een belangrijke toeristisch-recreatieve werkgever met 53% van de banen in de sector. Op ruime afstand volgt cultuur, recreatie en amusement met 14% van R&T-werkgelegenheid. Landelijk bieden de horeca en cultuur respectievelijk 51% en 11% van de toeristisch-recreatieve banen.

NBTC Holland Marketing sprak in juni de verwachting uit dat in 2020 24 tot 30 miljoen minder toeristen in Nederland overnachten dan in 2019. Het binnenlands toerisme loopt naar schatting met 48% tot 58% terug en het buitenlands toerisme met 58 tot 74%.

De verwachting is dat de R&T-sector in Haarlem daardoor een onzekere tijd tegemoet gaat.

Op de komende pagina's worden recente ontwikkelingen in het toerisme in Haarlem in beeld gebracht. Deze onderschrijven dat het toerisme momenteel sterk is ingezakt.

Aantal banen en vestigingen toeristische & recreatieve sector gemeente Haarlem (2019)*

	Banen**		Vestigingen	
	Aantal	Aandeel	Aantal	Aandeel
Cultuur, recreatie en amusement	823	14%	444	25%
Handel (detailhandel en groothandel)	188	3%	36	2%
Horeca	3.119	53%	453	25%
Logiesverstrekking	334	6%	47	3%
Overig R&T	351	6%	127	7%
Sport	383	6%	388	21%
Vervoer	498	8%	281	16%
Watersport	206	3%	36	2%
Eindtotaal	5.902	100%	1.812	100%

*2019 is het meest recente peiljaar.

**volgens de afbakening van de landelijke R&T-sector. Deze maakt gebruik van wegingsfactoren. Een aantal branches die samenhangen met de vrijetijdssector worden niet integraal toegerekend aan de toeristisch-recreatieve sector, maar ten dele.

Economie: bezettingsgraden hotels

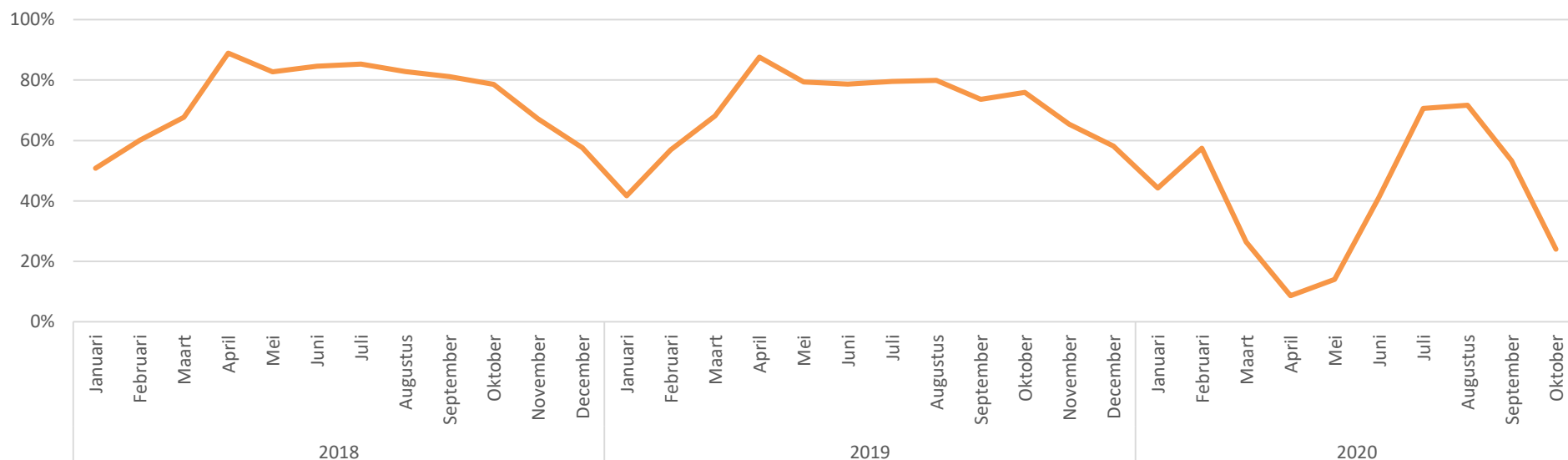
De cijfers van hotels laten ook voor Haarlem een forse daling zien. In 2019 was de gemiddelde bezetting 70%. Voor de periode januari-oktober is dit gedaald naar 41%.

Vooraf in de maanden april (9%) en mei (17%) was de bezetting erg laag. Feitelijk was de bezetting vermoedelijk nog lager omdat volledig gesloten hotels niet in de berekening zijn meegenomen. In de maanden juli en augustus steeg de bezetting naar een niveau dat in de buurt komt van eerdere jaren. Wel geven betrokkenen aan dat de kamerprijzen in deze periode aanmerkelijk lager dan normaal waren.

In oktober is de bezetting duidelijk opnieuw minder (26%). Hierbij valt het op dat het aandeel leisurebezoek groter is dan normaal en dat er naar verhouding minder zakelijke bezoekers zijn.

Op de volgende pagina staan cijfers over het aantal overnachtingen en gasten.

Bezettingsgraden hotels* gemeente Haarlem

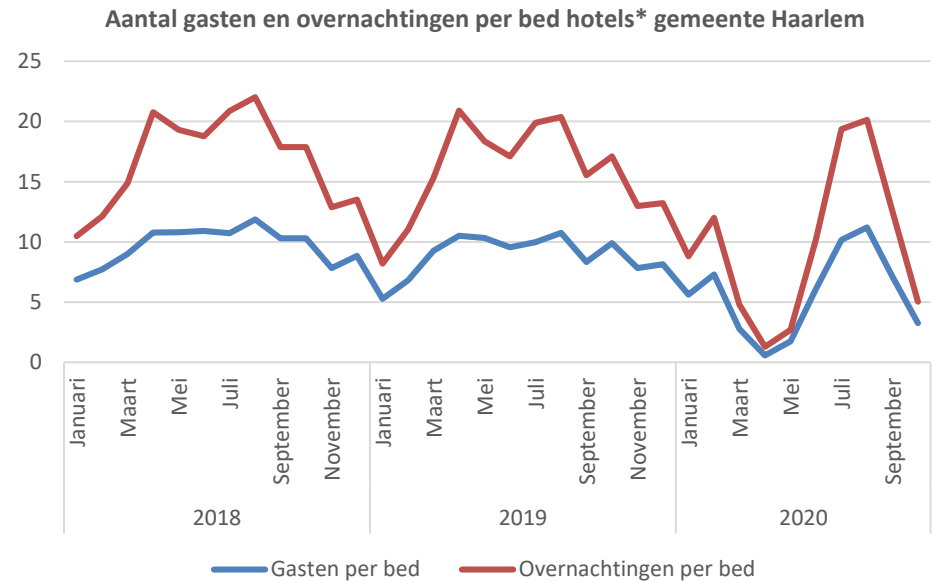

*in de grafiek worden gegevens getoond van de hotels in Haarlem waarvoor visitordata.nl gegevens heeft. In oktober 2020 zijn dit 15 accommodaties. De cijfers worden doorlopend en soms met terugwerkende kracht aangepast. Cijfers in het dashboard kunnen daarom licht verschillen van de cijfers in dit rapport.

Economie: hotelovernachtingen

Ook het aantal gasten en het aantal overnachtingen per hotelbed neemt sterk af na de corona-uitbraak. In april waren er zelfs over de hele maand minder gasten (1.133) dan beschikbare bedden (1.809). Een jaar eerder brachten nog 20.802 hotelgasten een bezoek aan Haarlem. In de maanden juli en augustus 2020 is het aantal hotelgasten flink toegenomen en zelfs iets hoger dan in 2019. Het aantal overnachtingen is echter wel lager.

Dit heeft waarschijnlijk te maken met lagere aantal buitenlandse verblijfstoeristen. In juli en augustus 2019 was bijna de helft van alle hotelgasten afkomstig uit het buitenland. In augustus 2020 was dit ongeveer een derde. Veel Nederlanders gaan op vakantie eigen land nu voor veel landen vanwege corona een negatief reisadvies gold. Dit blijkt ook uit de [vakantiemonitor van NBTC](#). De Nederlandse gasten verblijven gemiddeld minder lang dan buitenlandse gasten.

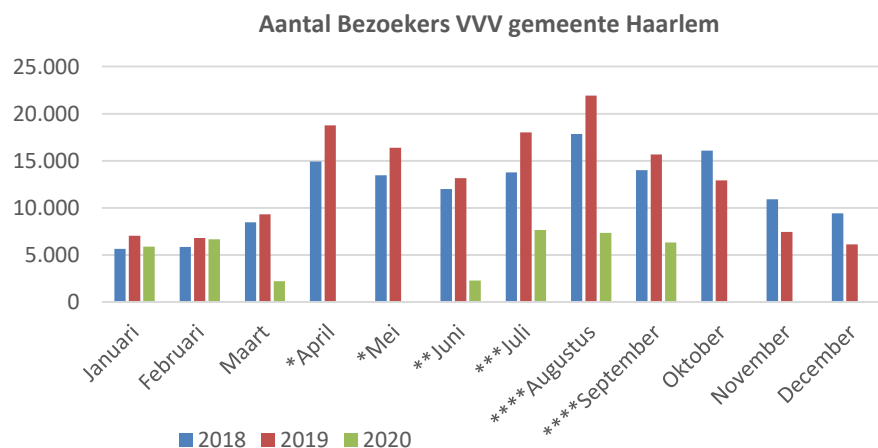

*in de grafiek worden gegevens getoond van de hotels in Haarlem waarvoor [visitordata.nl](#) gegevens heeft. In oktober 2020 zijn dit 15 accommodaties. De cijfers worden doorlopend en soms met terugwerkende kracht aangepast. Cijfers in het dashboard kunnen daarom licht verschillen van de cijfers in dit rapport.

Economie: bezoek VVV en visithaarlem.com

In 2018 bezochten ruim 140.000 bezoekers de fysieke vestiging van de Haarlemse VVV op de grote markt. In 2019 waren er zelfs ruim 150.000 bezoekers. Januari en februari van 2020 waren nog vergelijkbaar met voorgaande jaren, maar in april en mei was de VVV gesloten. Vervolgens ging de VVV beetje bij beetje open.

Het toerisme is echter nog lang niet op het oude niveau omdat zowel in Nederland als het buitenland regels gelden die het toerisme beperken. In augustus – de drukste maand in 2019 – kwamen 60% minder toeristen bij de VVV. Over de hele periode van januari tot september was er zelfs driekwart minder bezoek in 2020 dan een jaar eerder.

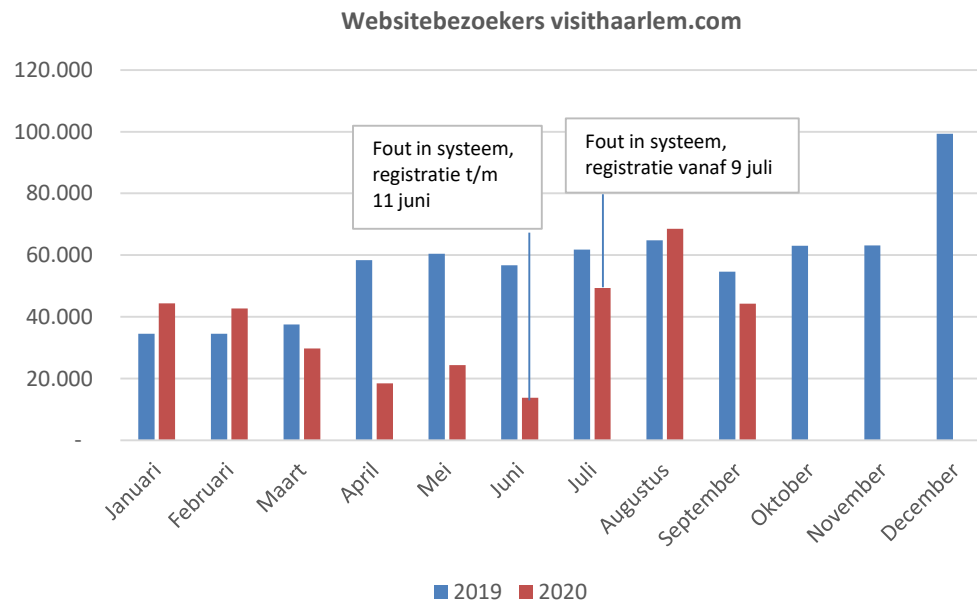

Openingstijden 2020

- *VVV volledig gesloten.
- **VVV open van woensdag t/m zaterdag van 11:00 tot 15:00 uur.
- ***VVV open van dinsdag t/m zaterdag van 10:00 tot 16:00 uur.
- ****VVV open van maandag t/m zaterdag van 10:00 tot 16:00 uur.

Het bezoek van de website visithaarlem.com laat vooral in april en mei een sterke daling zien, direct na de lockdown. In augustus 2020 bezochten juist 6% meer mensen de website dan in augustus 2019. Dit heeft mogelijk te maken met de lokaal-regionale campagne van Haarlem Marketing in deze periode.

In 2019 vond 33% van de websitebezoeken in de laatste drie maanden van het jaar plaats, mogelijk met oriëntatie op de kerstvakantie én het volgende jaar. Het is dan ook interessant om te zien of mensen zich weer meer gaan oriënteren op een bezoek. De ontwikkeling van de pandemie en de daaropvolgende maatregelen spelen hier een belangrijke rol in.

Hoofdstuk: sociaal-maatschappelijk

In dit hoofdstuk worden de volgende indicatoren behandeld:

Jeugdhulpverlening

Wmo

Overlast

Corona-gerelateerde bekeuringen

Diefstal en inbraak

Huiselijk geweld

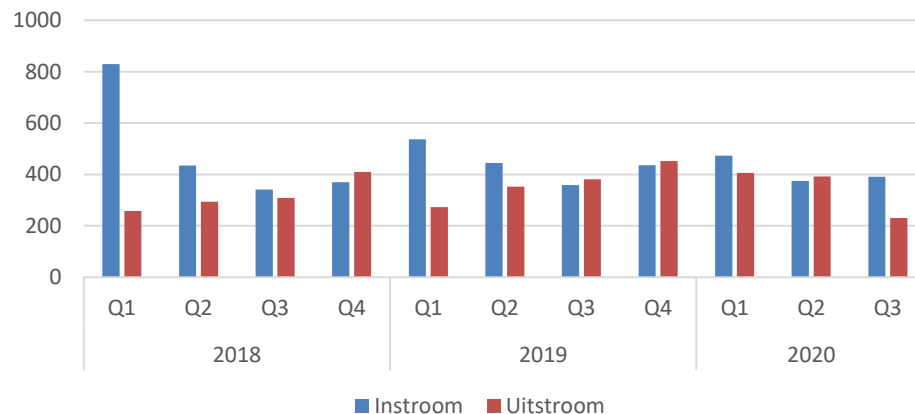
Sociaal-maatschappelijk: jeugdhulpverlening

Na de uitbraak van de coronacrisis en de daaropvolgende lockdown, was er tijdelijk minder jeugdhulp mogelijk. In een analyse van CBS-cijfers in Binnenlands Bestuur blijkt dat de gegeven jeugdhulp in de eerste zes maanden is gedaald met 6% ten opzichte van 2019. Deskundigen die ook in Binnenlands Bestuur reageren stellen echter dat het nog te vroeg is om te spreken van een trendbreuk.

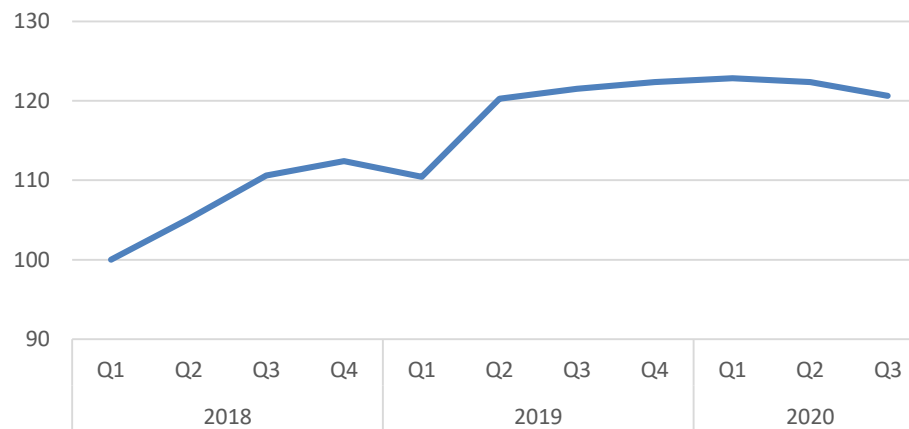
In Haarlem was in april en juli een lichte daling van het aantal cliënten, maar in september steeg dit weer. In september 2020 zijn er 3% meer cliënten dan een jaar eerder. Mogelijk zit hier ook uitgestelde zorg bij. Uit de sectorrapportage jeugd en de rapportage De zorg en de jeugdhulp tijdens de coronacrisis van de Inspectie Gezondheidszorg en jeugd blijkt dat een deel van de jeugdzorg is uitgesteld door corona.

In het derde kwartaal valt het op dat met name de uitstroom een stuk lager is dan in eerdere jaren.

Instroom en uitstroom aantal cliënten jeugdhulpverlening in de gemeente Haarlem

Ontwikkeling (%) actieve cliënten jeugdhulpverlening (Q1 2018=100)

Bron: gemeente Haarlem

Sociaal-maatschappelijk: jongeren met jeugdhulp

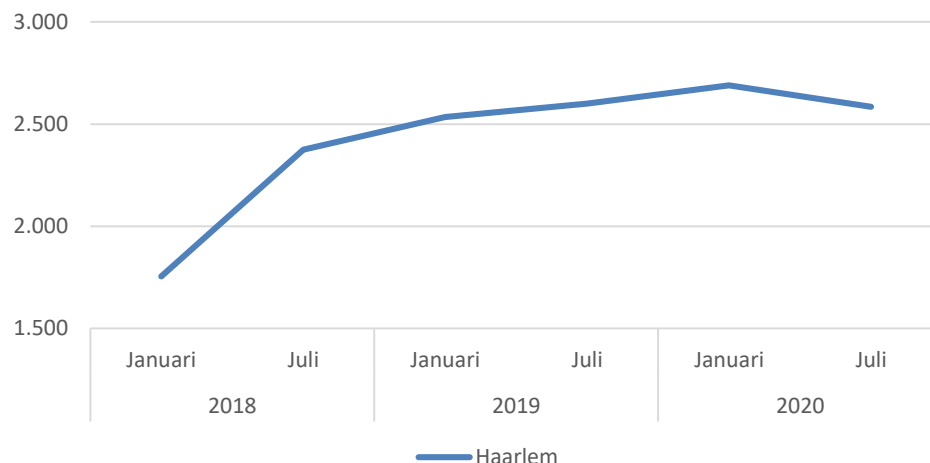
In de jeugdhulp is er een onderscheid te maken tussen jongeren die voor de hulp elders verblijven dan thuis (intramurale zorg, hierna 'met verblijf') en jongeren die niet in een instelling verblijven ('zonder verblijf').

In de Regio Kennemerland nam het aantal jongeren in de jeugdhulp zonder verblijf tussen januari 2018 en januari 2020 met 53% toe tot 2.690 cliënten. In de eerste helft van 2020 is dit aantal met 4% afgenomen.

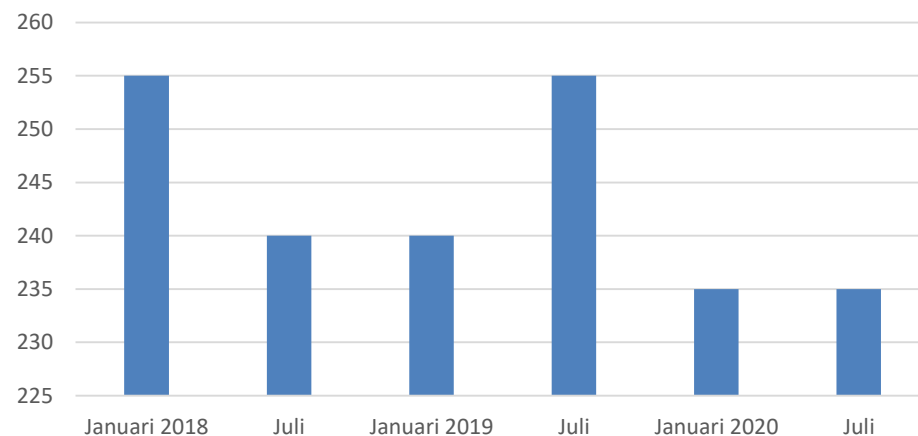
In juli 2020 zijn er in Haarlem 235 jongeren die in een instelling verblijven voor jeugdhulp. Dit zijn er 20 minder dan een jaar eerder, een afname van 7%.

Het aantal cliënten in de jeugdhulp is dus licht afgenomen in de eerste helft van 2020. Mogelijk heeft dit ook deels te maken met corona(maatregelen). Zo stelt het Nederlands Jeugdinstituut dat veel preventieve en ambulante hulp werd af- of uitgesteld tijdens de lockdown.

Aantal cliënten jeugdhulp zonder verblijf gemeente Haarlem

Aantal cliënten jeugdhulp met verblijf gemeente Haarlem

Bron: CBS

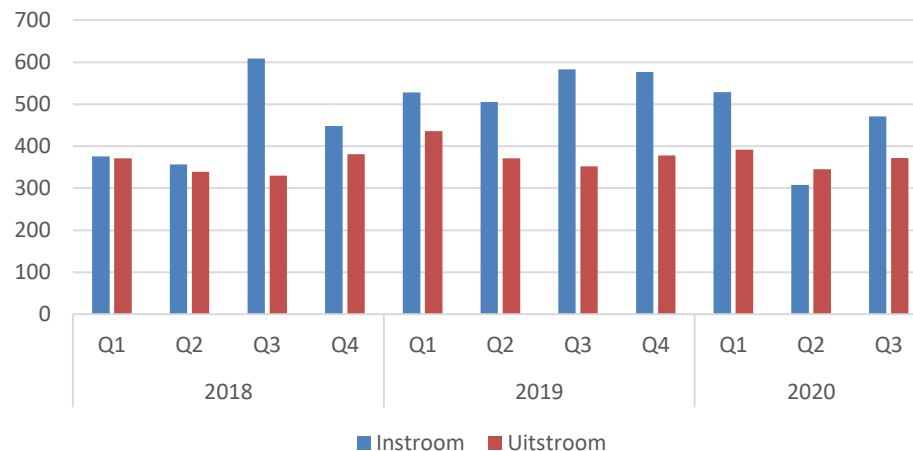
Sociaal-maatschappelijk: Wmo

In opdracht van het Rijk en de VNG heeft Andersson Elffers Felix de rapportage Meerkosten in het sociaal domein ten gevolge van corona opgesteld. Hierin wordt onder meer gesteld dat een deel van de Wmo-zorg na de corona-uitbraak was stilgelegd en dat sommige cliënten hulp hebben stopgezet. Uit de monitor abonnementstarief Wmo blijkt dat het nog zeer onzeker is hoe de Wmo-hulp zich in de nabije toekomst zal ontwikkelen.

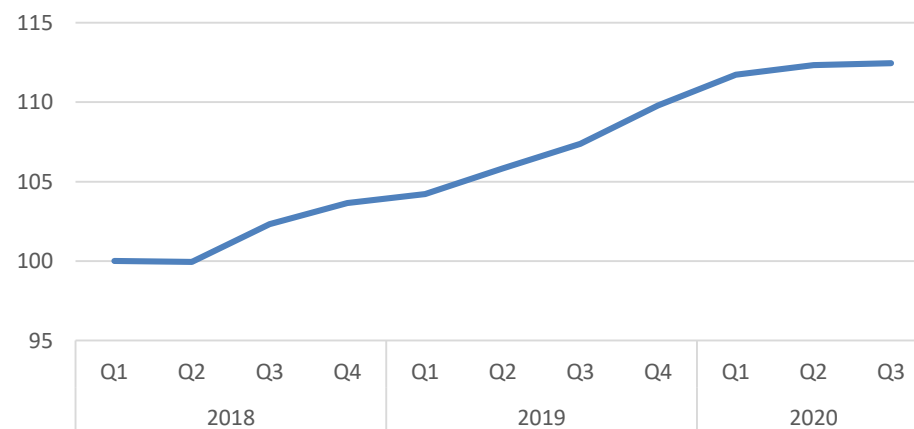
In Haarlem is vanaf begin 2018 een stijgende lijn in het aantal Wmo-clients. In september 2020 maken 10.210 Haarlemmers gebruik van één of meerdere Wmo-regelingen, 12% meer dan begin 2018 (9.015 cliënten). In 2020 vlakt de groei iets af. In het eerste kwartaal groeide het aantal cliënten met één procent. In het derde tweede kwartaal bleef het aantal stabiel. De afnemende groei komt voornamelijk door de verminderde instroom van cliënten. Sinds 2019 is kwartaal 2 van 2020 – dus vlak na de corona-uitbraak – het eerste kwartaal dat er meer Wmo- uitstroom is dan instroom. Ook in het derde kwartaal was de instroom lager dan een jaar eerder, maar per saldo stijgt het aantal Wmo-clients wel weer.

Er zijn signalen dat ook in Haarlem een deel van de cliënten de zorg tijdens de eerste coronagolf stopzetten. Meestal kreeg men dan wel op een andere manier ondersteuning. Ook het aantal woningaanpassingen en het gebruik van de RegioRijder daalde tijdens de eerste golf. Tijdens de tweede golf is er nauwelijks sprake van deze ontwikkelingen.

Instroom en uitstroom aantal Wmo-clients in de gemeente Haarlem

Ontwikkeling (%) actieve cliënten Wmo (Q1 2018=100)

Bron: gemeente Haarlem

Sociaal-maatschappelijk: meldingen overlast jeugd

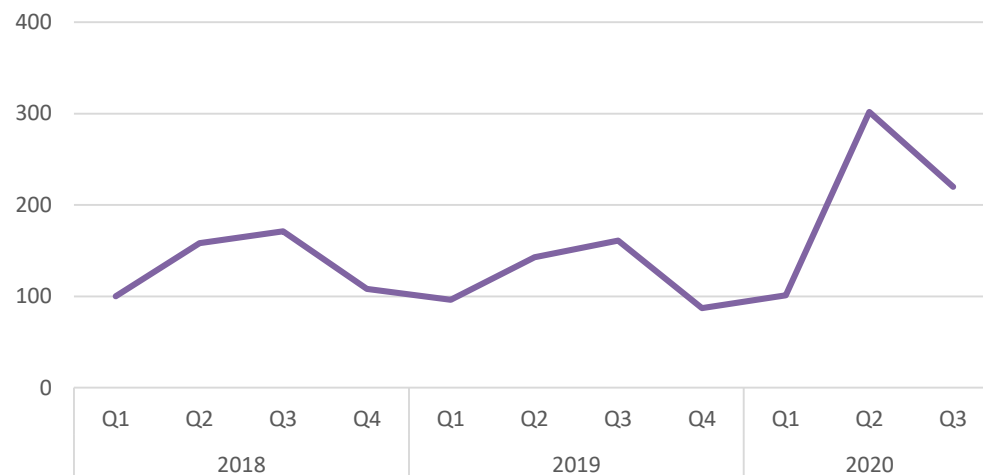
Landelijke politiecijfers laten zien dat er in maart – toen de lockdown ingesteld werd – 127% meer meldingen van overlast door jongeren dan in februari. Hoewel gedurende het jaar richting de zomer het aantal meldingen ook in de voorgaande jaren toenam, is dit meer dan normaal.

Ook in Haarlem is er een forse stijging van het aantal meldingen. In het tweede kwartaal van 2020 waren dit er 158% meer dan in het voorgaande kwartaal. In vergelijking met een jaar eerder steeg het aantal meldingen met 22%.

Het derde kwartaal was er een daling van 43% ten opzichte van kwartaal 2, maar desondanks is het aantal meldingen nog duidelijk hoger dan dezelfde periode in 2019.

Betrokkenen geven aan dat de algemene toename van meldingen waarschijnlijk een combinatie is van factoren. Er is daadwerkelijk iets meer overlast omdat jongeren weinig te doen hadden, onder andere door sluiting van scholen en sportclubs, en daardoor op straat rondhingen. Daarbij wordt er sneller melding gemaakt omdat anderen ook meer thuiszitten en daardoor vaker vermeende overlast waarnemen. Mogelijk dat het aantal meldingen – door de extra maatregelen die ingingen in oktober – weer toeneemt in het vierde kwartaal.

Ontwikkeling (%) meldingen overlast jeugd gemeente Haarlem (Q1 2018=100)

Aantal meldingen overlast jeugd

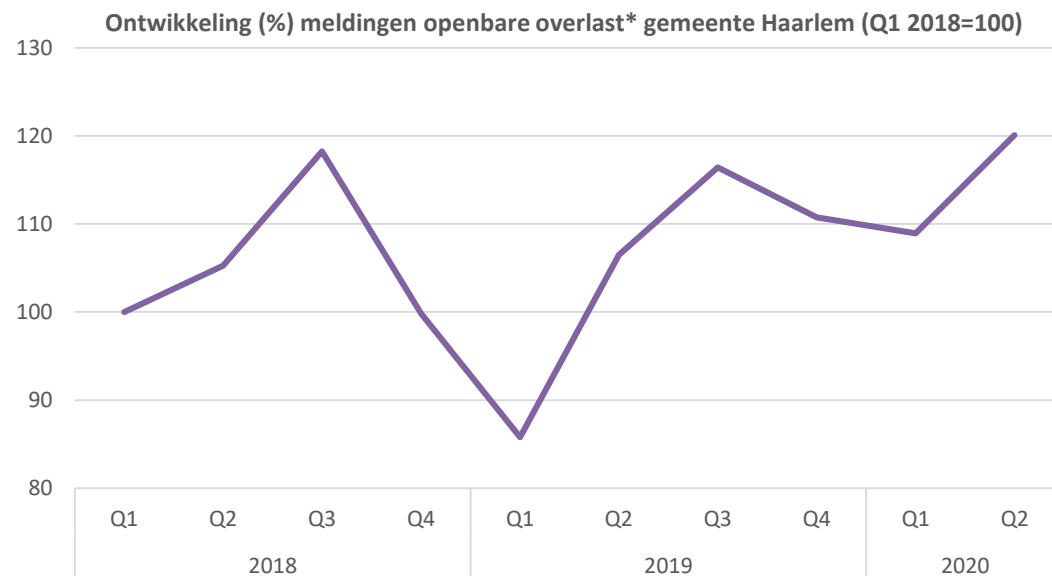
	2019			2020		
	Q1	Q2	Q3	Q1	Q2	Q3
Haarlem	156	231	261	164	489	356

Sociaal-maatschappelijk: meldingen openbare overlast

De ontwikkelingen van meldingen van openbare overlast nemen net als meldingen van jeugdoverlast toe, zij het minder sterk. Landelijk waren er in maart (de maand van de lockdown) 40% meer meldingen van openbare overlast dan in februari. Vergeleken met maart 2019 waren dit 31% meer meldingen.

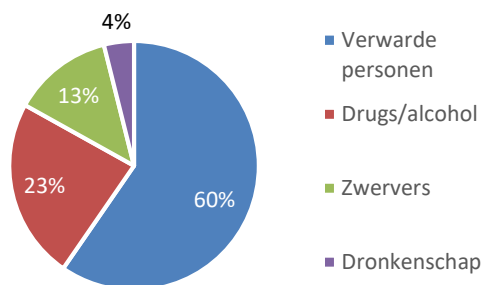
In Haarlem is het aantal meldingen in het tweede kwartaal 13% hoger dan een jaar eerder. In vergelijking met het voorgaande kwartaal is er een stijging van 10%.

De cijfers voor het derde kwartaal worden in de grafiek nog niet gepresenteerd. Deze zijn nog onvolledig, omdat het aantal meldingen van verwarde personen ontbreekt in de politiecijfers. Deze meldingen vormden in eerdere kwartalen ruim de helft van het totaal aantal meldingen van openbare overlast. Daarmee is een vergelijking niet mogelijk. In de achterliggende data is wel te zien dat de andere overlastmeldingen toenemen in het derde kwartaal.

*2019 bij openbare overlast gaat het om openbare dronkenschap, overlast van verwarde personen, alcohol- en drugsoverlast en overlast door zwervers.

Verdeling overlastmeldingen januari-juni 2020
gemeente Haarlem

Aantal meldingen openbare overlast*

	2019			2020	
	Q1	Q2	Q3	Q1	Q2
Haarlem	423	525	574	537	592

Sociaal-maatschappelijk: bekeuringen gerelateerd aan coronamaatregelen

In het begin van de coronacrisis was er veel onduidelijkheid over de regels. Mede daardoor verschilde de handhaving van de coronamaatregelen per gemeente. Zo bleek begin juli uit een inventarisatie van Nieuwsuur dat meer dan 80 gemeenten geen enkele boete uitdeelden. Terwijl in andere gemeenten tot 187 boetes per 10.000 inwoners werden uitgedeeld.

De boetes onder de noodverordening COVID-19 boetes vallen onder code D526 worden uitgedeeld bij verboden samenkomsten, het niet in acht nemen van veilige afstand, het aanwezig zijn op verboden gebieden en locaties of het niet opvolgen van de aanwijzingen.

Net als in Nederland zijn in Haarlem vooral boetes aan het begin van de coronacrisis in april en mei uitgedeeld, toen de regels ook strenger waren. Zo mocht men maar in kleine groepen buiten zijn. De verwachting is dat er met de aangescherpte maatregelen en de strengere handhaving het aantal uitgedeelde boetes toeneemt.

Inmiddels zijn de regels en de handhaving aangescherpt. Zo zijn begin november in Nederland tientallen boetes uitgedeeld bij illegale feesten. Eerder werden de feesten veelal beëindigd zonder bekeuringen uit te delen. Ook in Haarlem slingerde de politie eind oktober jongeren op de bon.

Aantal door de gemeente uitgedeelde coronaboetes*

	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Okt.	Totaal	Per 10.000 inwoners
Haarlem	3	89	31	0	0	0	2	6	131	8

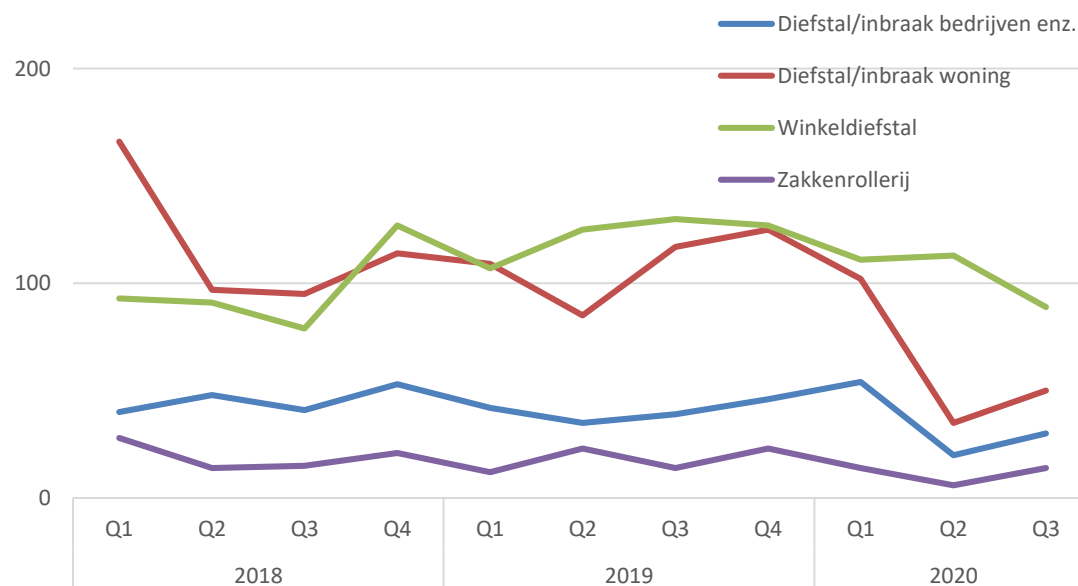
*het overzicht bevat niet alle boetes omdat de politie naast de gemeentelijk boe's ook boetes uitdeelt. Deze worden deels apart geregistreerd.

Sociaal-maatschappelijk: diefstal en inbraak

Persbureau AP meldde in april dat er door de coronacrisis minder criminaliteit plaatsvond. Ook de politie in Nederland registreerde minder inbraken, fietsendiefstal en zakkenrollerij. Verschillende media berichtten in juli op basis van politiecijfers dat de criminaliteit weer terug was op het oude niveau. De politie waarschuwt voor babbeltrucs waarmee de coronapandemie wordt gebruikt om bij mensen binnen te komen. Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid waarschuwt vooral voor toegenomen cybercriminaliteit.

In Haarlem namen woninginbraken, bedrijvendiefstallen en zakkenrollerij na de lockdown in het tweede kwartaal met ongeveer 60% af. Alleen op het aantal winkeldiefstallen had corona in het tweede kwartaal weinig effect. In het derde kwartaal nemen juist de winkeldiefstallen af, maar stijgt het aantal andere geregistreerde incidenten. Vermoedelijk omdat mensen in het derde kwartaal ook weer minder thuis waren. Dit maakt in elk geval woningbraak en zakkenrollerij makkelijker. Met een gedeeltelijke lockdown is de verwachting dat het aantal incidenten weer afneemt.

Aantal geregistreerde incidenten diefstal, inbraak en zakkenrollerij gemeente Haarlem

Sociaal-maatschappelijk: meldingen huiselijk geweld

De Rijksoverheid is eind april gestart met een landelijke campagne tegen huiselijk geweld tijdens de coronacrisis. De achterliggende gedachte was dat mensen meer thuiswerken en leven. Dit terwijl sociale contacten en afleiding afnamen. De kans op spanningen thuis – en daarmee de kans op huiselijk geweld – is daardoor groter. Daarbij is de kans op detectie juist kleiner doordat mensen elkaar minder treffen bij sociale gelegenheden als verjaardagen, school of sport. Uit een onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut blijkt nog geen effect van corona op huiselijk geweld.

Het aantal meldingen van huiselijk geweld laat in de gemeente Haarlem in 2020 een stijging zien. Na de corona-uitbraak waren er in het tweede kwartaal 17% procent meer meldingen dan in het voorgaande kwartaal. In het derde kwartaal was er een daling van vergelijkbare grootte. In 2019 was er een soortgelijke ontwikkeling gedurende het jaar.

In het derde kwartaal van 2020 waren er 5% minder meldingen dan in 2019. Dit betekent echter niet dat er daadwerkelijk minder geweldsincidenten zijn. Mogelijk is het ook lastiger om melding te maken omdat meer thuis wordt gewerkt. Als de geweldpleger in huis aanwezig is, is het lastiger om een melding door te geven. Daarom kan men dit sinds mei bij de apotheek doorgeven door 'masker 19' te bestellen.

Aantal meldingen huiselijk geweld

	2019			2020			%2019 Q1- 2020 Q1	%2019 Q2- 2020 Q2	%2019 Q3- 2020 Q3	%2020 Q1- 2020 Q2	%2020 Q2- 2020 Q3
	Q1	Q2	Q3	Q1	Q2	Q3					
Haarlem	117	150	127	127	148	121	9%	-1%	-5%	17%	-18%

Hoofdstuk: Ondersteunings- maatregelen, werk & inkomen

In dit hoofdstuk worden de volgende indicatoren behandeld:

WW-uitkeringen

Vacaturemarkt

Schuldhulpverlening en budgetondersteuning

NOW

Tozo

TOGS

Bijstandsuitkeringen

Kwijtschelding belastingen

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: lopende WW-uitkeringen

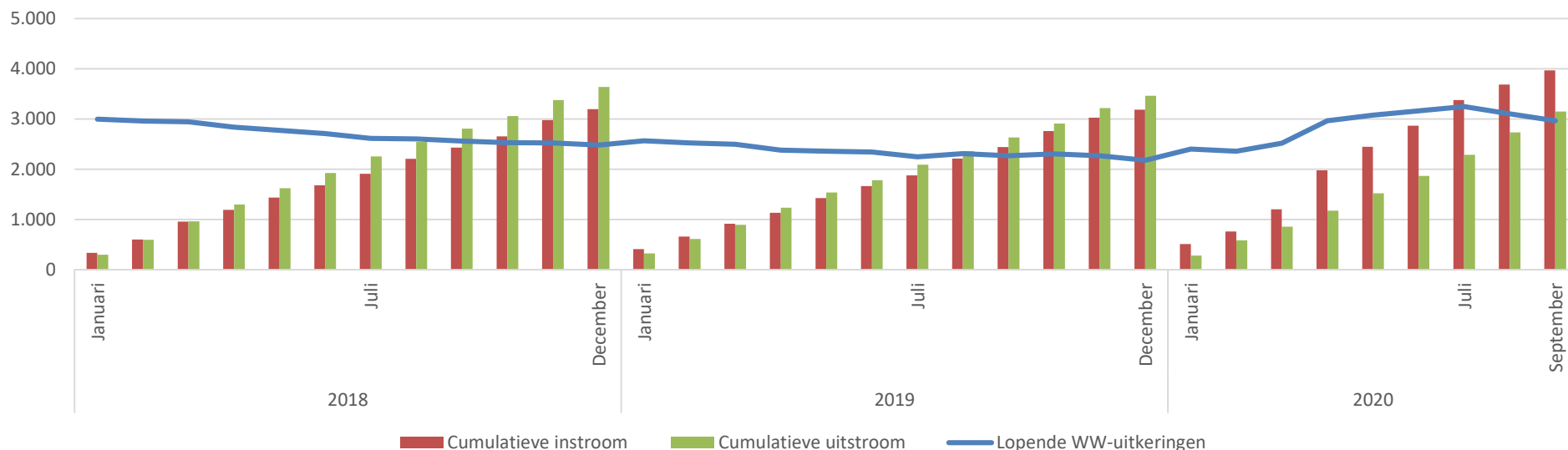
Eind maart werd de regeling NOW-regeling van minister Koolmees vastgesteld. Deze regeling was bedoeld om de lonen van werknemers te kunnen blijven betalen bij dalende omzet. Ondanks maatregel waren er in het tweede kwartaal 322.000 banen minder dan een kwartaal eerder (CBS). De CBS-cijfers voor het derde kwartaal laten een herstel van de arbeidsmarkt zien met een toename van 164.000 banen.

Een vergelijkbare (tegengestelde) ontwikkeling is in Haarlem zichtbaar in het aantal WW-uitkeringen. In 2018 en 2019 was er alleen over de eerste maanden van het jaar meer instroom dan uitstroom in de WW. In 2020 zijn er echter duidelijk meer instromers dan instromers.

Vooral in april na de lockdown is er een grote instroom en nam het aantal WW-ontvangers met 18% toe ten opzichte van maart. In juli waren er 3.249 Haarlemmers die WW ontvangen, het meeste sinds 2018. Daarna nam het aantal met 9% af tot 2.966 in september. De instroom neemt af en de uitstroom neemt toe. Een deel van deze groep kwam in het voorjaar zonder werk te zitten en stroomt door naar de bijstand. Door de landelijke banengroei, zullen ook veel WW-ontvangers uitstromen naar betaald werk. Ook uit CBS-cijfers van over september blijkt dat de werkloos licht daalt.

Het UWV en het CPB zien in de daling van WW-ontvangers 'stilte voor de storm'. De verwachting is dat de werkloosheid de komende jaren nog sterk toeneemt.

Aantal lopende WW-uitkeringen, instroom en uitstroom gemeente Haarlem

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: WW-uitkeringen per sector

Het aantal WW-uitkeringen daalde tussen januari 2019 en januari 2020 in vrijwel alle sectoren in de gemeente Haarlem.

Tussen januari en juli is er echter in alle sectoren behalve zorg en welzijn een forse stijging. Vervolgens neemt het aantal WW-uitkeringen tussen juli en september in vrijwel alle sectoren af. De grootste dalingen zijn in deze periode onder WW-ontvangers uit transport en logistiek beroepen (-15%), dienstverlenende beroepen (-14%) en technische beroepen (-11%).

Het grootste deel van de uitkeringsgerechtigden had voorheen een bedrijfseconomisch beroep (23%) of was voorheen manager (15%).

Aantal WW-uitkeringen per sector in gemeente Haarlem

	2019				2020				% jan. 2020- % jul. 2020-	
	jan	apr	jul	okt	jan	apr	jul	sep*	jul. 2020	sep. 2020
Agrarische beroepen	11	11	8	9	7	13	15	12	114%	-20%
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen	595	526	515	556	566	646	724	674	28%	-7%
Commerciële beroepen	297	317	282	302	311	340	395	370	27%	-6%
Creatieve en taalkundige beroepen	109	110	99	102	107	134	167	158	56%	-5%
Dienstverlenende beroepen	187	176	138	150	141	261	328	282	133%	-14%
ICT beroepen	69	63	64	68	71	73	86	81	21%	-6%
Managers	379	382	366	383	383	400	439	432	15%	-2%
Openbaar bestuur veiligheid en juridische beroepen	56	46	47	51	41	43	56	55	37%	-2%
Pedagogische beroepen	101	75	84	87	84	91	103	105	23%	2%
Technische beroepen	252	236	208	190	219	265	295	258	35%	-13%
Transport en logistiek beroepen	135	116	106	95	112	173	201	170	79%	-15%
Zorg en welzijn beroepen	238	210	214	181	206	220	206	187	0%	-9%
Onbekend	135	109	115	132	154	308	234	182	52%	-22%
Totaal	2.564	2.377	2.246	2.306	2.402	2.967	3.249	2.966	35%	-9%

*de cijfers voor oktober 2020 zijn nog niet beschikbaar

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: openstaande vacatures per sector

In het tweede kwartaal van 2020 (meest recente cijfers) zijn in de arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond er 3.500 openstaande vacatures. Dit zijn er minder dan in de voorgaande kwartalen in 2020 en 2019. De daling werd al ingezet in het derde kwartaal van 2019 toen er nog 5.100 vacatures openstonden. Dat waren er 31% meer dan in het tweede kwartaal van 2020. In Nederland nam het aantal vacatures met 29% af in deze periode.

Het aantal vacatures voor technische beroepen in arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond nam in absolute zin in deze periode het sterkst af (600 banen, 38% daling). Ook zijn er nu 400 vacatures minder (40%) voor bedrijfseconomische en administratieve beroepen. Het aantal vacatures in de ICT, openbaar bestuur en in de zorg. Landelijk ziet ook het CBS vacaturegroei bij de overheid en in de ICT. Verder bericht het [CBS](#) bericht dat er in het tweede kwartaal 26.000 duizend vacatures minder waren dan een kwartaal eerder. Vooral voor flexwerkers is er minder werk.

Aantal openstaande vacatures per sector in arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond

	2019				2020	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Agrarische beroepen	100	0	0	0	0	0
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen	900	900	1.000	700	600	600
Commerciële beroepen	500	400	500	400	500	400
Creatieve en taalkundige beroepen	0	0	0	0	0	0
Dienstverlenende beroepen	400	500	400	400	300	200
ICT beroepen	200	100	200	200	100	200
Managers	200	200	200	200	200	100
Openbaar bestuur veiligheid en juridische beroepen	100	100	100	100	100	100
Pedagogische beroepen	200	200	200	200	100	200
Technische beroepen	1.300	1.300	1.600	1.200	1.000	1.000
Transport en logistiek beroepen	500	400	500	500	500	400
Zorg en welzijn beroepen	500	500	400	500	400	400
Totaal	4.900	4.700	5.100	4.400	3.700	3.500

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: spanningsindicator

Uit de regionale arbeidsmarktanalyse voor regio Zuid-Kennemerland en IJmond van UWV blijkt dat de regionale arbeidsmarkt flink geraakt wordt door corona. Over de hele breedte is het aantal WW-uitkeringen gestegen (p. 31). Toch wordt niet elke branche even sterk getroffen door de crisis.

Een manier om dit in beeld te brengen is met de spanningsindicator. Hierin wordt de vraag naar arbeid (aan de hand van vacatures) afgezet tegen het aanbod (kortdurende WW) (zie de uitgebreide definitie in bijlage 1).

In het tweede kwartaal (meest recente cijfers) is de krapte op de arbeidsmarkt in arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond afgenomen. Het is dus voor werkgevers makkelijker geworden om beschikbare arbeidskrachten te vinden. Alleen de markt voor ICT-beroepen en technische beroepen is nog krap. Zo is er in de ICT bijvoorbeeld meer vraag naar remote-afstand-technologie. Medio augustus bracht het UWV een lijst naar buiten met kansrijke beroepen om werkt te vinden. Het kabinet speelde hierop in door omscholing te stimuleren.

Spanningsindicator naar beroepsgroep in arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond (kwartaal 1 2019-kwartaal 1 2020)

	2019								2020			
	Q1		Q2		Q3		Q4		Q1		Q2	
	Typering	Spanning	Typering	Spanning	Typering	Spanning	Typering	Spanning	Typering	Spanning	Typering	Spanning
Agrarische beroepen	Ze er krap	5,71	-	-	Ze er krap	4,94	-	-	Gemiddeld	1,33	ruim	0,65
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen	Krap	1,57	Krap	1,61	Krap	1,61	Gemiddeld	1,22	Gemiddeld	0,93	ruim	0,66
Commerciële beroepen	Gemiddeld	1,42	Gemiddeld	1,19	Krap	1,54	Gemiddeld	1,48	Gemiddeld	1,26	gemiddeld	0,73
Creatieve en taalkundige beroepen	Ruim	0,38	Ruim	0,34	Ruim	0,27	Ruim	0,27	Ze er ruim	0,15	ze er ruim	0,09
Dienstverlenende beroepen	Krap	1,61	Krap	2,94	Krap	2,82	Krap	1,96	Gemiddeld	1,1	ruim	0,43
ICT beroepen	Krap	3,14	Krap	2,17	Krap	2,86	Krap	2,78	Krap	1,71	krap	1,78
Managers	Ruim	0,63	Gemiddeld	0,7	Ruim	0,64	Ruim	0,58	Ruim	0,5	ruim	0,3
Openbaar bestuur veiligheid en juridische beroepen	Gemiddeld	1,07	Gemiddeld	1,26	Gemiddeld	1,45	Krap	1,73	Gemiddeld	0,96	gemiddeld	0,73
Pedagogische beroepen	Krap	2,2	Krap	2,07	Krap	1,8	Krap	1,89	Gemiddeld	1,17	gemiddeld	1,22
Technische beroepen	Krap	3,91	Ze er krap	4,45	Ze er krap	6,09	Ze er krap	4,41	Krap	2,88	krap	2,05
Transport en logistiek beroepen	Krap	2,46	Krap	2,1	Krap	3,22	Krap	3,21	Krap	2,11	gemiddeld	1,01
Zorg en welzijn beroepen	Krap	2,17	Krap	2,32	Krap	2,3	Krap	2,61	Krap	1,68	gemiddeld	1,41
Totaal	Krap	1,72	Krap	1,8	Krap	2,03	Krap	1,75	Gemiddeld	1,16	gemiddeld	0,78

Leeswijzer: een krappe markt betekent veel vraag en relatief weinig aanbod. Dit is in groen weergegeven.

Een ruime markt betekent veel arbeidsaanbod en minder vraag. Dit is rood weergegeven.

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: schuldregeling en budgetondersteuning

De gemeente Haarlem handelt de aanvragen voor schuldhelpverlening en budgetondersteuning af voor de gemeenten Haarlem, Zandvoort, Heemstede en Bloemendaal.

In het tweede kwartaal van 2020 zijn de minste aanvragen voor schuldhelpverlening sinds begin 2018. In kwartaal 3 neemt het aantal iets toe, maar het is nog steeds lager dan een jaar eerder. Het is onduidelijk of hier sprake is van een corona-effect. De landelijke monitor schuldhelpverlening laat een vergelijkbaar beeld zien. Wel wordt een toename nog verwacht. De Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet gaf aan te verwachten dat een vijfde van de aanvragers van de eerste Tozo-regeling uiteindelijk in de schuldhelp terecht komt.

De cijfers voor budgetondersteuning (zie begrippenlijst) zijn vanwege de lage aantallen niet uitgesplitst naar gemeente. Inwoners doen minder aanvragen voor dan voor schuldregelingen. Dit geldt voor alle kwartalen vanaf 2018. In 2020 waren er tot nu toe 71 aanvragen.

Aantal aanvragen schuldregeling

	2018				2019				2020		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
Haarlem	121	131	136	135	126	112	135	147	150	103	122

Aantal aanvragen budgetondersteuning Haarlem, Zandvoort, Bloemendaal en Heemstede

	2018	2019	2020
Q1	42	10	24
Q2	22	21	18
Q3	19	24	29
Q4	12	37	-
Totaal	95	92	71

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: toekenningen NOW

Vanaf eind maart tot 1 juni konden bedrijven aanspraak maken op de Eerste tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid (NOW). Bedrijven met een omzetsdaling konden hiermee een deel van de loonkosten vergoed krijgen. Het doel van de maatregel was om grootschalige werkloosheid te voorkomen. Eind juni werd een tweede ronde voor de NOW-regeling bekendgemaakt.

Uit cijfers van het CBS blijkt dat 1.590 bedrijven in de gemeente Haarlem gebruikmaakten van de eerste NOW-regeling. Dit is ruim een derde van alle bedrijfsvestigingen. De tweede NOW-regeling werd door een ongeveer twee keer zo kleine groep aangevraagd. In een UWV-enquête noemden bedrijven als belangrijkste reden dat het weer beter gaat met het bedrijf en de tegemoetkoming niet meer nodig is. Daarnaast werd het niet voldoen aan de voorwaarden genoemd.

Een kwart (23%) van de aanvragers van NOW 1.0 in de Regio Kennemerland was zzp'er. Zij maken 26% uit van de aanvragers van NOW 2.0. Horecabedrijven deden 18% van de NOW 1.0- en 20% van de NOW-2.0-aanvragen in de gemeente Haarlem.

Vanaf oktober loopt NOW3. Dit pakket is soberder, maar heeft een langere looptijd (tot 1 juli 2021). Gegevens over het gebruik van deze regeling zitten nog niet in deze rapportage. De verwachting is dat hier vanwege de strengere minder gebruik van gemaakt zal worden.

Gebruik van NOW-steun

	Aantal		Aandeel vestigingen*	
	NOW 1.0	NOW 2.0	NOW 1.0	NOW 2.0
Haarlem	1.590	765	34%	16%

*gebaseerd aantal vestigingen in 2019 exclusief zzp'ers

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandigen (Tozo)

Voor zzp'ers is eind maart de Tozo-regeling ingesteld. De Tozo is een speciale regeling voor ondernemers die in de problemen zijn gekomen door de coronacrisis. Met deze regeling kunnen zij een aanvulling krijgen op hun inkomen en op het bedrijfskapitaal. De Tozo bestaat uit twee delen:

1. Een uitkering die het inkomen aanvult voor maximaal 7 maanden, uiterlijk tot eind september (Tozo-levensonderhoud)
2. Een lening voor bedrijfskapitaal. Hiermee kunnen zzp'ers bijvoorbeeld de huur van bedrijfspanden betalen.

Snel na de invoering van de Tozo kwamen er veel aanvragen binnen. Het aantal zzp'ers dat Tozo ontving was het grootst in april en mei. Daarna neemt het aandeel ontvangers in juni sterk af. Dit valt samen met de versoepeling van de coronaregels. Zo mocht vanaf 1 juni onder andere de horeca weer beperkt open. Daarnaast werden de eisen werden toen ook strenger vanwege de invoering van de partnertoets. Tussen juni en september blijft het aantal Tozo-ontvangers stabiel. Afgezet tegen het aantal zzp'ers (2019) ontvangt in september 11% van de zzp'ers Tozo.

Er wordt minder gebruikgemaakt van Tozo voor het aanvragen van bedrijfskapitaal. In de maanden april tot en met juni waren er duidelijk de meeste aanvragen.

Aantal ontvangers Tozo gemeente Haarlem

	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	% zzp'ers
Tozo levensonderhoud	3.943	4.188	4.170	1.332	1.342	1.292	1.327	11%
Tozo bedrijfskapitaal	-	78	79	31	7	9	2	-

*gebaseerd op aantal zzp'ers in 2019

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: tegemoetkoming ondernemers getroffen sectoren COVID-19 (TOGS)

Naast NOW en Tozo konden bedrijven ook aanspraak maken op steun via de tegemoetkoming ondernemers getroffen sectoren COVID-19 (TOGS). Ondernemers die gebruikmaakten van de regeling kregen een eenmalige tegemoetkoming van €4.000. De regeling gold slechts voor een aantal sectoren die in het bijzonder getroffen werden door corona. Onder meer groot- en detailhandel, horeca en cultuur konden gebruikmaken van de TOGS.

In totaal deden 2.270 bedrijven in Haarlem dit. De meerderheid (55%) van de TOGS-gebruikers was zzp'er, 22% zit in de horecasector. Vanaf juni is de TOGS opgevolgd door de Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL).

Aantal vestigingen van bedrijven die gebruikmaken van TOGS in gemeente Haarlem

	Aantal
1 werkzame persoon	1.250
1+ werkzame personen	1.020
Horeca	505
Overige bedrijfstakken	1.760
Totaal	2.270

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: bijstandsuitkeringen

Naast de Tozo-regeling is er voor zzp'ers de reeds voor corona bestaande regeling Besluit Bijstand Zelfstandigen (Bbz) (zie bijlage 1 voor een uitgebreide omschrijving). In oktober 2019 maakten 28 bedrijven in Haarlem gebruik van de Bbz. Een jaar later zijn dit er nog 11. Mogelijk komt dit doordat ondernemers die anders Bbz zouden gebruiken nu terugvallen op de Tozo-regeling. De Tozo-regeling is ook iets soepeler dan de Bbz, zo is er geen toets op de levensvatbaarheid van het bedrijf.

Het gebruik van de reguliere bijstand is het afgelopen vrijwel onveranderd. Maar het bijstandsvolume reageert ook trager op conjuncturele ontwikkelingen dan bijvoorbeeld het WW-volume (monitor arbeidsmarkt). Wel is het gebruik van de Participatiewet met 1% toegenomen. Tussen oktober 2019 en oktober 2020 nam het aantal IOAW-ontvangers af van 165 naar 142.

Als de economische malaise langer aanhoudt, zal het beroep op bijstand naar verwachting wel toenemen. Zo becijferde Berenschot dat het aantal mensen in de bijstand in Nederland met 210.000 kan stijgen naar 625.000 in 2022.

Aantal actuele uitkeringen Bbz en reguliere bijstand gemeente Haarlem

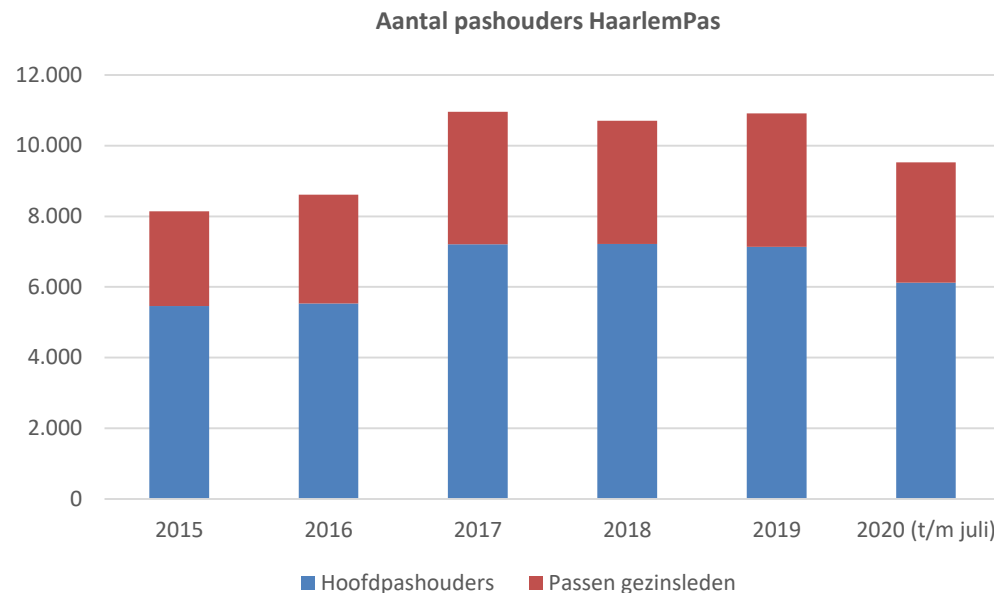
	September	Oktober	2019 (oktober)
BBZ	11	11	28
Reguliere bijstand	3.534	3.510	3.502
-waarvan:			
Participatiewet	3.376	3.353	3.323
IOAW	144	142	165
IOAZ	14	15	14

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: Haarlempas

De HaarlemPas is een steunmaatregel voor alle Haarlemmers die een inkomen hebben tot 120% van de bijstandsnorm en hun inwonende kinderen van 4 tot en met 17 jaar.

De HaarlemPas wordt automatisch verstrekt aan gezinnen waarvan duidelijk is dat zij over een laag inkomen beschikken, bijvoorbeeld gezinnen met een bijstandsuitkering of die kwijtschelding op de gemeentelijke belastingen ontvangen. De HaarlemPas wordt toegekend per kalenderjaar. De HaarlemPassen voor het nieuwe jaar worden in het laatste kwartaal aan inwoners uit de Automatisch aan inwoners uit de doelgroep gestuurd. Inwoners met een HaarlemPas die niet automatisch in de doelgroep vallen, krijgen in het laatste kwartaal een voor-ingevuld formulier om de HaarlemPas voor het nieuwe jaar aan te vragen.

Vanwege verschillende administratieve redenen kan de ontwikkeling van het aantal HaarlemPassen het best per kalenderjaar vergeleken worden. In 2019 waren er 10.913 pashouders waarvan 7.138 hoofdpashouders. Ook in 2017 en 2018 waren er ruim tienduizend pashouders. In 2020 maken tot en met juli 9.528 Haarlemmers gebruik van de HaarlemPas. Pas na afloop van het kalenderjaar valt goed in te schatten in welke richting het aantal pashouders zich ontwikkelt.

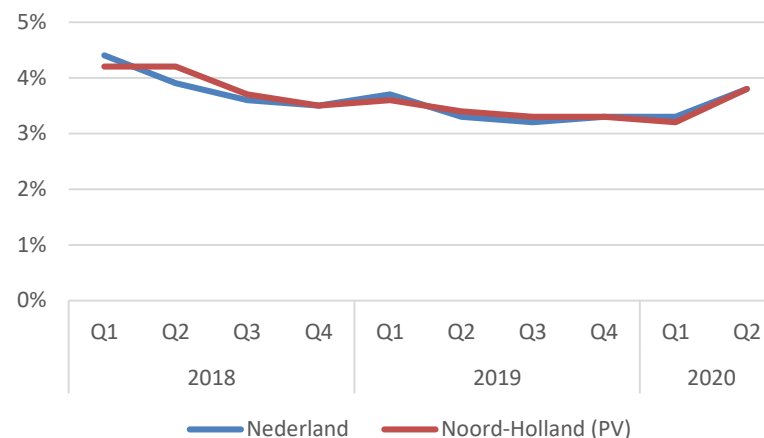
Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: werkloosheid

Het werkloosheidspercentage steeg tussen het eerste en tweede kwartaal van 2020 in de provincie Noord-Holland van 3,2% naar 3,8%. In Nederland gemiddeld is een vergelijkbare ontwikkeling. Voor Haarlem, waar alleen jaarcijfers voor bekend zijn, sloot het percentage de afgelopen jaren nauw aan bij dat van de provincie.

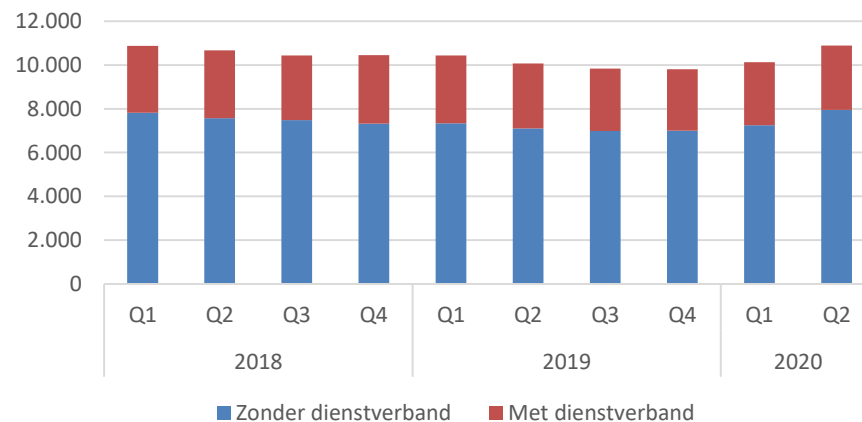
Een andere manier om werkloosheid in kaart te brengen, is het aantal bij het UWV geregistreeerde werkzoekenden. In Haarlem waren dit er de afgelopen jaren steeds ongeveer 10.000. Tussen januari en juni 2020 nam dit aantal echter met 10% toe tot 10.934. Driekwart van de werkzoekenden (73%) heeft geen vast dienstverband. De toename lijkt een direct gevolg te zijn van de coronacrisis. Zo merkt ook het CBS dit aan als reden voor een grote krimp van het aantal banen. Inmiddels registreert het CBS in het derde kwartaal weer een stijging van het aantal banen.

Kanttekening bij de UWV-cijfers is dat niet alle werklozen zich bij het UWV registreren. Het gaat dan bijvoorbeeld om personen die geen recht op een uitkering hebben. Daarbij zal men minder snel geneigd zijn zich te melden als de verwachting om werkt te vinden beperkt is. Aan de andere kant bevatten de UWV-cijfers ook registraties van mensen die niet direct beschikbaar zijn voor betaald werk.

Ontwikkeling werkloosheidspercentage

Aantal bij het UWV geregistreeerde werkzoekenden gemeente Haarlem

Bron: CBS en UWV

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: kwijtschelding belastingen

Cocensus handelt de kwijtscheldingen van gemeentelijke belastingen voor de gemeente Haarlem af. De meeste verzoeken voor belastingkwijtschelding worden ingediend nadat de belastingaanslagen verstuurd worden. De wijze waarop kwijtschelding kan worden aangevraagd is bij iedere gemeente op andere wijze ingericht. Zo krijgt men in sommige gemeenten al een formulier voor kwijtschelding bij de aanslag meegestuurd. Iedere gemeente kan besluiten op geautomatiseerde wijze kwijtschelding te verlenen waarbij gebruik wordt gemaakt van het Inlichtingenbureau. Het beleid van de gemeente bepaalt ook waarvoor kwijtschelding mogelijk is.

Deze kanttekeningen maken het lastig om in de tijd en tussen gemeenten te vergelijken. Alle gemeenten leggen in principe de belastingaanslagen voor 99% op aan het begin van het belastingjaar (januari of februari). De piek voor wat betreft de kwijtschelding is bij iedere gemeente redelijk vergelijkbaar.

Conclusies zijn op dit moment lastig. Aan het einde van het jaar is er meer inzicht, maar de eventuele gevolgen van corona zullen pas in de loop van 2021 zichtbaar worden. De verwachting is dat het aantal aanvragen mogelijk wel toeneemt. De werkloosheid is in 2020 gestegen en mensen hebben daardoor minder inkomsten. Daarmee voldoen ze ook aan de eisen voor belastingkwijtschelding.

Cijfers over kwijtschelding gemeentelijke belastingen

	2019		2020*	
	Binnengekomen	Toegekend	Binnengekomen	Toegekend
Haarlem	6.699	69%	5.845	72%

*de cijfers voor 2020 geven de stand weer tot 1 juli.

Hoofdstuk: vastgoed en woningmarkt

In dit hoofdstuk worden de volgende indicatoren behandeld:

Woningaanbod

Huizenprijs

Kantoor- en bedrijfsruimte

Leegstand

Bouwaanvragen en -vergunningen

Nieuwbouw

Woningzoekenden

Sociale huur

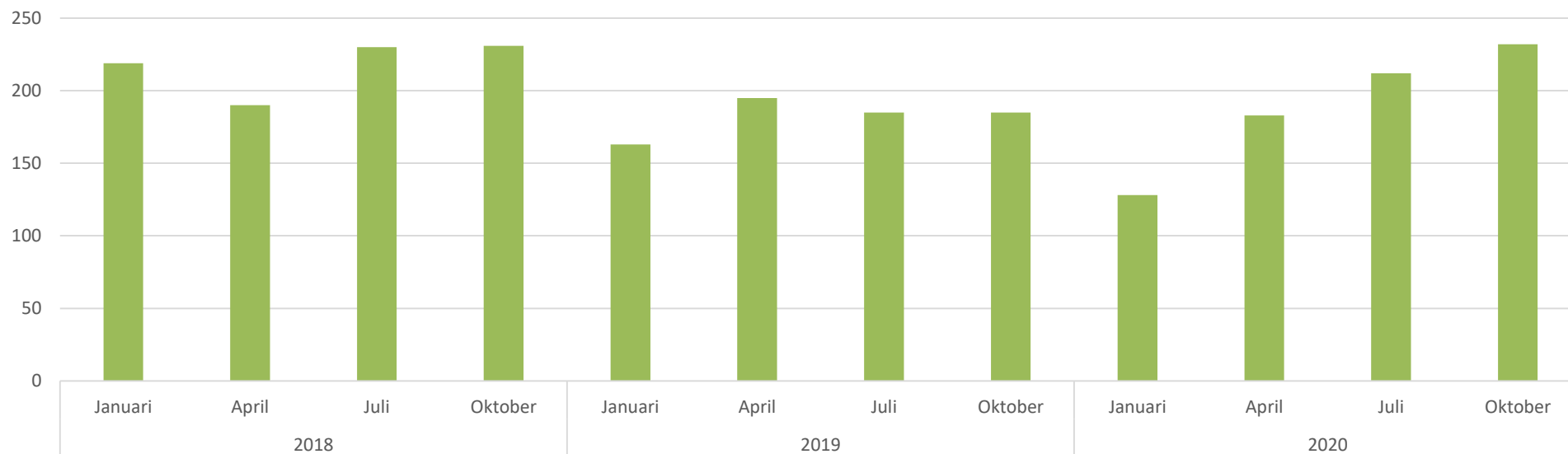
Maatschappelijke opvang

Vastgoed en woningmarkt: woningaanbod

De huizenmarkt lijkt voorlopig nog weinig last te hebben van de coronacrisis. Uit cijfers van NVM blijkt dat de huizenmarkt in het derde kwartaal van 2020 verder is verkapt. Dit wordt ook onderstreept in een analyse door huizensite Funda.

In Haarlem komen er in de loop van 2020 juist steeds meer huizen op de markt. In januari werden 128 aangeboden en in oktober zijn het er 232. Het aanbod van huizen was sinds oktober 2018 niet zo groot.

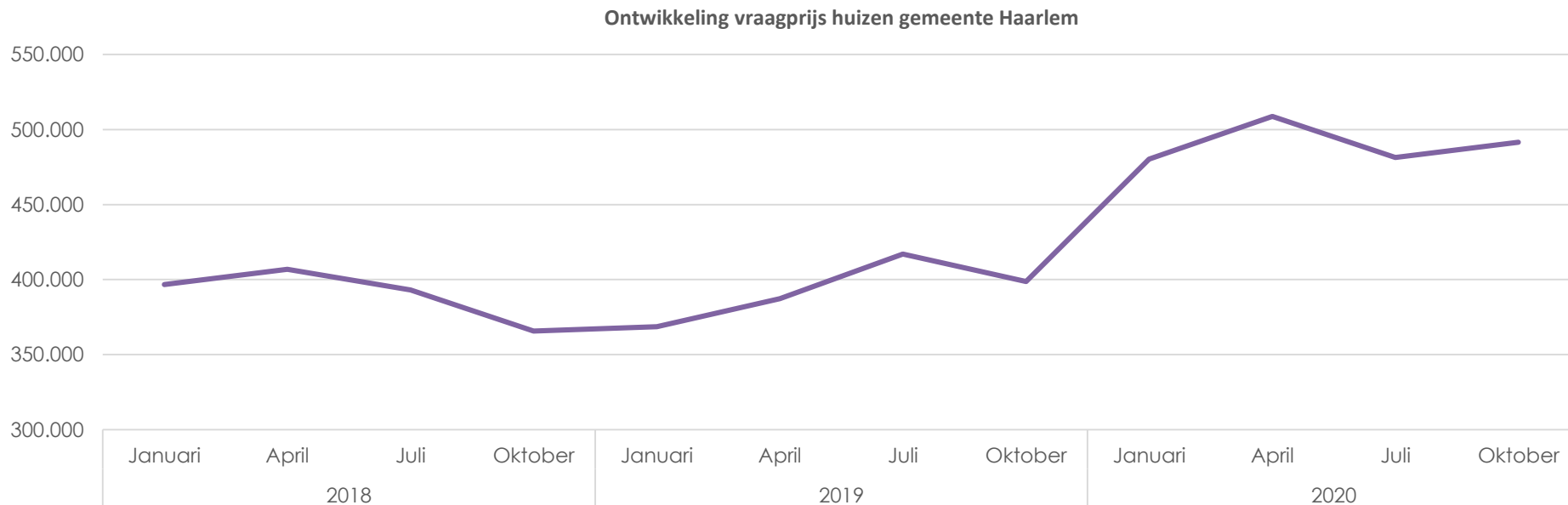
Aantal aangeboden woningen gemeente Haarlem

Vastgoed en woningmarkt: huizenprijs

De vraagprijs voor huizen in Haarlem ligt in 2020 hoger dan in 2019. Aan het einde van het jaar is er een opvallende stijging. In januari 2020 is de prijs van aangeboden woningen (€480.000) een stuk hoger dan in oktober 2019 (€398.000). De gemiddelde prijs schommelt in 2020 tussen de €480.000 en €510.000. In 2019 was de gemiddelde vraagprijs per maand steeds tussen de €370.000 en €450.000.

In oktober 2020 is de gemiddelde vraagprijs per vierkante meter van de te koop staande woningen in Haarlem is €4.359. Dat is 10% hoger dan in januari. In dezelfde periode steeg de vraagprijs van huizen met maar 2%. Hieruit valt op te maken dat de gemiddelde woninggrootte van het aanbod in oktober kleiner is dan in januari.

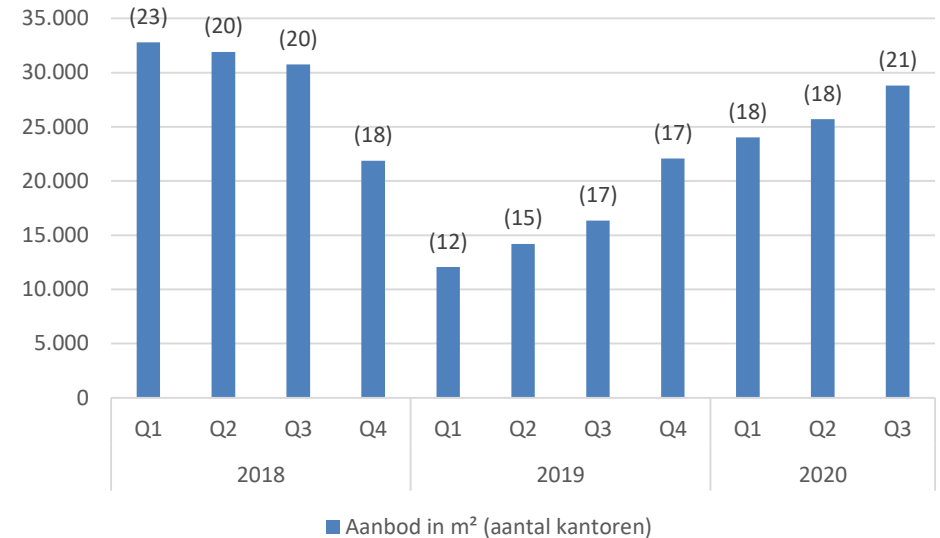
Vastgoed en woningmarkt: kantoorruimte

De kantorenvorraad bestaat uit de leegstaande en in gebruik kantoren. Op 1 januari 2018 was de kantorenvorraad 475.000 m². Een jaar later is dit 476.500 m².

Begin 2018 was er nog 32.796 beschikbaar m² bij 23 kantoren. Aan het eind van het jaar neemt dat snel af. Waarschijnlijk komt dit deels door een sterke economische groei waardoor de vraag naar kantoorruimte toenam. Daarnaast is er in deze door de gemeente Haarlem strek op ingezet om incourant vastgoed te transformeren. In het eerste kwartaal van 2019 was er nog 12.052 m² beschikbaar bij 12 kantoren. Daarna neemt het kantorenaanbod steeds toe. In het derde kwartaal is er 28.809 m² beschikbaar bij 21 kantoorgebouwen. Een vijfde van deze kantoren (19%) wordt al langer dan 3 jaar aangeboden. Deze lang leegstaande kantoren beslaan ongeveer één procent van de totale kantorenvorraad.

In de toekomst zal het kantoorgebruik mogelijk anders zijn dan voorheen. Zo bleek uit onderzoek van het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid dat Nederlanders ook na de coronacrisis minder willen thuiswerken. Ruim een kwart van de werknemers (27%) verwacht ook na de coronacrisis meer thuis te werken. Een derde denkt meer op afstand te zullen vergaderen.

Kantorenaanbod gemeente Haarlem

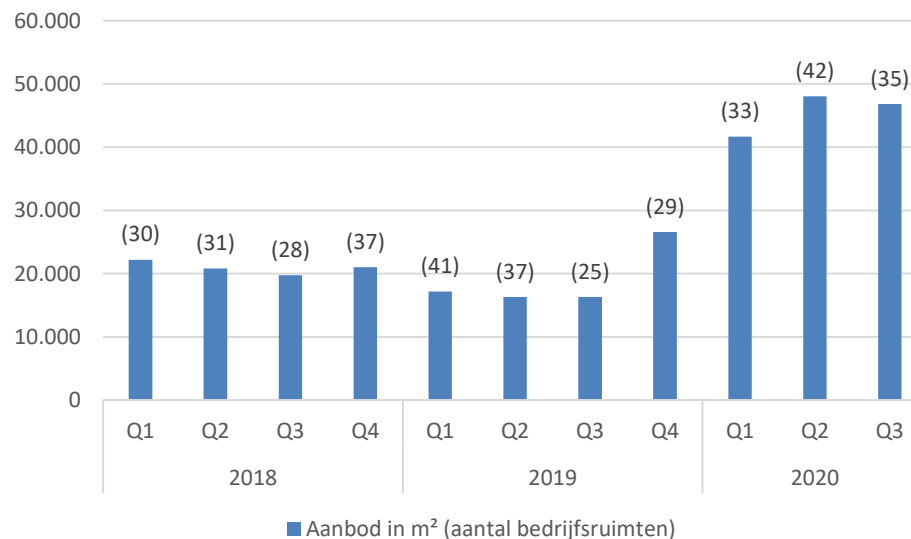
Vastgoed en woningmarkt: bedrijfsruimte

Een bedrijfsruimte wordt omschreven als een ruimtelijk zelfstandige eenheid die grotendeels in gebruik is voor productie en opslag in de sectoren bouw, transport en logistiek, lichte en zware industrie en groothandel.

In Haarlem is het bedrijfsruimteaanbod in 2020 sterk toegenomen. In het derde kwartaal gaat het om 35 locaties en 46.820 m². De toename begon eigenlijk al aan het einde van 2019, dus voor de coronacrisis. Er is geen structureel bedrijfsruimte-aanbod. De beschikbare bedrijfsruimte wordt dus nog niet zo lang aangeboden op de markt. Waarschijnlijk is een deel van het aanbod dus ook beschikbaar gekomen door de coronacrisis.

Ook de [Rabobank](#) geeft aan dat “veel signalen wijzen op een terugval in de bezettingsgraad van bedrijfsmatig vastgoed”. Veel bedrijven zitten in zwaar weer en proberen de kosten te verminderen door te besparen op huur. Dit kan door bedrijfsruimte af te stoten. Daarnaast is de bedrijfsruimte niet altijd meer goed te gebruiken omdat het bijvoorbeeld te beperkt kan voldoen aan de eisen van anderhalvemetersamenleving. Daarentegen zijn er ook sectoren die juist meer ruimte nodig hebben zoals distributiecentra. Uit cijfers van [thuiswinkel.org](#) blijkt namelijk dat consumenten sinds de coronacrisis meer online aankopen doen. Deze aankopen worden veelal in distributiecentra verwerkt.

Bedrijfsruimteaanbod gemeente Haarlem

Vastgoed en woningmarkt: leegstand

Retailonderzoeker Locatus meldt in september dat de winkelleegstand in 2020 na de uitbraak van corona beperkt is toegenomen. In januari was er in Nederland 7,3% leegstand en in augustus 7,6%.

In Haarlem waren er op 1 januari 2020 2.364 verkooppunten. Hiervan stond 5,8% leeg (137 verkooppunten). In Haarlem is dus minder leegstand dan in Nederland. Op provincie-niveau is nog minder leegstand (4,9%). Zowel in Haarlem, Noord-Holland als Nederland is er een toename ten opzichte van 2019. In het centrum van Haarlem nam de leegstand in deze periode juist iets af.

In totaal hebben de 2.364 verkooppunten in Haarlem een winkelverkoopvloeroppervlak van 365.869 m² waarvan 27.166 m² (7,4%) leegstaat. In 2019 was het leegstaande vloeroppervlakte nog maar 3,6%. Een groot deel van de toename is te verklaren doordat Hudson's Bay op 31 december 2019 uit het V&D-pand vertrok. Hudson's Bay huurde zeven etages en een kelderverdieping, samen goed voor 8.250 m² winkelvloeroppervlak.

Inmiddels huurt HEMA de begane grond en de eerste verdieping. Dit is in de cijfers van 1 januari 2020 echter nog niet terug te zien. In het centrum van Haarlem staat begin 2020 4,8% van de 133.217 m² leeg. In 2019 was dit 5,5%.

Aantal verkooppunten (peildatum 1 januari 2020)

	# Totaal	# Leegstand*	% Leegstand 2020*	% Leegstand 2019*	Leegstaand per 1.000 inwoners
Gemeente Haarlem	2.364	137	5,8%	4,1%	0,8
Centrum Haarlem	1.266	61	4,8%	5,0%	-
Noord-Holland	38.739	1.882	4,9%	4,1%	0,7
Nederland	219.157	16.074	7,3%	6,7%	0,9

*de leegstand wordt bepaald als percentage van het totaal aantal verkooppunten (dus niet alleen het winkelaanbod)

Vastgoed en woningmarkt: bouwaanvragen en bouwvergunningen

In Haarlem waren in 2020 940 aanvragen voor omgevingsvergunningen in het eerste semester. In het eerste semester van 2019 waren dat er 994. De cijfers over de volgende kwartalen worden getoond in de volgende monitor.

De cijfers van het CBS over verleende bouwvergunningen laten een sterke afname in het eerste kwartaal en tweede kwartaal van 2020 zien. In Haarlem werden 35 bouwvergunningen verleend. In 2018 en 2019 waren dat er respectievelijk 152 en 107. Het CBS concludeert ook dat de bouwsector last had van de coronacrisis, maar dat het effect minder was dan voor de Nederlandse economie gemiddeld.

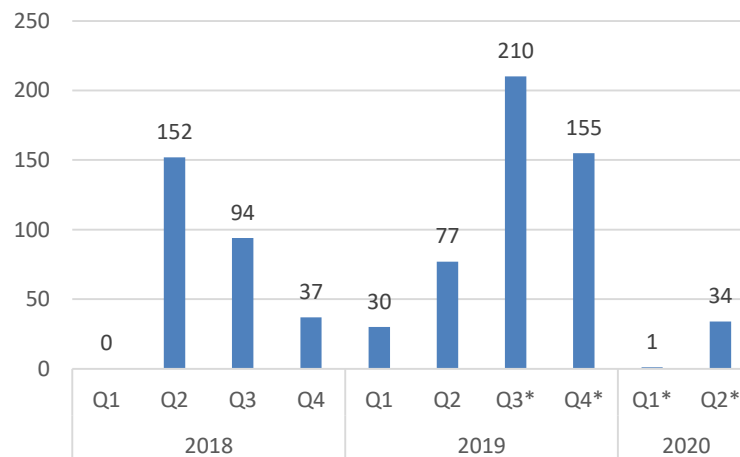
Toch is het lastig om goed in te schatten welk deel van de ontwikkelingen aan corona is te relateren. Zo heeft de bouwsector ook last van andere grote ontwikkelingen als de stikstof- en PFAS-crisis.

Aantal aanvragen omgevingsvergunningen*

	2019				2020	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Haarlem	461	533	185	0	461	479

*de cijfers gaan niet uitsluitend over nieuwe woningen, maar bijvoorbeeld ook over vergunningaanvragen voor dakkappen.

Aantal verleende bouwvergunningen gemeente Haarlem

*voorlopige cijfers

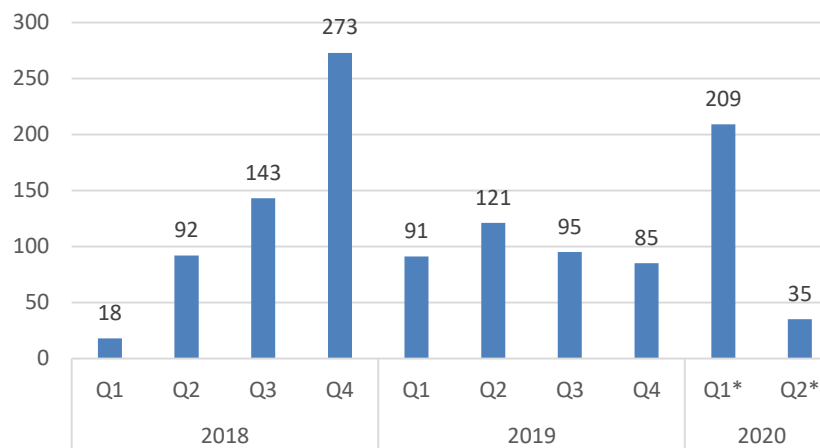
Vastgoed en woningmarkt: gereedgekomen nieuwbouwwoningen

Net als het aantal verleende vergunningen is ook de ontwikkeling van het aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen niet eenduidig. Het ene kwartaal worden er relatief veel woningen opgeleverd, waarna de productie weer inzakt.

In elk geval is het aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen in kwartaal 2 en 3 van 2020 een stuk lager dan in het eerste kwartaal. In de voorgaande jaren was alleen het eerste kwartaal van 2018 vergelijkbaar qua productie.

Betrokkenen geven aan dat er door de coronacrisis zeker minder opdrachten zijn, maar dat ook de stikstof- en de PFAS-crisis meespeelt. Daarnaast worden nieuwbouwwoningen regelmatig als onderdeel van een project met meer woningen gebouwd. In het kwartaal dat de oplevering van een project gepland staat, komen er dus veel woningen bij. Dit zorgt voor behoorlijke schommelingen in de cijfers.

Aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen gemeente Haarlem

*voorlopige cijfers

Vastgoed en woningmarkt: actief woningzoekenden

Via Woonservice worden de sociale huurwoningen van de woningcorporaties in de regio Zuid- en Midden-Kennemerland aangeboden. In totaal staan er in september 2020 62.339 woningzoekenden ingeschreven bij Woonservice, waarvan er 9.364 (15%) actief op zoek zijn naar een woning. Bijna 4.000 van deze woningzoekenden komen uit de gemeente Haarlem. Begin 2020 waren dit er nog 20% minder.

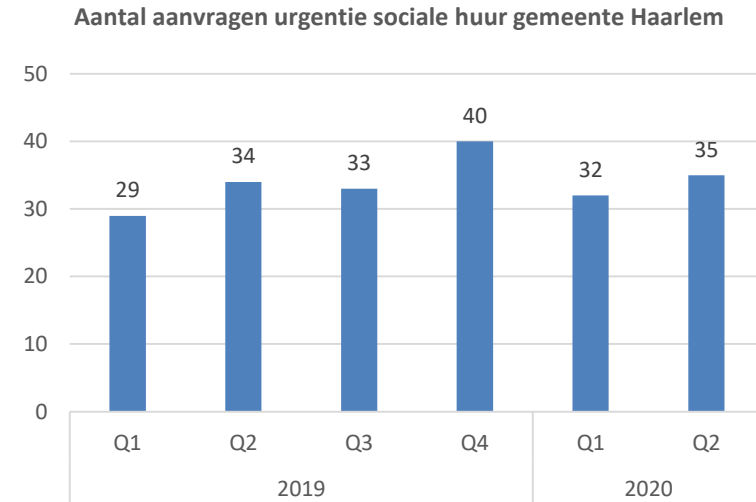
Vooraf juni vanaf 2020 is er een sterke toename in het aantal woningzoekenden in Haarlem. Mogelijk heeft het lage aantal woningzoekenden in april te maken met een gebrek aan aanbod van woningen. In verband met corona was in elk geval het aanbod in Haarlem afgenomen. Deels werd er minder verhuisd en deels moesten corporaties nog een nieuw coronavriendelijk proces van woningbezichtiging instellen.

*de cijfers voor oktober 2020 zijn nog niet beschikbaar

Vastgoed en woningmarkt: aanvragen urgentie sociale huur

Woonservice behandelt ook de urgentieaanvragen voor sociale huurwoningen in de regio Zuid-Kennemerland. Daarbij wordt geregistreerd waar de aanvragers vandaan komen. Er zijn per kwartaal rond de 35 urgentieaanvragen vanuit Haarlem. Het beeld voor 2020 verschilt vooralsnog weinig van 2019.

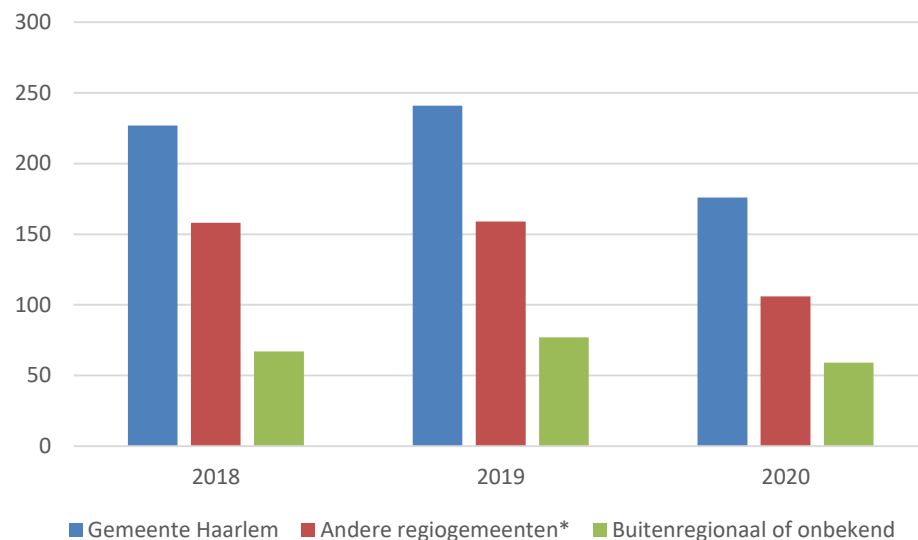

Vastgoed en woningmarkt: aanvragen maatschappelijke opvang

In de maanden januari t/m oktober zijn er gemiddeld 40 nieuwe daklozen – dus die zich nog niet eerder gemeld hadden – die zich met een ondersteuningsvraag melden bij de Brede Centrale Toegang. De Brede Centrale Toegang (BCT) geeft informatie en advies aan dak- en thuislozen. De medewerkers van de BCT begeleiden daklozen die zich melden naar de benodigde zorg, diensten en zo nodig opvang. De BCT-cijfers geven inzicht in het aantal daklozen, maar het is niet het volledige beeld. Dit zijn alleen de daklozen die zich hebben gemeld bij de Brede Centrale Toegang. Het totale aantal daklozen is in werkelijkheid hoger omdat niet alle daklozen zich melden. Ook maakt niet iedereen gebruik van de maatschappelijke opvang, bijvoorbeeld omdat deze mensen nog een logeerafres hebben.

Tussen januari en oktober 2020 melden zich 341 mensen bij de Brede Centrale Toegang in Haarlem. Hiervan kwamen er 176 uit gemeente zelf. Dit aantal is lager dan in dezelfde periode in 2019 (241 meldingen) en 2018 (227). De afname van het aantal meldingen kan mogelijk verklaard worden door de extra afspraken die er op landelijk niveau gemaakt zijn in het kader van de coronamaatregelen. Eind maart maakte minister van Veldhoven [afspraken](#) met verhuurdersorganisaties en brancheverenigingen om geen huisuitzettingen te doen. Daarnaast kwam een spoedwet die het mogelijk maakte om tijdelijke huurcontracten voor een tijdelijke periode te verlengen. Het uitgangspunt was dat niemand door de coronacrisis op straat moet belanden. In oktober werden de afspraken [hernieuwd](#).

Aantal meldingen maatschappelijke opvang bij BCT Kennemerland (jan. –okt.)

De coronamaatregelen hebben daarnaast invloed op de uitstroom uit de voorzieningen voor maatschappelijke opvang mede omdat het aantal verhuisbewegingen in de stad is afgenomen. In januari tot en met oktober 2020 waren er 167 uitstromers bij de maatschappelijke opvang in Haarlem. Dit is lager dan in dezelfde periode in 2019 (192). Vooral in de maanden mei tot en met augustus is de uitstroom lager. Hierdoor zijn er in 2020 minder plekken vrijgekomen voor nieuwe daklozen in de maatschappelijke opvang dan 2019.

Bijlagen

Hierna volgen deze bijlagen:

Begrippenlijst

Niet-opgenomen indicatoren

Relevante literatuur over corona

Bijlage 1: begrippenlijst

Budgetondersteuning

Vorm van hulp waarbij samen gekeken wordt wat men elke maand aan inkomsten en uitgaven heeft om zo beter budgetbeheer te leren.

Kantoorruimte

Een ruimtelijk zelfstandige eenheid die grotendeels in gebruik is voor bureaugebonden werkzaamheden of ondersteunende activiteiten. Kantoorruimten die deel uitmaken van bedrijfsgebouwen, universiteiten of ziekenhuizen worden niet als kantoor aangemerkt.

Bedrijfsruimte

Een ruimtelijk zelfstandige eenheid die grotendeels in gebruik is voor productie en opslag in de sectoren bouw, transport en logistiek, lichte en zware industrie en groothandel. Gemengde kantoor- en bedrijfsgebouwen zijn meegenomen indien het bedrijfsdeel meer dan 50% van het gehele complex uitmaakt.

Consumentenvertrouwen

Het consumentenvertrouwen is een indicator die informatie geeft over het vertrouwen en opvattingen van consumenten ten aanzien van de ontwikkelingen van de Nederlandse economie en hun eigen financiële situatie. Samen met de deelindicatoren economisch klimaat en koopbereidheid dragen deze bij aan de voorspelling van korte termijn schommelingen van de particuliere consumptie, met in het bijzonder de vraag naar en de aanschaf van duurzame consumptiegoederen.

De indicator van het consumentenvertrouwen is het gemiddelde van de saldi van de percentages van positieve en negatieve antwoorden op de vragen over de economische situatie in de afgelopen en komende 12 maanden, de financiële situatie van het huishouden in de afgelopen en komende 12 maanden en of het een gunstige tijd is om grote aankopen te doen.

De indicator van het economisch klimaat is het gemiddelde van de saldi van het percentage van positieve en negatieve antwoorden op de vragen over de economische situatie in de afgelopen en komende 12 maanden.

De indicator van de koopbereidheid is het gemiddelde van de saldi van de percentages van positieve en negatieve antwoorden op de vragen over de financiële situatie van het huishouden in de afgelopen en komende 12 maanden en of het een gunstige tijd is om grote aankopen te doen.

De indicatoren kunnen een waarde aannemen van -100 (iedereen antwoordt negatief) tot +100 (iedereen antwoordt positief). Bij een waarde van 0 is het aandeel pessimisten gelijk aan het aandeel optimisten.

De indicatoren zijn gecorrigeerd voor seizoensinvloeden en steekproefruis.

Faillissementen

In het algemeen worden onder faillissementen bedrijfsbeëindigingen verstaan als gevolg van een faillissementsverklaring van de rechter (gerechtelijk beslag op het vermogen). Faillissementen maken slechts een klein deel uit van het totaal aan bedrijfsbeëindigingen. De meeste bedrijven laten het niet zo ver komen en staken hun activiteiten al eerder. Daarnaast gaat er nog een periode overheen voordat een faillissement daadwerkelijk wordt uitgesproken. Faillissementen komen daardoor vertraagd in beeld.

Bijlage 1: begrippenlijst (2)

Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen (IOAZ)

Uitkering voor zelfstandigen van 55 jaar of ouder die onvoldoende inkomsten hebben uit hun bedrijf.

Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werknemers (IOAW)

Uitkering voor oudere werklozen die sterk op de bijstand lijkt. Alleen wordt hierbij het eigen vermogen ongemoeid gelaten.

Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW)

Door de coronacrisis is er een nieuwe regeling: de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW). De NOW is bedoeld om werkgevers die te maken hebben met omzetverlies tegemoet te komen. Hierdoor kunnen zij hun werknemers met een vast en met een flexibel contract doorbetalen.

Tegemoetkoming schade COVID-19 (TOGS)

Eenmalige tegemoetkoming van €4.000 per bedrijf voor specifieke door corona getroffen sectoren.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. En in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen.

Schuldhulpverlening

Traject waarbij de gemeente probeert de schulden van individuen te regelen met al de schuldeisers. De gemeente kan hiervoor ook een schuldhulpverlener inschakelen. Een minnelijk traject betekent dat de schuldeisers vrijwillig meewerken aan een schuldregeling. Als schuldeisers niet willen meewerken, kan men beroep doen op het wettelijke traject.

Bijlage 1: begrippenlijst (3)

Spanningsindicator

De UWV Spanningsindicator Arbeidsmarkt wordt berekend door het aantal openstaande vacatures te delen door het aantal personen met een WW-uitkering met een verstreken WW-duur van minder dan een half jaar. Deze grootheden worden gebruikt als benadering van de openstaande vraag en direct beschikbaar aanbod. De Spanningsindicator Arbeidsmarkt kan een getal opleveren tussen 0 en oneindig. Hoe hoger het getal, hoe hoger de spanning op de arbeidsmarkt voor werkgevers. Bij een indicator van 0 is de arbeidsmarkt zeer ruim, want er zijn geen openstaande vacatures en wel kortdurend werklozen. Bij veel openstaande vacatures ten opzichte van het aantal kortdurend werklozen is de arbeidsmarkt zeer krap. Door een tijdreeksanalyse uit te voeren zijn de grenzen bepaald. Er wordt uitgegaan van een indeling in vijf categorieën: zeer ruim, ruim, gemiddeld, krap en zeer krap. De indeling en typering zijn als volgt: 0 tot 0,25: zeer ruim; 0,25 tot 0,67: ruim; 0,67 tot 1,5: gemiddeld; 1,5 tot 4,0: krap; 4,0 of meer: zeer krap.

Ondernemersvertrouwen

Stemmingsindicator voor het bedrijfsleven, die de richting aangeeft waarin de economie (het BBP) zich naar verwachting zal ontwikkelen.

Vestigingendynamiek

LISA brengt de aantallen vestigingen en het bijbehorend aantal banen in beeld. Met het Handelsregister van de KvK wordt modelmatig bepaald wat voor LISA relevante vestigingen zijn waar betaald werk wordt verricht. De methode geeft bij benadering inzicht in het aantal nieuwe vestigingen en bedrijfsbeëindigingen en de daaraan gekoppelde banen. Werkgelegenheidsontwikkeling bij overige (niet nieuwe of beëindigde) wordt daarmee niet weergegeven.

Werkeloosheidswet (WW)

Als men geheel of gedeeltelijk werkloos wordt, kan men een Werkloosheidsuitkering (WW-uitkering) aanvragen. De WW is een tijdelijke uitkering om het verlies aan inkomen tussen 2 banen op te vangen.

Bijlage 2: niet-opgenomen indicatoren

Een aantal indicatoren zijn niet opgenomen in deze eerste editie van de monitor. Het gaat om de volgende indicatoren.

Afvalproductie

Voor deze indicator geldt hetzelfde als voor Ov-gebruik. Wel is er contact gelegd met Spaarnelanden.

Clënten met dagbesteding

De data maakt deel uit van een maatwerkaanvraag van VNG Realisatie bij CBS. De meest recente cijfers zijn van 2019. Zodra de cijfers van 2020 bekend zijn wordt deze indicator toegevoegd.

Energiegebruik

Voor deze indicator geldt hetzelfde als voor afvalproductie. Wel is er contact gelegd met Alliander.

Huisuitzettingen

Cijfers over preventie huisuitzettingen binnen de gemeente Haarlem ontvangen. Sinds 2019 is de registratie verbeterd. Voor 2020 zijn er sterke fluctuaties in de cijfers te zien, mogelijk komt dit deels door het wegwerken van administratieve achterstanden. Dit maakt het ontwaren van trends lastig. Daarom is besloten deze indicator niet op te nemen in de monitor.

Kwetsbare leerlingen

Hierover is contact geweest met Leerplein. De monitoringsmogelijkheden hangen erg af van de definitie. Daarnaast zijn er diverse kanttekeningen bij de cijfers.

Leger de Heils

Er is contact gezocht met het Leger des Heils over cijfers. Dit heeft echter vooralsnog niks opgeleverd.

Ov-gebruik

De meeste indicatoren bleken niet actueel of niet op gemeenteniveau beschikbaar. Omdat het ook onduidelijk was hoe deze gegevens gebruikt konden worden om het beleid bij te sturen, is deze indicator vervallen.

Passantentellingen

Bureau RMC zou starten met tellingen d.m.v. 24 sensoren. Hiervoor is contact geweest met RMC, BIZ binnenstad en medewerkers van de gemeente Haarlem. Ze zijn echter nog steeds in gesprek. Vanwege privacy-issues is het nog niet gestart. Daarom is de indicator niet opgenomen.

Bijlage 2: niet-opgenomen indicatoren (2)

Regeling broodnood

De regeling broodnood blijkt door de aanwezigheid van andere regelingen vrijwel niet meer gebruikt te worden. Het voorstel is daarom om deze indicator niet meer op te nemen in de regionale monitor.

Scenarioschets winkels

Aanschaf van de data brengt aanvullende kosten met zich mee. De gewenste data bleek niet in voldoende mate aanwezig te zijn. Daarom is besloten deze indicator voorlopig niet op te nemen.

Schoolverzuim

Door de coronaomstandigheden is schoolverzuim van maart 2020 tot de zomervakantie niet als ongeoorloofd bestempeld. Daardoor zijn geen adequate cijfers aan te leveren over verzuim in de coronaperiode. Besloten is dan ook om af te zien van deze indicator in de monitor. In het Jaarverslag 2019-2020 van het Leerplein is inhoudelijke informatie met, waar mogelijk, cijfers te vinden over het ongeoorloofd verzuim over het schooljaar 2019-2020.

Toerismebelasting

Een aanslag wordt pas achteraf opgelegd dus tussentijds is er niets bekend. Meestal is pas einde van het kwartaal na afloop van het jaar bekend wat de opbrengst uit toeristenbelasting is geweest. Over 2019 waren nog geen cijfers omdat de betaling van gemeentelijke lasten is opgeschort.

Voedselbank

Voor de Voedselbank geldt hetzelfde als voor het Leger des Heils.

Bijlage 3: relevante literatuur over corona

In het rapport worden een aantal verwijzingen gemaakt naar andere rapporten of media. Hieronder een overzicht en daarnaast ook een link naar een niet uitputtende lijst van andere monitors over corona:

Algemeen en andere monitors (bijgewerkt 13 november 2020)

[Financiële bijwerkingen van corona. Indicatie van de financiële effecten van de coronacrisis voor gemeenten – Andersson Elffers Felix](#)

[Monitor vestigingendynamiek – LISA](#)

[Impact-analyse en monitor economie – Provincie Noord-Holland](#)

[Utrecht Monitor 2020 – Gemeente Utrecht](#)

[Vakantie sentiment monitor – NBTC Holland Marketing](#)

[Monitor internationale voorbeelden stedelijk aanpak corona – gemeente Amsterdam](#)

[COVID-19 Monitor Flevoland – Provincie Flevoland](#)

[Brabantse Monitor maatschappelijke effecten coronavirus – Provincie Noord-Brabant](#)

[De economische impact van het coronavirus in de MRA en Groot-Amsterdam – Stichting Economisch Onderzoek](#)

[Gelderse impactmonitor. De gevolgen van COVID-19 voor Gelderland – Provincie Gelderland](#)

[Monitor Coronacrisis – Gemeente Almere](#)

[Verwachte gevolgen van corona voor de opvattingen en houdingen van Nederlanders – Sociaal en Cultureel Planbureau](#)

[Verslag Werkgroep Sociale Impact van de Coronacrisis – VNG Realisatie](#)

[Economische Verkenningen 2020 – Metropoolregio Amsterdam](#)

Economie

[Scenario's economische gevolgen coronacrisis – CPB](#)

[IMF: zware klap wereldeconomie door corona, in Nederland 7,5 procent krimp – NOS](#)

[Economische ontwikkelingen en vooruitzichten – DNB](#)

[Grootste economische krimp eerste halfjaar 2020 in Haarlemmermeer – CBS](#)

[Economie krimpt met 8,5 procent in tweede kwartaal 2020 – CBS](#)

[GDP up by 12.7% in the euro area and by 12.1% in the EU – Eurostat](#)

[Eurozone: economisch herstel op twee snelheden – Rabobank](#)

[Sectoren herstellen in 2021 maar gedeeltelijk van gevolgen coronacrisis – ING](#)

[Gedeeltelijke lockdown om besmettingen terug te dringen – Rijksoverheid](#)

[Beurzen schieten omhoog na nieuws coronavaccin – NOS](#)

Bijlage 3: relevante literatuur over corona (2)

Economie

Laagste aantal faillissementen in 21 jaar tijd – CBS

Impact van de uitbraak van het coronavirus op internationaal ondernemen – RVO

Regio in Beeld: Zuid-Kennemerland en IJmond – UWV

Ondanks corona meer starters dan stoppers bij Kamer van Koophandel – NPO Radio 1

Omzet detailhandel bijna 10 procent hoger in juni – CBS

Omzet horeca daalt sterk in eerste kwartaal 2020 – CBS

Coronacrisis: impact op de werkgelegenheid verschilt per sector – UWV

Ontwikkelingen zzp – CBS

Gedeeltelijke lockdown leidt tot minder drukke winkelstraten – Bureau RMC

Just Eat Takeaway.com Q3 2020 Trading Update – Just Eat Takeaway.com

Nederlandse online consumentenbestedingen stijgen in Q2 met 12% naar € 6,36 miljard – Thuiswinkel.org

Ondernemers en corona: Resultaten op totaalniveau – Kantar

Datablog: een (verkeerskundige) tweede lente? – Nationale Databank Wegverkeersgegevens

Nieuwe inzichten mobiliteit en de coronacrisis – Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid

Corona en de regels voor culturele instellingen – Rijksoverheid

Een tiental musea dreigt binnen half jaar te sluiten; uitvoering noodsteun moet beter – Museumvereniging

Kabinet zegt toe: bieb en buurthuis voor uitzonderingen toch open – NOS

Verblijfstoerisme in Nederland in 2020: Verwachting verblijfstoerisme in 3 varianten – NBTC

Mobiliteit en de coronacrisis: Effecten van de coronacrisis op mobiliteitsgedrag en mobiliteitsbeleving – Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Bijlage 3: relevante literatuur over corona (3)

Sociaal-maatschappelijk

[In de slipstream van corona: een secundaire crisis in de zorg – Gupta Strategists](#)
[Coronacrisis en kinderen en jongeren in Nederland – UNICEF](#)
[Instroom jeugdhulp met kwart gedaald – Binnenlands Bestuur](#)
[Te vroeg voor harde conclusies jeugdzorgcijfers – Binnenlands Bestuur](#)
[De zorg en de jeugdhulp tijdens de coronacrisis – Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd](#)
[Jeugdigen, jeugdhulp en Covid-19 – Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd](#)
[Inspectie: Corona had grote gevolgen voor jeugdhulp – Nederlands Jeugdinstituut](#)
[Meerkosten in het sociaal domein ten gevolge van corona – Andersson Elffers Felix](#)
[Monitor abonnementstarief Wmo – Significant Public](#)
[Drie boa's deelden meer dan 300 boetes uit, grote verschillen per gemeente – NOS](#)
[Naam genoteerd bij overtreding coronaregels, bij herhaling volgt boete – nu.nl](#)
[Politie maakt einde aan illegale 'coronafeesten', meerdere boetes uitgedeeld – nu.nl](#)
[Politie slingert 25 jongeren op de bon voor illegaal feestje bij Haarlem – nu.nl](#)
[Opnieuw rellen in Haagse Schilderswijk, meer dan Twintig arrestaties – NOS](#)
[Noodbevel en 23 arrestaties in Utrecht Overvecht na oproepen tot rellen – NOS](#)
[Coronacrisis leidt wereldwijd tot veel minder criminaliteit – NOS](#)
[Babbeltrucs in coronatijd – Politie](#)
[Corona en veiligheid – Centrum voor criminaliteitspreventie en veiligheid](#)
[Start landelijke campagne tegen huiselijk geweld in coronacrisis – Rijksoverheid](#)
[Drie onderzoeken naar huiselijk geweld in tijden van corona – Verwey-Jonker Instituut](#)
[Kan huiselijk geweld echt stoppen? Kwestie van lange adem – Verwey-Jonker Instituut](#)
[Welbevinden ten tijde van corona – Sociaal en Cultureel Planbureau](#)

Bijlage 3: relevante literatuur over corona (4)

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen

Eerste tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid – Rijksoverheid

Coronacrisis leidt tot ongekeerde daling aantal banen – CBS

Meer banen en vacatures in het derde kwartaal – CBS

Aantal nieuwe WW-uitkeringen stijgt minder hard, maar 'piek komt nog' – NOS

Werkloosheid licht gedaald – CBS

Augustusraming – CPB

Coronacrisis: Impact werkgelegenheid Zuid-Kennemerland en IJmond - UWV

Aantal werklozen in juni gestegen tot 404 duizend – CBS

Coronamonitor - Transport en Logistiek Nederland

Inventarisatie van acute personeelstekorten en -overschotten – UWV

Kansrijke en minder kansrijke beroepen – UWV

NOW: Inspanningsverplichting – NL leert door – Rijksoverheid

Monitor schuldhelpverlening in coronatijd – Divosa

Tot 20 procent Tozo-aanvragers gaat richting schuldhelpverlening - BNR

Regeling NOW 2.0 donderdag gepubliceerd – Rijksoverheid

Factsheet aanvragen NOW-regeling 7 juli – UWV

Factsheet aanvragen NOW 2.0-regeling – UWV

Meer dan 65.000 aanvragen voor NOW 2.0 bij UWV – UWV

Algemene informatie over NOW3 (vanaf oktober 2020) – Rijksoverheid

Alles wat u moet weten over de Tozo: Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers – Rijksoverheid

Tegemoetkoming schade COVID-19 (TOGS) – Rijksoverheid

Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL) – Rijksoverheid

Corona-aanpak: de volgende stap – Rijksoverheid

Bijstand voor zelfstandigen (Bbz) – Rijksoverheid

Monitor Arbeidsmarkt April 2019 – Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Crisis werkt door in bijstandscijfers: stijging tot 625.000 in 2022 – Berenschot

Bijlage 3: relevante literatuur over corona (5)

Woningmarkt

ING Woonbericht: Vertrouwen woningmarkt hard geraakt door coronacrisis – ING

Vraag naar woning overtreft het aanbod, overbieden geen uitzondering. NVM presenteert cijfers woningmarkt tweede kwartaal – NVM Makelaars

Aanbod krimpt, consumenten blijven kopen, prijs verder omhoog – NVM Makelaars

Funda Index Oktober 2020 – Funda

De bedrijfsruimtemarkt gaat onzekere tijden tegemoet – Rabobank

Op welk van de 2.500 winkelgebieden in Nederland is de impact van corona het grootst? – Locatus

Economische krimp tijdens lockdown minder sterk in Nederland dan in België – CBS

Na stikstof en PFAS treft ook corona deze sector keihard – VNO-NCW

Landelijk huurbeleid zorgt voor langere wachttijden en hogere huren – Woonbond

‘Economisch daklozen’ vallen tussen wal en schip – VNG Realisatie

Geen huisuitzettingen en verlenging tijdelijke huurcontracten – Rijksoverheid

Hernieuwde afspraken met verhuurders over maatwerk – Rijksoverheid

**Gemeente
Haarlem**

November 2020

Data, Informatie en Analyse

In opdracht van de gemeenten
Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem,
Heemstede, Heemskerk, Velsen en
Zandvoort

Corona Impact Monitor Regio Kennemerland Editie november 2020

Onderzoeksrapport

Inleiding

Aanleiding en achtergrond

Corona en de maatregelen die genomen worden om het virus in te dammen zorgen voor een complexe situatie. De coronacrisis heeft economische, sociaal-maatschappelijke en financiële impact op gemeenten. Uit een analyse voor VNG Realisatie door Andersson Elffers Felix bleek dat de crisis grote gevolgen (financiële) gevolgen heeft voor gemeenten en dat bijna elk beleidsveld wordt geraakt.

De Corona Impact Monitor Regio Kennemerland is in juli gestart met als doel om een beeld te geven van de impact van de coronacrisis in de gemeenten Beverwijk, Bloemendaal, Heemstede, Haarlem, Velsen en Zandvoort. Dit is de tweede editie van de monitor. Voor deze editie is ook de gemeente Heemskerk aangesloten. De inzichten van de monitor kunnen houvast bieden om focus aan te brengen in het gemeentelijk beleid. Voor februari 2021 staat een volgende monitor gepland. Met deze periodieke oplevering houden we steeds de vinger aan de pols bij de maatschappelijke ontwikkelingen.

Methode

De afdeling DIA (Data, Informatie en Analyse) van de gemeenten Haarlem en Zandvoort heeft de regionale regie bij de monitor.

DIA heeft een overzicht van beschikbare, betrouwbare en mogelijk relevante indicatoren gemaakt. Hierover is afstemming geweest met een aantal gemeenten uit Kennemerland, waarna de definitieve indicatorenlijst is vastgesteld. Bij de indicatoren is de volgende thema-indeling aangehouden:

- Economie
- Sociaal-maatschappelijk
- Ondersteuningsmaatregelen, werk en inkomen
- Woningmarkt

Medio juli 2020 is gestart met het binnenhalen, ordenen en structuren van gegevens voor de eerste monitor. Tijdens een evaluatie eind september is besloten om de tweede monitor uit te breiden met de indicator Wmo-gebruik en de monitor verder gelijk te houden.

Deze gebruikte gegevens zijn deels afkomstig uit gemeentelijke administraties. Daarnaast zijn een aantal openbare- (bijv. CBS, UWV) en betaalde bronnen (bijv. LISA) gebruikt.

In dit rapport worden de verzamelde data samengebracht, gepresenteerd en geanalyseerd. De bestaande gegevensreeksen uit de eerste monitor zijn uitgebreid met de meest recente gegevens.

Volledigheid van de monitor

Niet alle indicatoren uit het Plan van Aanpak zijn opgenomen in deze tweede editie van de monitor. Een aantal indicatoren is tijdens de informatieverzameling van de eerste monitor al afgefallen omdat de gegevens voor slechts een beperkt aantal gemeenten beschikbaar waren, niet actueel waren of niet frequent bijgewerkt worden.

De eerste monitor is samengesteld in de zomermaanden en daarmee de vakantieperiode. Vanwege de afwezigheid van dataleveranciers kon destijds niet alle data geleverd worden. Voor de tweede monitor kon meer informatie worden verzameld. Een aantal indicatoren is om uiteenlopende redenen nog steeds niet toegevoegd. [Bijlage 2](#) bevat een lijst met niet-opgenomen indicatoren voorzien van toelichting waarom deze keuze is gemaakt.

Actualiteit

De cijfers in de grafieken en tabellen lopen tot en met het derde kwartaal van 2020. In een aantal gevallen waren nog geen cijfers voor het derde kwartaal en zijn de meeste recente gegevens gebruikt. De uitkomsten van de monitor zijn dan ook een momentopname. Voor de duiding van de ontwikkelingen worden ook actuelere artikelen en rapporten aangehaald.

Begrippenlijst

De definitie van verschillende indicatoren is opgenomen in [bijlage 1](#).

Interactieve links

Het rapport werkt met interactieve links naar achterliggende rapporten en stukken, zodat de lezer zich desgewenst op een thema kan verdiepen. De links zijn herkenbaar doordat ze onderstreept zijn. Er is uiteraard een groot aanbod aan corona-gerelateerde bronnen, dus er is sprake van een selectie. In [bijlage 3](#) staan alle in het rapport genoemde bronnen per thema.

Trendgrafieken

In het rapport komen verschillende trendgrafieken voor. Ontwikkelingen worden daarin vanaf een beginpunt vergeleken tussen de gemeenten. Bijvoorbeeld: een score van 110 betekent dat het getoonde vanaf het beginpunt met 10 procent is toegenomen. In de titels van de figuren en tabellen in het rapport staat aangegeven of het om een trend (relatieve ontwikkeling) of absolute aantallen gaat.

Onzekere verwachtingen

In het rapport worden bij enkele indicatoren verwachtingen over de toekomst uitgesproken. Deze zijn voor een groot deel gebaseerd op rapporten en scenarioschetsen van externe bronnen zoals bijvoorbeeld CBS, CPB en UWV. Daarnaast is een deel van de verwachtingen gebaseerd op wat experts op een specifiek thema zeggen over ontwikkelingen in hun themagebied. Hierbij is geprobeerd om de verwachtingen te schetsen op basis van de meest gangbare inzichten. De tijd sinds de coronacrisis heeft laten zien dat veel verwachtingen niet volledig uitkomen. De in het rapport geschetste toekomstverwachtingen zijn aannemelijk, maar hangen ook af van veel externe factoren. Met name de ontwikkelingen rondom het virus spelen hierin een grote rol.

Regio Kennemerland

In het rapport worden ook uitkomsten op regioniveau gepresenteerd. Daar waar in deze rapportage wordt verwezen naar de Regio Kennemerland betreft het alle negen gemeenten in de regio inclusief de gemeenten die niet apart vermeld worden (Beverwijk, Bloemendaal, Haarlem, Haarlemmermeer, Heemstede, Heemskerk, Uitgeest, Velsen en Zandvoort).

Samenvatting Corona Impact Monitor Regio Kennemerland november 2020

Economie

- Zowel het consumentenvertrouwen als het ondernemersvertrouwen in de provincie Noord-Holland daalde sterk in het tweede kwartaal van 2020. In het derde kwartaal stabiliseert het consumentenvertrouwen zich op een laag niveau in vergelijking met voor de coronacrisis. Het ondernemersvertrouwen neem iets toe, maar de score is nog steeds sterk negatief. De ontwikkelingen hangen samen met de economische ontwikkeling. De verwachting is dat het vertrouwen toeneemt zodra het economisch beter gaat of als er zicht is op het einde van de crisis.
- In de eerste drie kwartalen van 2020 waren er ongeveer evenveel faillissementen in de Regio Kennemerland als een jaar eerder. Ook in Nederland is er geen toename van faillissementen in 2020. De steunmaatregelen van de overheid spelen hierbij een rol. De verwachting is evenwel dat het aantal faillissementen nog toeneemt als steunmaatregelen aflopen.
- Het UWV verwacht zeer sterke banenkrimp in de sectoren horeca, cultuur en overige dienstverlening. Deze sectoren vertegenwoordigen in Zandvoort en Bloemendaal een relatief groot deel van de arbeidsmarkt. De verwachting is dus dat de lokale arbeidsmarkt in die gemeenten meer van corona zal merken.
- Sinds 2018 zijn er elk kwartaal meer nieuwe bedrijfsvestigingen in de Regio Kennemerland dan dat er verdwijnen. Met de toename stijgt ook het aandeel zzp'ers en het aantal banen. Hoewel het saldo rondom de coronauitbraak lager is dan in eerdere jaren, zijn er in het tweede en derde kwartaal meer banen bijgekomen dan er verdwenen.
- Het tweede kwartaal was de economisch krimp het sterkst. Het derde kwartaal was positiever. Dit staat los van de werkgelegenheidsontwikkeling binnen de bedrijven. Daar is voornamelijk alleen indirect zich op, bijvoorbeeld via de ontwikkeling van het aantal WW-uitkeringen.
- De bedrijvendynamiek verschilt per sector: vooral bij cultuur, horeca, financiële instellingen en ICT is de ontwikkeling negatief. In de handel en bouw ontstaan per saldo in 2020 juist veel banen gerelateerd aan de vestigingendynamiek.

Sociaal-maatschappelijk

- De ontwikkeling van het aantal actieve cliënten jeugdhulpverlening verschilt per gemeente. In april en juli lijken er vooral dalingen te zijn. Dit sluit aan bij het beeld dat in die periode de jeugdhulp afgeschaald was. In augustus en september neem het aantal cliënten weer toe. Mogelijk zit hier nog een deel van eerder uitgestelde hulp bij die niet plaats kon vinden tijdens de eerste lockdown.
- Sinds 2018 tot de coronacrisis nam het aantal jongeren met jeugdhulp zonder verblijf in de deelnemende gemeenten steeds toe. Tussen januari en juli lijkt hierin echter ook een afname te zijn. Ook deze hulp werd vanwege de coronacrisis afgeschaald. De toekomstige ontwikkelingen zijn sterk afhankelijk van de ontwikkeling van de pandemie.
- Het aantal Wmo-clianten in de deelnemende gemeenten is stabiel dan het aantal cliënten in de jeugdzorg, al zetten sommige cliënten de hulp stop vanwege corona. In september 2020 zijn er 3% meer Wmo-clianten dan een jaar eerder. De toekomstige ontwikkelingen zijn net als bij jeugdhulp onzeker.

Samenvatting Corona Impact Monitor Regio Kennemerland november 2020 (2)

Sociaal-maatschappelijk

- In 2020 worden in alle deelnemende gemeenten duidelijk meer meldingen van overlast gemaakt dan in andere jaren. Vooral de jeugdoverlast is hard gestegen. Dit geldt vooral voor het tweede kwartaal, vlak na de uitbraak van corona. In het derde kwartaal daalt het aantal meldingen, maar het zijn er nog steeds meer dan een jaar eerder. Dit betekent niet per se dat er meer overlast is dan eerder. Zo is er meer aandacht voor bij handhaving vanwege het coronaprotocol en registreren mensen de overlast eerder omdat ze vaker thuiszitten. Daarnaast is de meldingsbereidheid in de coronaperiode hoog. Mogelijk dat het aantal meldingen met de nieuwe strengere maatregelen van oktober weer stijgt.
- Het aantal gegeven coronaboetes hangt erg af van het gekozen beleid. In sommige gemeenten was waarschuwen het beleid en zijn geen bekeuringen uitgedeeld. In andere regiogemeenten zijn tot 18 boetes per 10.000 inwoners door de boa's uitgedeeld. Inmiddels is de handhaving aangescherpt en wordt een toename van coronaboetes verwacht.
- Het aantal geregistreerde diefstallen, inbraken en gevallen van zakkenrollerij nam na de lockdown af. Waarschijnlijk doordat men meer thuis bleef. Alleen op het aantal winkeldiefstallen is de invloed vrij gering. In het derde kwartaal nemen vooral zakkenrollerij en woninginbraken weer toe ten opzichte van het voorgaande kwartaal. Verwacht wordt dat dit met een strengere lockdown opnieuw afneemt.
- Het aantal meldingen van huiselijk geweld was in de Regio Kennemerland in het derde kwartaal 24% lager dan een jaar eerder. Mogelijk komt dit ook doordat gevallen minder snel gedetecteerd worden omdat men minder sociale gelegenheden buitenshuis heeft en het melden lastiger is vanwege de aanwezigheid van anderen in huis. Een duidelijk verband met corona is echter nog niet aangetoond.

Ondersteuningsmaatregelen, werk en inkomen

- Op de arbeidsmarkt is in alle gemeenten vanaf april 2020 een sterke toename van het aantal WW-uitkeringen toen veel banen verdwenen. Dit terwijl er vanaf 2018 sprake was van een afname van WW-ontvangers. Vooral de instroom is hoger dan in eerdere jaren. Vanaf juli daalt het aantal WW-uitkeringen weer. Mogelijk doordat voor veel mensen de kortdurende WW afloopt of omdat men toch weer werk vindt. Verschillende bronnen voorspellen dat de afname slechts stilte voor de storm is en dat de werkloosheid de komende jaren toeneemt.
- In de dienstverlening en transport en logistiek steeg het aantal WW-uitkeringen het sterkst.
- Het aantal vacatures daalde in de eerste helft van 2020 in vrijwel alle sectoren in de Regio Kennemerland. Dit hangt samen met de coronacrisis. Alleen het aantal vacatures in de ICT steeg.
- Door de toenemende werkloosheid en het dalende aantal vacatures neemt de spanning in alle branches behalve de ICT en pedagogische beroepen af. De markt voor ICT-beroepen blijft evenwel krap. Dit geldt ook voor technische beroepen. Deze sectoren werken al in grote mate digitaal en kunnen zich daardoor makkelijker aanpassen aan de nieuwe situatie.
- In het tweede kwartaal van 2020 waren de minste aanvragen voor schuldhulpverlening vanaf begin 2019. In het derde kwartaal van 2020 steeg het aantal aanvragen weer. Toch zijn er minder aanvragen dan in dezelfde periode in eerdere jaren. Hier is niet direct een verklaring voor.

Samenvatting Corona Impact Monitor Regio Kennemerland november 2020 (3)

Ondersteuningsmaatregelen, werk en inkomen

- De ondernemers in Regio Kennemerland maken minder gebruik van NOW 2.0 (18% van de bedrijven) dan van de eerste NOW-regeling (36%). Uit een enquête van UWV blijkt dat dit voornamelijk komt omdat bedrijven minder steun nodig hadden omdat het beter ging na de zomer. De eisen voor NOW3 zijn strenger dan de voorgaande regelingen. De verwachting is daarom dat daar minder gebruik van gemaakt zal worden.
- Het aandeel zzp'ers dat gebruikmaakt van Tozo was het grootst in de maanden april en mei. In september maakt per gemeente nog 5% tot 12% van de zzp'ers gebruik van de regeling.
- Het bijstandsvolume reageert minder sterk, en ook wat trager, op conjuncturele ontwikkelingen dan het WW-volume. Het aantal Bbz-uitkeringen en reguliere uitkeringen verschilt vooralsnog dan ook weinig met de situatie een jaar eerder. Daarbij maken zzp'ers nu eerder gebruik van Tozo dan Bbz. De verwachting is dat het bijstandsvolume nog toeneemt na verloop van tijd als de andere uitkeringen aflopen.
- Ook in het aantal aangevraagde kwijtscheldingen voor belastingen is weinig verschil met het voorgaande jaar. Deels komt dit doordat de piek over het algemeen aan het begin van het belastingjaar in januari of februari ligt. Voor 2020 is deze piek dus nog voor corona. Daardoor is het effect van corona ook nog niet inzichtelijk. Volgend is er mogelijk wel een toename. Meer mensen zitten dan zonder werk en hebben dus minder inkomsten.

Woningmarkt

- De coronacrisis lijkt weinig impact op het woningaanbod en de huizenprijs te hebben. In een deel van de gemeenten stijgt de vraagprijs zelfs. De krappe markt lijkt belangrijker voor de vraagprijs dan de coronacrisis.
- Het aantal aangevraagde bouwvergunningen fluctueert de afgelopen jaren erg. Dit geldt ook voor het aantal opgeleverde woningen. Als een groot nieuwbouwproject in een bepaald kwartaal wordt opgeleverd, zorgt dat voor hoge kwartaalcijfers. Daarnaast zijn andere situationele factoren als de stikstofcrisis van invloed. Het effect van corona op de bouw is hierdoor lastig in te schatten.
- Het aantal actief woningzoekenden in de sociale huursector toe tussen april en september 2020. Mogelijk dat dit ook komt doordat er minder verhuisbewegingen zijn door de krappe woningmarkt. Het aantal aangevraagde urgenties voor sociale huur, is vergelijkbaar met eerdere jaren en hierin is geen corona-effect zichtbaar.
- Bij de Brede Centrale Toegang Kennemerland melden zich tot nu toe in 2020 minder daklozen. Mogelijk door de extra landelijke afspraken en regelgeving die er op gericht zijn dat niemand tijdens deze crisis op straat moet komen te staan. De uitstroom bij de maatschappelijke opvang is echter ook minder dan in 2019. Uit WOB-verzoeken blijkt echter wel dat dakloosheid een toenemend probleem is in Nederland, zeker sinds de uitbraak van corona.

Inhoudsopgave

In het rapport per thema de indicatoren besproken. De snelkoppelingen hieronder verwijzen naar de verschillende thema's en de bijlagen:

ECONOMIE (p. 8)

SOCIAAL-MAATSCHAPPELIJK (p. 18)

ONDERSTEUNINGSMAATREGELEN, WERK & INKOMEN (p. 28)

WONINGMARKT (p. 39)

BIJLAGEN (p. 47)

Hoofdstuk: Economie

In dit hoofdstuk worden de volgende indicatoren behandeld:

Consumentenvertrouwen

Ondernemersvertrouwen

Faillissementen

Banenmarkt

Bedrijvendynamiek

Economie: consumentenvertrouwen

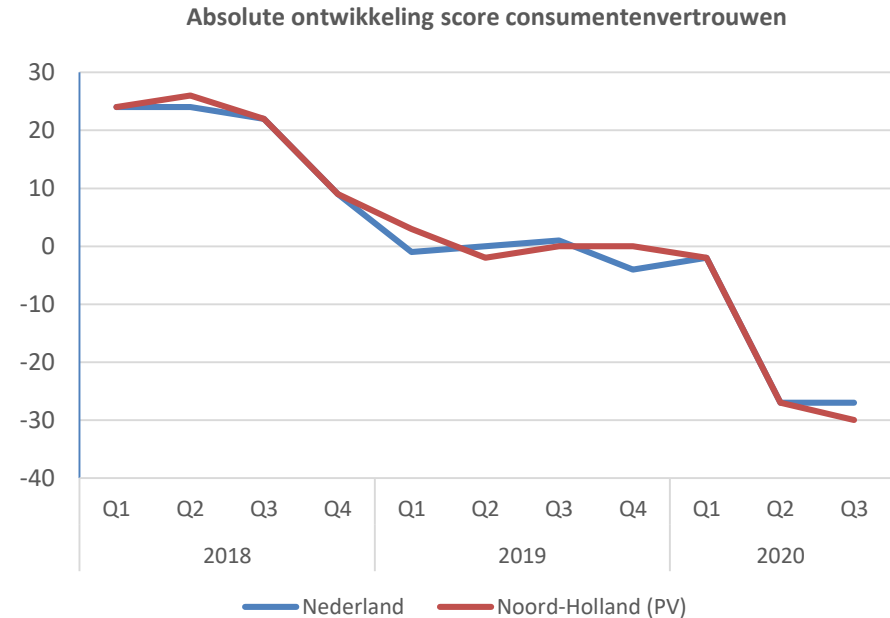
Al snel na de corona-uitbraak halverwege maart volgden scenario's en doorrekeningen van onder andere [CPB](#), [IMF](#) en [DNB](#) over de vooruitzichten voor de Nederlandse economie. Zonder uitzondering werd een periode van economische krimp voorzien.

Uit cijfers van het [CBS](#) over het tweede kwartaal van 2020 blijkt dat de economie met 8,5% kromp ten opzichte van het eerste kwartaal. Toch zijn er ook gematigd positieve geluiden. Uit cijfers van [Eurostat](#), vergelijkbaar met het CBS op Europees niveau, blijkt dat de economische krimp in het derde kwartaal (3,9%) in de EU minder was dan in het tweede kwartaal (11,4%). Ook [de Rabobank](#) is optimistisch en verwacht herstel.

Een vergelijkbare ontwikkeling is zichtbaar in consumentenvertrouwen (zie bijlage begrippenlijst voor meer informatie). Na de uitbraak van corona en de daaropvolgende lockdown is het consumentenvertrouwen in kwartaal 2 en 3 van 2020 tot ver onder het nulpunt gedaald, maar de daling is in het derde kwartaal afgevlakt.

Ook de cijfers voor achterliggende deelindicatoren *economisch klimaat* (-53) en *koopbereidheid* (-9) zijn in kwartaal 3 negatief.

De cijfers voor Noord-Holland liggen in lijn met de landelijke ontwikkelingen. De saldi voor *economisch klimaat* (-55) is vergelijkbaar met landelijk. De *koopbereidheid* (-14) is iets lager voor de provincie Noord-Holland dan in Nederland.

Bron: CBS

Economie: ondernemersvertrouwen

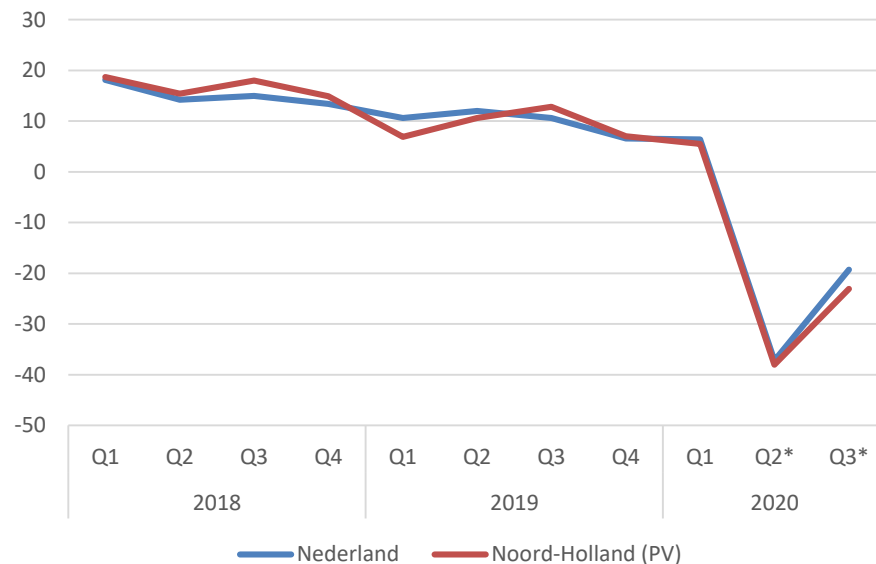
De economische gevolgen van corona verschillen sterk per sector. ING becijferde in september dat vrijwel alle sectoren als gevolg van corona krompen. Het sterkst geldt dit voor de horeca, maar ook transport & opslag en de zakelijke dienstverlening zijn volgens de analyse hard geraakt. Alleen de detailhandel kende groei in 2020. Voor 2021 wordt voor alle sectoren - met uitzondering van de bouw - gedeeltelijk herstel verwacht. Uiteraard zal veel afhangen van de ontwikkelingen rondom het coronavirus.

Vergelijkbaar met het consumentenvertrouwen (p. 9) meet CBS ook ondernemersvertrouwen. Per saldo daalde het vertrouwen van ondernemers in het tweede kwartaal tot onder de nullijn. In het derde kwartaal herstelde het vertrouwen zich iets. Mogelijk daalt dit in het vierde kwartaal weer naar aanleiding van de in oktober ingestelde coronamaatregelen.

Aan de andere kant kan positief nieuws het sentiment snel ombuigen. Zo zorgde het nieuws over een mogelijk goed werkend vaccin voor flinke koersstijgingen op de beurzen. Eventueel effect hiervan zal ook pas in het vierde kwartaal zichtbaar worden.

De ontwikkelingen zijn vergelijkbaar voor Noord-Holland en Nederland.

Absolute ontwikkeling score ondernemersvertrouwen

*voorlopige cijfers

Economie: faillissementen

In de eerste drie kwartalen van 2020 waren er in de Regio Kennemerland 76 faillissementen. In 2019 en 2018 waren er in dezelfde periode respectievelijk 83 en 79 faillissementen. Ook op landelijk niveau is geen toename van faillissementen. Zo registreerde CBS in augustus 2020 zelfs het laagste aantal faillissementen in 21 jaar tijd. Toch bleek uit recent onderzoek van RVO dat driekwart van de internationaal opererende ondernemers last heeft van de coronacrisis bij hun activiteiten.

Op basis van de negatieve geluiden over de Nederlandse economie zouden misschien meer faillissementen verwacht worden. Dit kan waarschijnlijk deels verklaard worden door de afgegeven noodpakketten als NOW en Tozo.

Verder worden faillissementen op basis van eigen aangifte sneller verwerkt door de rechtbank dan faillissementsverzoeken van crediteuren. Aan het laatste type faillissementen gaan namelijk meer procedures en toetsing vooraf waardoor faillissementen vertraagd zichtbaar worden. Daarnaast stoppen veel bedrijven niet door een faillissement, maar door een bedrijfsbeëindiging. De verwachting is nog steeds dat als de noodmaatregelen wegvallen er een snelle toename van faillissementen volgt.

Relatief veel van de 76 faillissementen in Regio Kennemerland in 2020 waren in de handel (15), vervoer en opslag (12) en verhuur en overige zakelijke dienstverlening (10).

Aantal faillissementen per gemeente

	2018				2019				2020		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
Beverwijk	4	4	2	6	3	2	4	1	1	2	1
Bloemendaal	0	0	0	0	0	1	1	0	0	1	1
Haarlem	5	3	10	7	1	13	7	10	2	10	1
Heemskerk	1	0	3	0	0	1	1	0	2	1	0
Heemstede	0	0	3	0	3	2	2	3	1	1	0
Velsen	3	2	2	1	3	3	2	0	5	3	0
Zandvoort	5	1	1	2	0	1	0	0	1	1	0
Regio Kennemerland	28	21	34	33	13	36	30	27	23	37	16

	2018				2019				2020		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
Bouw	3	1	6	2	2	3	1	3	1	7	1
Cultuur, sport en recreatie	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0	1
Financiële instellingen	5	1	2	3	3	1	4	4	2	3	0
Gezondheids- en welzijnszorg	0	0	1	0	0	0	0	0	0	4	0
Handel (detailhandel en groothandel)	14	8	13	12	3	21	13	10	7	5	3
Horeca	1	1	0	9	1	3	0	0	0	1	4
ICT	1	0	1	1	0	1	0	2	0	3	0
Industrie	2	4	3	1	0	0	3	4	2	2	1
Onderwijs	0	0	1		0	0	0	0	0	0	1
Overige zakelijke dienstverlening	0	0	1	1	0	1	0	0	0	0	0
Specialistische zakelijke dienstverlening		1	3	3	1	2	3	2	2	2	1
Verhuur en overige zakelijke dienstverlening	1	1	0	1	0	2	3	1	2	4	4
Vervoer en opslag	1	3	2	0	3	2	2	1	6	6	0
Totaal	28	21	34	33	13	36	30	27	23	37	16

Bron: LISA

Economie: banen naar sector

Uit de regionale arbeidsmarktanalyse voor arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond van UWV blijkt dat er zeer grote krimp van werkgelegenheid in de sectoren horeca, luchtvaart (onderdeel van vervoer en opslag), cultuur, sport & recreatie en verhuur en overige zakelijke diensten (o.a. reisbureaus en uitzendbureaus) wordt verwacht. Het UWV voorziet alleen toekomstige groei in de 'food' detailhandel.

In de Regio Kennemerland vertegenwoordigen de drie genoemde krimpsectoren ongeveer 16% van de werkgelegenheid. Landelijk is dat 10%. Een klein deel (5%) van de banen zit volgens de UWV-analyse in de groeisector 'food detailhandel' (niet uitgesplitst in tabel rechts).

Op de volgende pagina is te zien hoe de werkgelegenheid per gemeente zich verhoudt tot de regionale verdeling.

In Zandvoort en in iets mindere mate in Bloemendaal zijn ten opzichte van de regionale verdeling de cultuursector en de horeca sterk vertegenwoordigd. De voorspelling is dat de werkgelegenheid in deze gemeenten meer dan in de andere gemeenten negatieve gevolgen van de coronacrisis zal ondervinden.

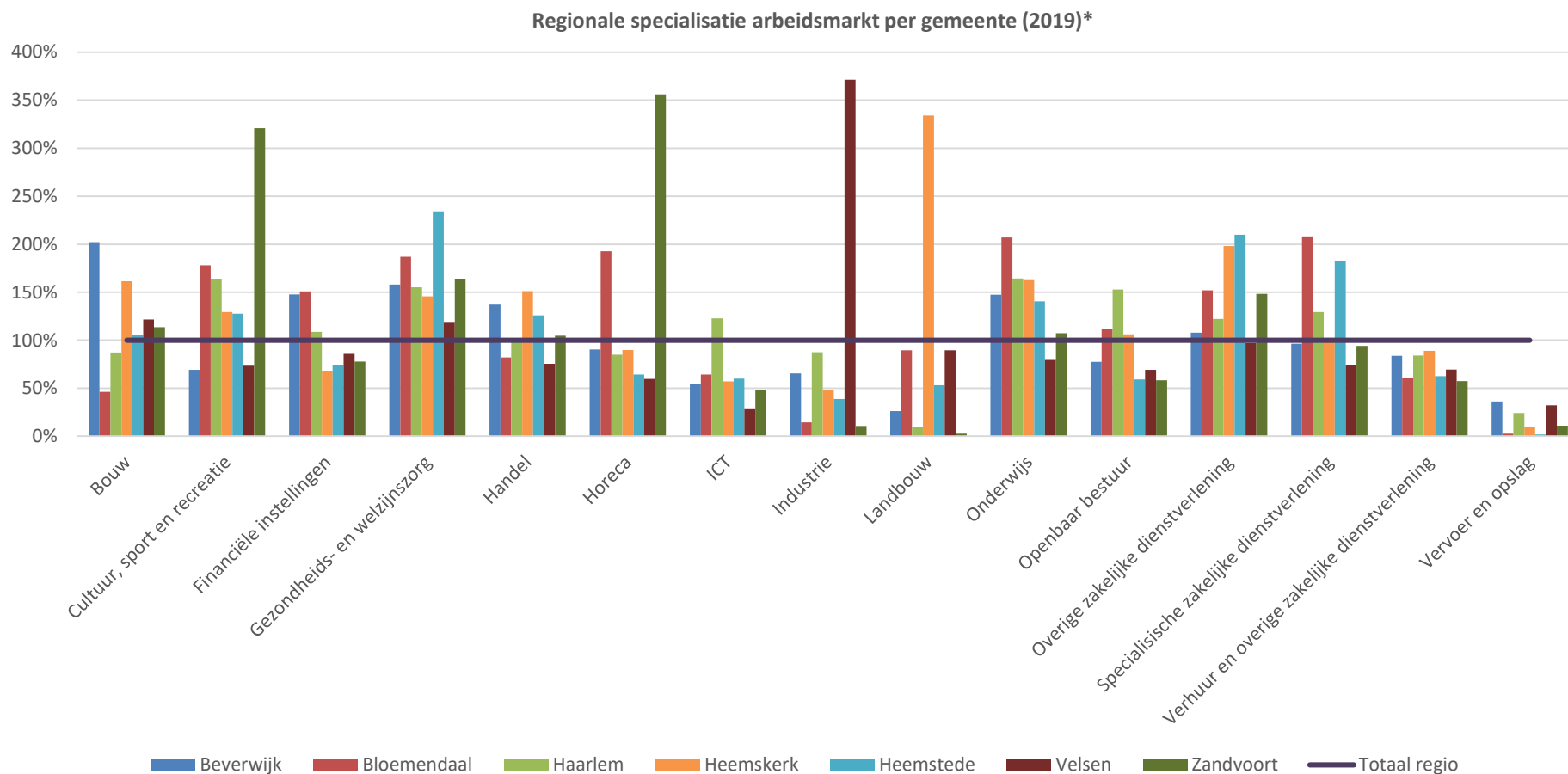
In Heemstede zijn relatief veel banen in de overige zakelijke diensten, maar het aandeel horeca is kleiner dan gemiddeld.

Aandeel banen (%) naar sector Regio Kennemerland (2019)*

	Aandeel
Vervoer en opslag	17%
Handel (detailhandel en groothandel)	17%
Gezondheids- en welzijnszorg	11%
Industrie	9%
Specialistische zakelijke dienstverlening	9%
Verhuur en overige zakelijke dienstverlening	7%
Horeca	7%
Onderwijs	5%
Bouw	4%
Openbaar bestuur	4%
ICT	4%
Cultuur, sport en recreatie	2%
Overige zakelijke dienstverlening	2%
Financiële instellingen	1%
Landbouw	1%
Totaal	100%

*2019 is het meest recente peiljaar

Economie: regionale specialisatie naar aantal banen

*2019 is het meest recente peiljaar

Leeswijzer: in Beverwijk is de staaf bij bouw ongeveer 200%. Dat betekent dat het aandeel van de bouwsector in Beverwijk twee keer zo groot is als het aandeel van de bouwsector in de Regio Kennemerland gemiddeld. De lijn voor het regiototaal is gebaseerd op de regio inclusief Uitgeest, Haarlemmermeer en Heemskerk. Daardoor halen alle deelnemende gemeenten bij landbouw en vervoer en opslag minder dan 100%.

Economie: bedrijvendynamiek vestigingen

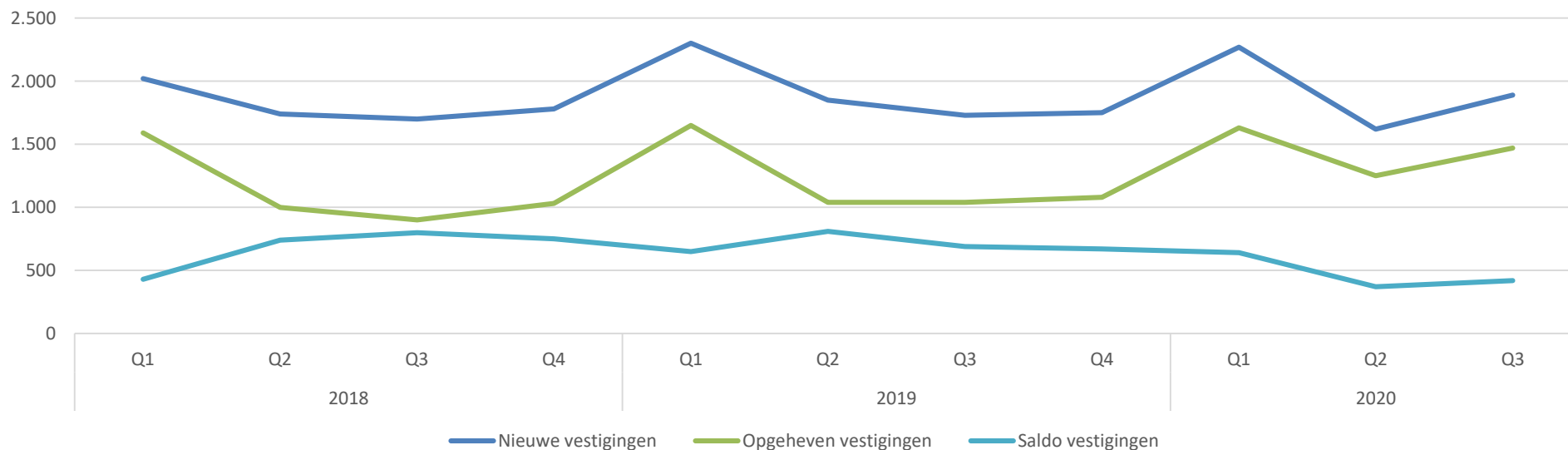
Het Landelijk Informatiesysteem van Arbeidsplaatsen (LISA) brengt via haar monitor vestigingendynamiek zoveel mogelijk de actuele ontwikkelingen van bedrijvigheid in beeld (zie in de bijlage begrippenlijst meer over de methodiek).

In de Regio Kennemerland ontstaan én verdwijnen de afgelopen drie jaar steeds de meeste vestigingen in het eerste kwartaal. In het tweede en derde kwartaal van 2020 – tijdens de coronacrisis – zijn er minder mutaties dan in het eerste kwartaal.

Per saldo kwamen er in het tweede kwartaal 370 bedrijven bij. In het derde kwartaal van 2020 was er een toename van 420 bedrijven. Deze stijging is lager dan in dezelfde periode in 2018 en 2019. Zzp'ers zijn voor een groot deel verantwoordelijk voor de continue toename van het aantal vestigingen. Ook de Kamer van Koophandel registreert in Nederland meer starters dan stoppers.

Op de volgende pagina's staan figuren over de aan de vestigingen gerelateerde bedrijvigheid en wordt ingegaan op de ontwikkelingen per sector en per gemeente.

Ontwikkeling aantal vestigingen Regio Kennemerland

Bron: LISA

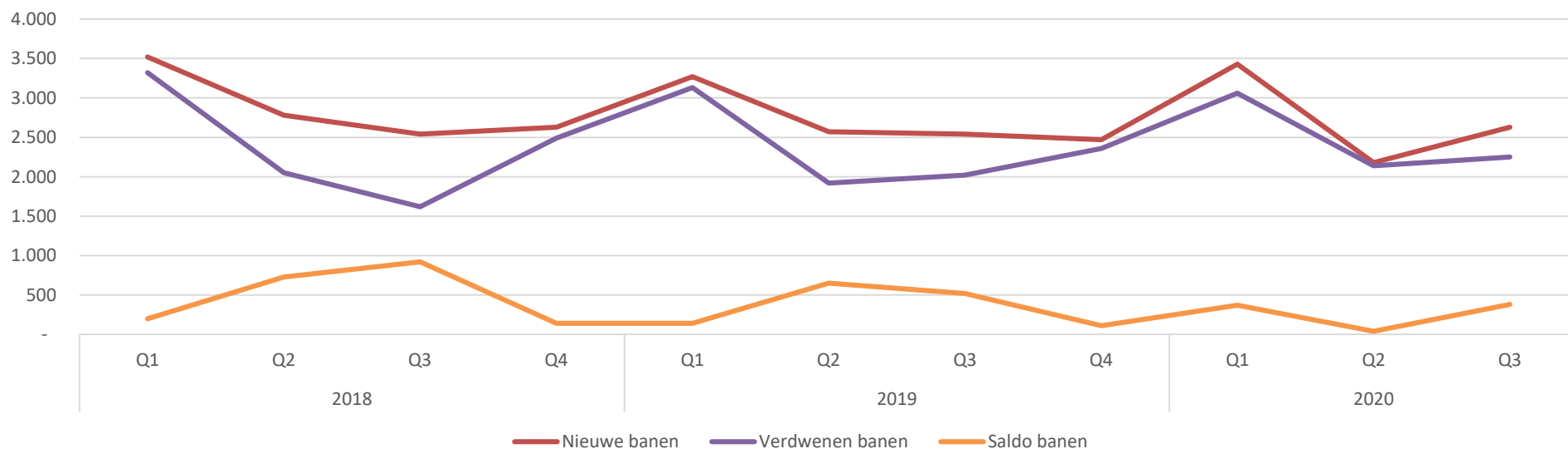
Economie: bedrijvendynamiek banen

Er ontstaan en verdwijnen relatief veel vestigingen in het eerste kwartaal van een jaar (p. 14). Logischerwijs is de ontwikkeling van aan de bedrijvendynamiek gerelateerde werkgelegenheid in het eerste kwartaal ook het grootst. Ook in kwartaal 2 en 3 komen er nog per saldo banen bij. Het gaat om respectievelijk 40 en 380 banen. Dit is laag in vergelijking met eerdere jaren. In dezelfde periode in 2018 ontstonden 1.650 banen door vestigingendynamiek. In 2019 waren dit er 1.170. De lagere aantallen lijken een gevolg te zijn van het mindere economische klimaat door de coronacrisis.

De lagere aantallen lijken een gevolg te zijn van het mindere economische klimaat door de coronacrisis en het mindere economische klimaat. Ook voor de komende kwartalen wordt geen grote toename verwacht.

Belangrijke kanttekening: de hier gepresenteerde cijfers gaan alleen over de werkgelegenheid bij nieuwe of opgeheven vestigingen. Werkgelegenheidsontwikkeling binnen bedrijven is hier dus niet in beeld. Deze kan indirect worden afgelezen aan het aantal WW-uitkeringen en vacatures.

Ontwikkeling aantal banen gerelateerd aan nieuwe en opgeheven bedrijfsvestigingen Regio Kennemerland

Bron: LISA

Economie: bedrijvendynamiek naar sector

Vanaf 2018 zijn in absolute aantallen vooral in de zakelijke dienstverlening, bouw, onderwijs, handel en zorg vestigingen bijgekomen. Deels zijn dit sectoren met een relatief grote toename van zzp'ers ([artikel CBS](#)). Ook in 2020 zijn dit de sectoren met veel nieuwe bedrijfsvestigingen. In onderstaande tabel is bij 2020 het eerste semester en – in een aparte kolom - het derde kwartaal zichtbaar.

In een aantal sectoren verminderde het aantal banen in 2020 als gevolg van de bedrijvendynamiek. Vooral cultuur, sport & recreatie (-60 banen), horeca (-60), financiële instellingen (-50) en informatie en communicatie (-50) kenden banenkrimp. De ontwikkelingen voor de handel (+360 banen), bouw (+310) en onderwijs (+140) zijn het meest positief.

Ontwikkeling aantal vestigingen en gerelateerde banen Regio Kennemerland*

	Vestigingen						Banen					
	2018		2019		2020		2018		2019		2020	
	Semester 1	Semester 2	Semester 1	Semester 2	Semester 1	Q3	Semester 1	Semester 2	Semester 1	Semester 2	Semester 1	Q3
Bouw	190	220	230	210	210	70	230	200	180	200	230	80
Cultuur sport en recreatie	50	60	70	50	-10	0	40	0	60	50	-50	-10
Financiële instellingen	0	10	0	0	-10	0	10	10	-70	-10	10	-60
Handel (detailhandel en groothandel)	50	110	170	130	280	150	-270	-220	-180	-50	60	300
Horeca	50	90	70	90	10	30	40	60	30	-20	-50	-10
Industrie en nutsbedrijven	30	50	50	40	10	20	-50	30	70	-40	-10	0
Informatie en communicatie	100	100	100	40	30	-10	90	150	0	-130	-10	-40
Landbouw	-10	10	0	0	0	0	-10	0	0	20	0	0
Onbekend	0	0	0	0	0	0	0	0	-20	-40	-10	0
Onderwijs	150	140	180	120	120	100	170	130	170	150	50	90
Overheid	0	0	0	0	0	0	0	0	-10	0	0	-10
Overige diensten	10	20	60	70	40	10	-40	30	40	50	10	0
Vervoer en opslag	70	100	80	70	60	30	40	-20	100	-40	110	-20
Zakelijke diensten	340	460	360	390	170	-60	280	490	230	290	60	-10
Zorg	140	170	130	150	90	80	420	200	160	200	20	60
Totaal	1.170	1.540	1.500	1.360	1.000	420	950	1.060	760	630	420	370

*uitkomsten zijn afgerond op tientallen. Daardoor kan het totaal verschillen van de optelling van sectoren.

Bron: LISA

Economie: bedrijvendynamiek per gemeente

Over het algemeen groeit het aantal vestigingen in de aan de monitor deelnemende gemeenten. Na de corona-uitbraak is de groei in kwartaal 2 van 2020 echter lager dan in alle voorgaande kwartalen sinds 2018. Het beeld voor kwartaal 3 is rooskleuriger dan in kwartaal 2, maar minder positief dan voor kwartaal 3 van 2018 en 2019.

In de aan de monitor deelnemende gemeenten kromp door de bedrijvendynamiek de werkgelegenheid met 140 banen in het tweede kwartaal. Specifiek in Haarlem (100 banen) en Beverwijk (70 banen) nam het aantal banen – ondanks een toename van vestigingen – in het tweede kwartaal af. In het derde kwartaal zijn de ontwikkelingen positiever.

In de meeste deelnemende gemeenten was er een toename van bedrijven en banen.

Wel zijn de cijfers minder gunstig dan het derde kwartaal van 2019. Alleen in Velsen was de ontwikkelingen positiever dan een jaar eerder. In Bloemendaal was er een lichte banenkrimp (-20 banen) in het derde kwartaal door vestigingendynamiek. Over heel 2020 kenden alleen in Beverwijk (-60 banen) en Bloemendaal (-20 banen) voor een negatieve werkgelegenheidsontwikkeling.

Ontwikkeling aantal vestigingen per gemeente*

	2018				2019				2020		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q2	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
Beverwijk	20	50	40	50	60	20	50	30	30	30	50
Bloemendaal	30	20	20	30	30	20	10	30	10	0	0
Haarlem	160	240	270	300	260	300	260	240	210	120	100
Heemskerk	30	40	50	20	30	30	20	50	20	10	20
Heemstede	30	20	50	20	30	30	30	10	30	10	-10
Velsen	30	90	110	90	90	100	60	60	80	30	70
Zandvoort	0	10	20	10	10	30	30	20	20	10	10
Regio Kennemerland	440	740	820	750	660	810	700	680	620	370	410

Ontwikkeling aantal banen door ontstaan/verdwijnen vestigingen per gemeente

Beverwijk	-100	-10	30	-40	0	-40	100	60	-40	-70	50
Bloemendaal	100	70	20	70	0	30	0	20	-10	10	-20
Haarlem	170	210	260	180	220	260	190	-10	60	-100	90
Heemskerk	-20	40	80	-10	-30	30	-10	60	30	-20	10
Heemstede	40	20	60	-30	-10	40	80	-60	20	20	30
Velsen	10	130	120	70	10	130	60	0	50	20	90
Zandvoort	20	-20	-10	0	-20	30	40	40	0	0	10
Regio Kennemerland	200	750	930	140	150	630	520	120	370	40	370

*uitkomsten zijn afgerond op tientallen. Daardoor kan het totaal verschillen van de optelling van sectoren.

Bron: LISA

Hoofdstuk: sociaal-maatschappelijk

In dit hoofdstuk worden de volgende indicatoren behandeld:

Jeugdhulpverlening

Wmo

Overlast

Corona-gerelateerde bekeuringen

Diefstal en inbraak

Huiselijk geweld

Sociaal-maatschappelijk: jeugdhulpverlening

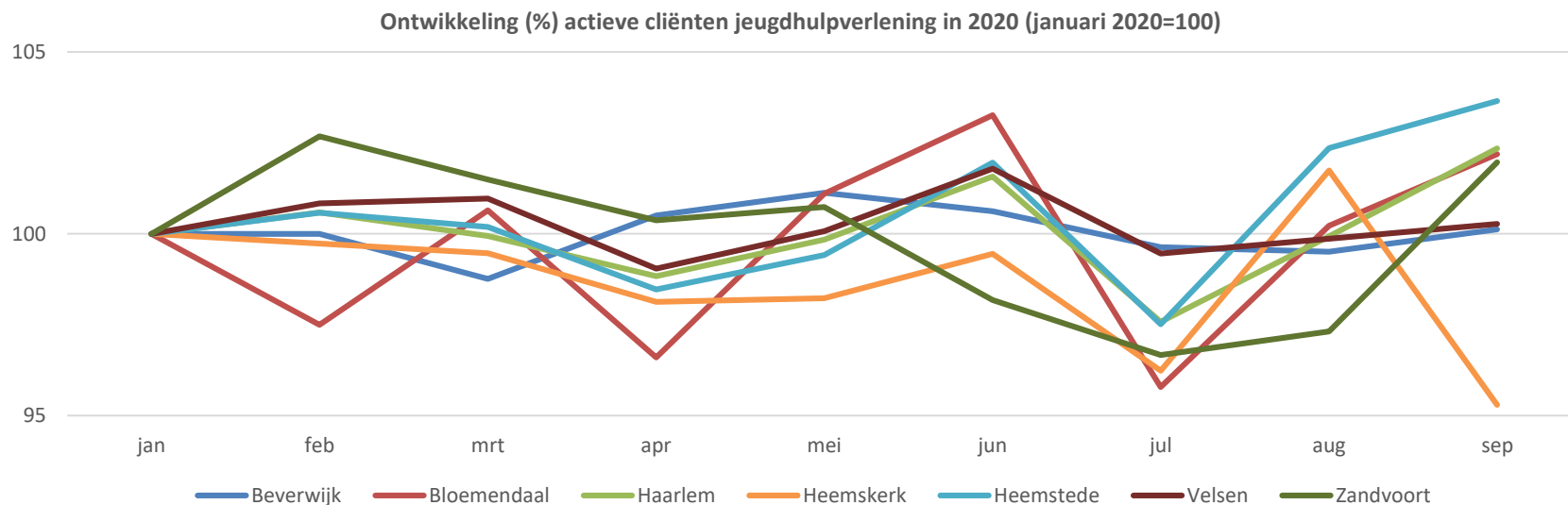
Na de uitbraak van de coronacrisis en de daaropvolgende lockdown, was er tijdelijk minder jeugdhulp mogelijk. Uit een analyse van CBS-cijfers in Binnenlands Bestuur blijkt dat de gegeven jeugdhulp in de eerste zes maanden is gedaald met 6% ten opzichte van 2019. Deskundigen die ook in Binnenlands Bestuur reageren stellen echter dat het nog te vroeg is om te spreken van een trendbreuk.

In de gemeenten uit de Regio Kennemerland waren ook in april en juli behoorlijke dalingen van het aantal cliënten in de jeugdhulpverlening. Het aantal cliënten is in september 2020 – ondanks een sterk daling in Heemskerk – juist 1% hoger dan een jaar eerder. Mogelijk zit hier ook uitgestelde zorg bij. Uit de sectorrapportage jeugd en de rapportage De zorg en de jeugdhulp tijdens de coronacrisis van de Inspectie Gezondheidszorg en jeugd blijkt dat een deel van de jeugdzorg is uitgesteld door corona. Beverwijk en Bloemendaal zijn de enige gemeenten waar het aantal cliënten nog onder het aantal van 2019 ligt.

Aantal actieve cliënten
jeugdhulpverlening per gemeente*

	sep-18	sep-19	sep-20
Beverwijk	764	815	806
Bloemendaal	430	482	466
Haarlem	2.687	2.929	3.002
Heemstede	433	517	540
Heemskerk	728	781	669
Velsen	1.374	1.367	1.470
Zandvoort	208	242	259

*De cijfers worden doorlopend met terugwerkende kracht bijgewerkt. Data in dashboards kan daardoor licht verschillen van bovenstaande tabel.

Bron: gemeenten

Sociaal-maatschappelijk: jongeren met jeugdhulp

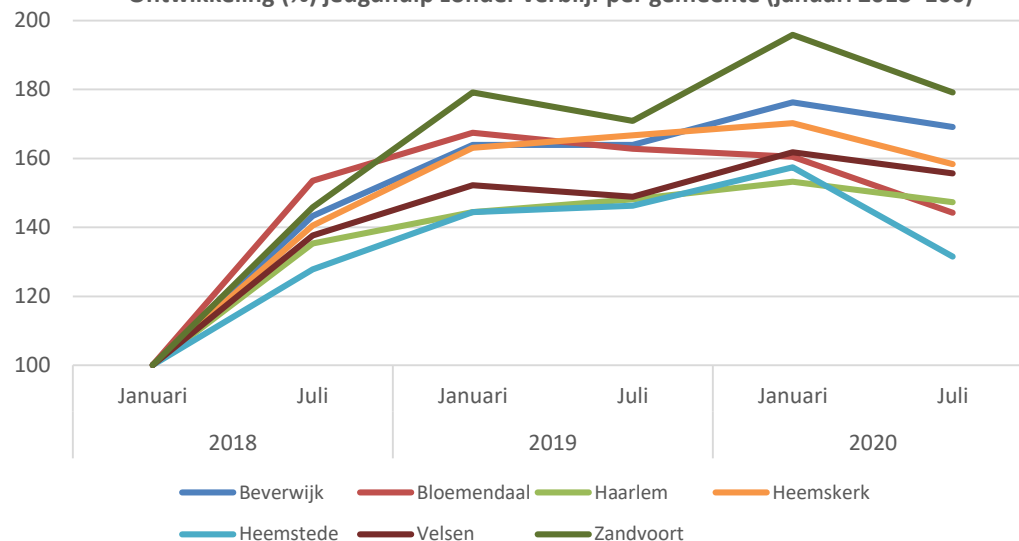
In de jeugdhulp is er een onderscheid te maken tussen jongeren die voor de hulp elders verblijven dan thuis (intramurale zorg, hierna 'met verblijf') en jongeren die niet in een instelling verblijven ('zonder verblijf').

In de Regio Kennemerland nam het aantal jongeren in de jeugdhulp zonder verblijf tussen januari 2018 en juli 2020 met 56% toe tot 9.750 cliënten. De verschillen in de regio liggen tussen de 31% in Heemstede en 79% in Zandvoort. Met uitzondering van Bloemendaal – waar de piek in januari 2019 lag – waren er in januari 2020 de meeste jongeren in de jeugdhulp zonder verblijf. Tussen januari en juli 2020 daalt het aantal cliënten in de regiogemeenten met 4% (Haarlem) tot 16% (Heemstede). In Nederland is er in deze periode een daling van 8%.

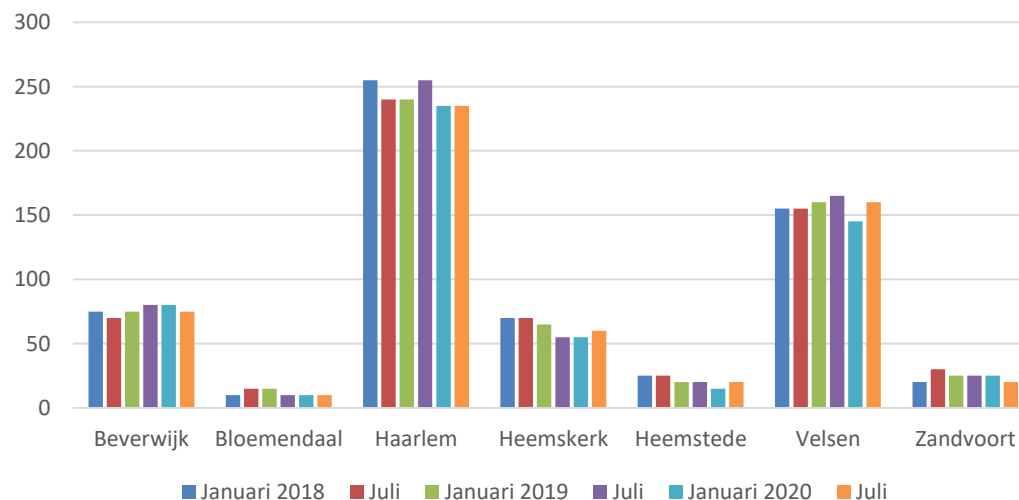
In de Regio Kennemerland zijn 825 cliënten in de jeugdzorg mét verblijf. Dit zijn er 7% minder dan in januari 2018. Vanwege het lage aantal cliënten is het niet zinvol om de relatieve ontwikkelingen alle gemeenten weer te geven. In Haarlem en Velsen zijn de meeste cliënten in de intramurale jeugdzorg. In Haarlem zijn nam het aantal cliënten tussen januari en juli 2020 af van 255 naar 235. In Velsen was er in deze periode een toename van 5 cliënten. In Nederland nam het aantal cliënten in de intramurale zorg met 14% af in 2020.

De jeugdhulp zonder verblijf lijkt dus te zijn afgenomen in de eerste helft van 2020. Vermoedelijk heeft dit ook deels te maken met corona(maatregelen). Zo stelt het Nederlands Jeugdinstituut dat veel preventieve en ambulante hulp werd af- of uitgesteld tijdens de lockdown.

Ontwikkeling (%) jeugdhulp zonder verblijf per gemeente (januari 2018=100)

Aantal cliënten jeugdhulp met verblijf per gemeente

Bron: CBS

Sociaal-maatschappelijk: Wmo

In opdracht van het Rijk en de VNG heeft Andersson Elffers Felix de rapportage Meerkosten in het sociaal domein ten gevolge van corona opgesteld. Hierin wordt onder meer gesteld dat een deel van de Wmo-zorg na de corona-uitbraak was stilgelegd en dat sommige cliënten hulp hebben stopgezet. Uit de monitor abonnementstarief Wmo blijkt dat het nog zeer onzeker is hoe de Wmo-hulp zich in de nabije toekomst zal ontwikkelen.

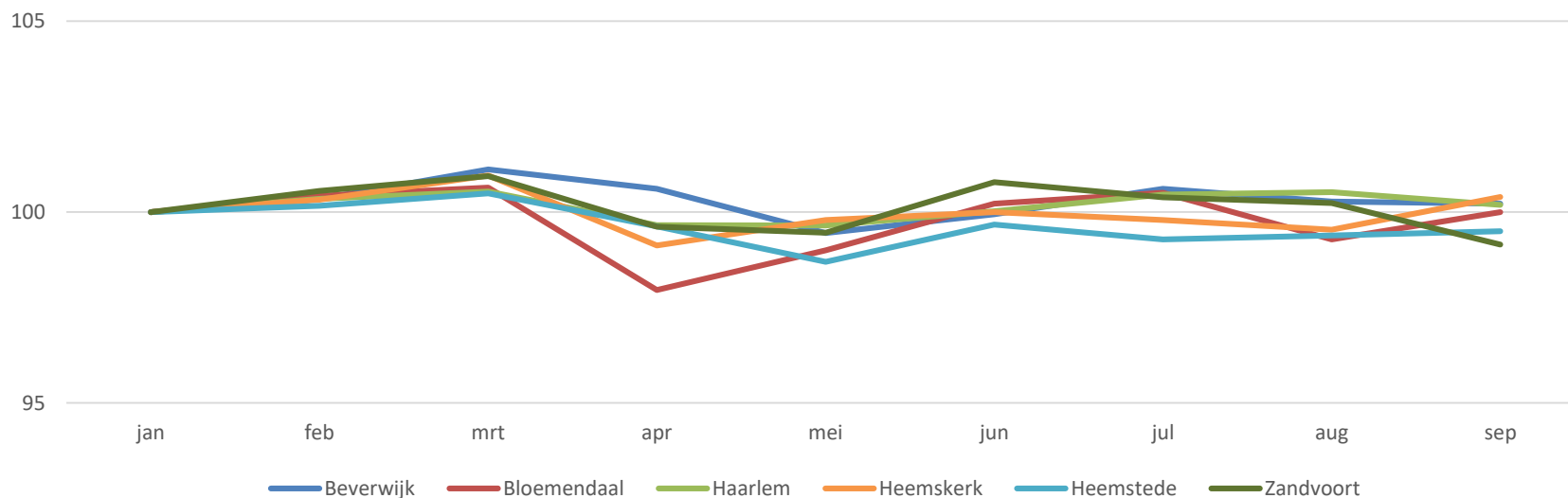
Ook in de gemeenten uit Regio Kennemerland is in de maanden april en mei sprake van een lichte daling van het aantal actieve cliënten. Daarna neemt het aantal weer toe. In september 2020 waren er in de gemeenten in Regio Kennemerland 3% meer Wmo-clients dan een jaar eerder. Tussen september 2018 en september 2019 steeg het aantal met 7%.

Aantal actieve cliënten* Wmo per gemeente

	sep-18	sep-19	sep-20
Beverwijk	1.521	1.721	1.838
Bloemendaal	1.236	1.359	1.378
Haarlem	9.287	9.740	10.210
Heemskerk	2.558	2.756	2.815
Heemstede	1.795	1.843	1.783
Velsen	-	4.327	4.551
Zandvoort	1.153	1.234	1.285

*de gebruikte definitie verschilt soms licht per gemeente. Bovenstaande cijfers geven een globaal inzicht in de ontwikkelingen en omvang. De cijfers worden doorlopend met terugwerkende kracht bijgewerkt. Data in dashboards kan daardoor licht verschillen van bovenstaande tabel.

Ontwikkeling (%) actieve cliënten Wmo in 2020 per gemeente (januari=100)

Bron: gemeenten

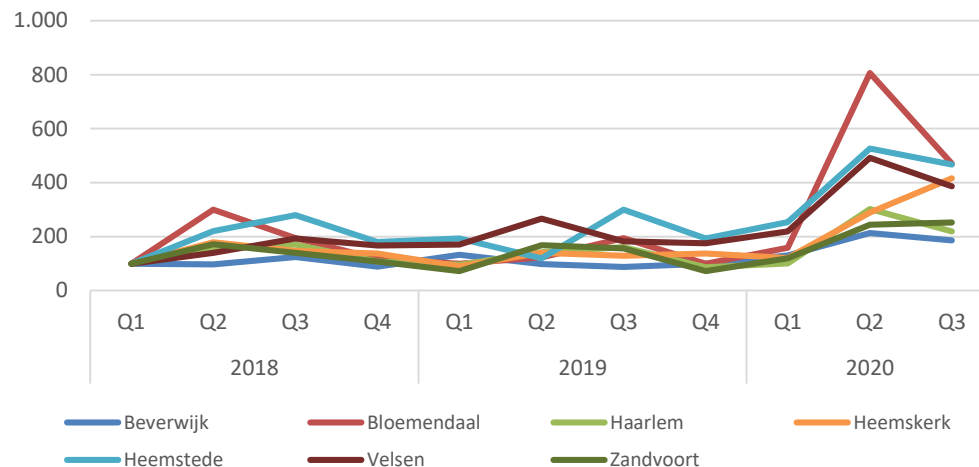
Sociaal-maatschappelijk: meldingen overlast jeugd

Landelijke politiecijfers laten zien dat er in maart – toen de lockdown ingesteld werd – 127% meer meldingen van overlast door jongeren dan in februari. Hoewel gedurende het jaar richting de zomer het aantal meldingen ook in de voorgaande jaren toenam, is dit meer dan normaal.

Ook in de deelnemende gemeenten is een sterke toename van het aantal meldingen in het tweede kwartaal. In het derde kwartaal nam het aantal meldingen in de gemeenten – behalve in Heemskerk – weer af. Wel zijn er in elk van de gemeenten nog steeds meer meldingen dan een jaar eerder. In 2019 waren er 587 meldingen in het derde kwartaal in de 7 gemeenten. In 2020 zijn dit er 1.066.

Betrokkenen geven aan dat de algemene toename van meldingen waarschijnlijk een combinatie is van factoren. Er is daadwerkelijk iets meer overlast omdat jongeren weinig te doen hadden, onder andere door sluiting van scholen en sportclubs, en daardoor op straat rondhingen. Daarbij wordt er sneller melding gemaakt omdat anderen ook meer thuiszitten en daardoor vaker vermeende overlast waarnemen. Mogelijk dat het aantal meldingen – door de extra maatregelen die ingingen in oktober – weer toeneemt in het vierde kwartaal.

Ontwikkeling (%) meldingen overlast jeugd per gemeente (Q1 2018=100)

Aantal meldingen overlast jeugd per gemeente

	2019			2020		
	Q1	Q2	Q3	Q1	Q2	Q3
Beverwijk	82	61	54	81	132	115
Bloemendaal	17	21	33	27	137	80
Haarlem	156	231	261	164	489	356
Heemskerk	34	53	49	46	110	158
Heemstede	29	18	45	38	79	70
Velsen	99	155	106	127	285	224
Zandvoort	18	42	39	30	61	63

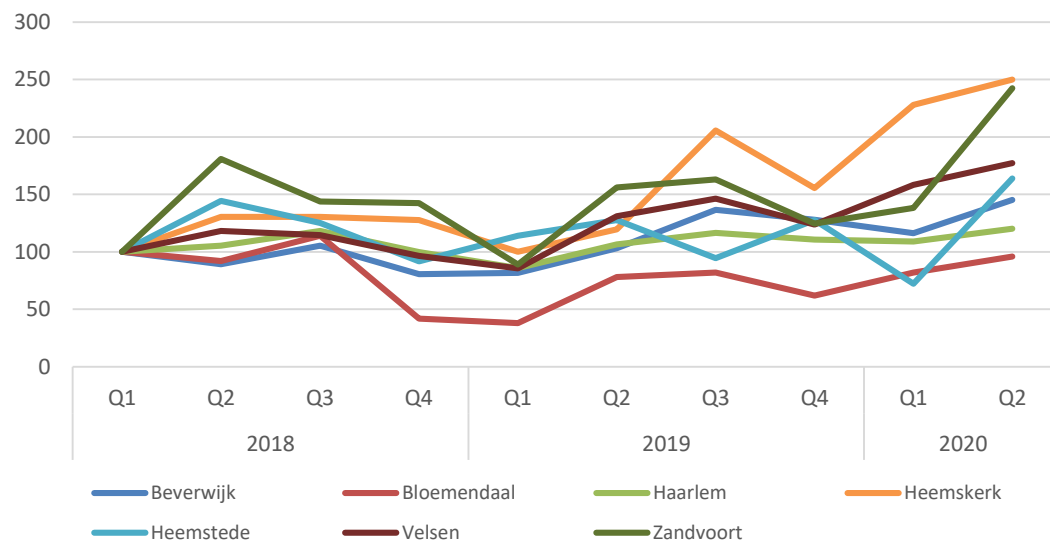
Sociaal-maatschappelijk: meldingen openbare overlast

De ontwikkelingen van meldingen van openbare overlast nemen net als meldingen van jeugdoverlast toe, zij het minder sterk. Landelijk waren er in maart (de maand van de lockdown) 40% meer meldingen van openbare overlast dan in februari. Vergeleken met maart 2019 waren dit 31% meer meldingen.

In alle deelnemende gemeenten waren er, met uitzondering van Heemstede (een daling van 41 naar 26 meldingen), in het eerste kwartaal van 2020 meer meldingen dan een jaar eerder. In het tweede kwartaal nam het aantal meldingen in alle gemeenten toe. Vooral in Heemstede steeg het aantal meldingen relatief sterk ten opzichte van een kwartaal eerder (van 26 naar 59). In Heemstede waren in het eerste kwartaal 26 meldingen en in het tweede kwartaal het er 59. In Zandvoort ontving de politie in het tweede kwartaal 177 meldingen tegen 101 een maand eerder.

De cijfers voor het derde kwartaal worden in de grafiek nog niet gepresenteerd. Deze zijn nog onvolledig, omdat het aantal meldingen van verwarde personen ontbreekt in de politiecijfers. Deze meldingen vormden in eerdere kwartalen ruim de helft van het totaal aantal meldingen van openbare overlast. Daarmee is een vergelijking niet mogelijk. In de achterliggende data is wel te zien dat de overlast in verband met alcohol en drugs het derde kwartaal is gedaald.

Ontwikkeling (%) meldingen openbare overlast* per gemeente (Q1 2018=100)

*2019 bij openbare overlast gaat het om openbare dronkenschap, overlast van verwarde personen, alcohol- en drugsoverlast en overlast door zwervers

Aantal meldingen openbare overlast per gemeente

	2019		2020	
	Q1	Q2	Q1	Q2
Beverwijk	76	96	108	135
Bloemendaal	19	39	41	48
Haarlem	423	525	537	592
Heemskerk	36	43	82	90
Heemstede	41	46	26	59
Velsen	94	144	174	195
Zandvoort	65	114	101	177

Bron: Politie

Sociaal-maatschappelijk: bekeuringen gerelateerd aan coronamaatregelen

In het begin van de coronacrisis was er veel onduidelijkheid over de regels. Mede daardoor verschilden de handhaving van de coronamaatregelen per gemeente. Zo bleek begin juli uit een inventarisatie van Nieuwsuur dat meer dan 80 gemeenten geen enkele boete uitdeelden. Terwijl in andere gemeenten tot 187 boetes per 10.000 inwoners werden uitgedeeld.

De boetes onder de noodverordening COVID-19 boetes vallen onder code D526 worden uitgedeeld bij verboden samenkomsten, het niet in acht nemen van veilige afstand, het aanwezig zijn op verboden gebieden en locaties of het niet opvolgen van de aanwijzingen. Een uitgebreide definitie staat in de bijlage.

Net als in Nederland zijn in de deelnemende gemeenten zijn vooral boetes aan het begin van de coronacrisis in april en mei uitgedeeld, toen de regels ook strenger waren. Zo mocht men maar in kleine groepen buiten zijn. Enkele gemeenten zoals Heemstede geven aan vooral in te zetten op waarschuwen. Hier werden dan ook geen boetes door de boa's uitgeschreven. In Beverwijk en Bloemendaal werden naar verhouding meer boetes uitgedeeld dan in Haarlem en Zandvoort.

Inmiddels zijn – door de opkomst van de tweede golf - de regels en de handhaving aangescherpt. Zo zijn begin november tientallen boetes uitgedeeld bij illegale feesten. Eerder werden de feesten veelal beëindigd zonder bekeuringen uit te delen. De verwachting is dat er met de aangescherpte maatregelen en de strengere handhaving het aantal uitgedeelde boetes toeneemt.

Aantal door gemeente uitgedeelde coronaboetes

	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.	Sep.	Totaal	Per 10.000 inwoners
Beverwijk	2	55	17	0	0	0	0	74	18
Bloemendaal	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Haarlem	3	89	31	0	0	0	2	125	8
Heemskerk*	-	-	-	-	-	-	-	62	16
Heemstede	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Velsen	0	16	5	0	0	0	4	25	4
Zandvoort	0	2	1	0	0	0	0	3	2
Totaal deelnemende gemeenten	5	162	54	0	0	0	6	227	-

*de cijfers voor Heemskerk kunnen vanwege een wisseling in registratiesysteem niet per maand weergegeven worden.

Aantal uitgedeelde coronaboetes door politie

Bloemendaal (tot 19 oktober)	85
Heemstede (tot 19 oktober)	18
Zandvoort (tot 19 oktober)	5
Velsen (tot 1 november)	45

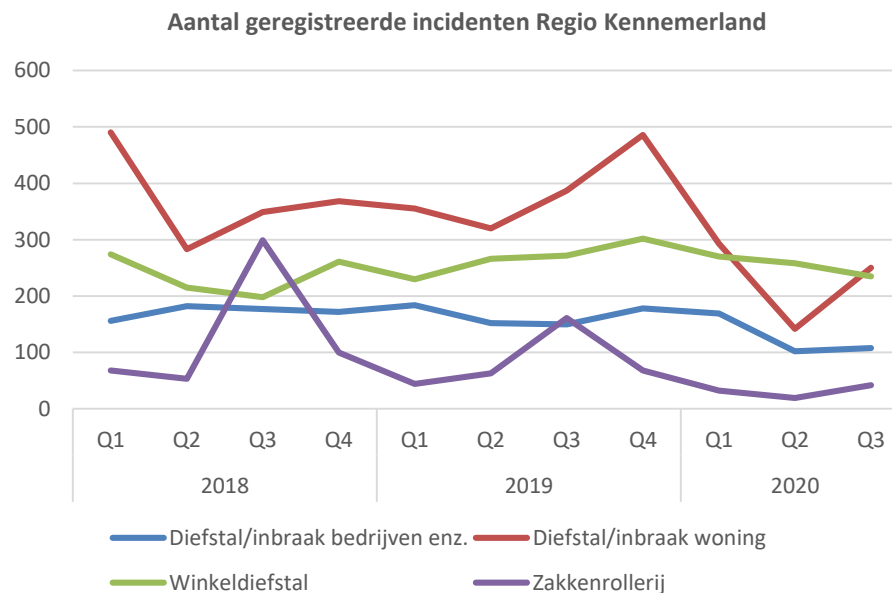
Sociaal-maatschappelijk: diefstal en inbraak

Persbureau AP meldde in april dat er door de coronacrisis minder criminaliteit plaatsvond. Ook de politie in Nederland registreerde minder inbraken, fietsendiefstal en zakkenrollerij. Verschillende media berichtten in juli op basis van politiecijfers dat de criminaliteit weer terug was op het oude niveau. De politie waarschuwt in de ze periode voor babbeltrucs waarmee de coronapandemie wordt gebruikt om bij mensen binnen te komen. Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid waarschuwt vooral voor toegenomen cybercriminaliteit.

In de Regio Kennemerland was in het tweede kwartaal vooral een sterke daling (-52%) in het aantal woninginbraken. Ook het aantal gevallen van zakkenrollerij (-41%) en inbraken bij bedrijven (-40%) in het tweede kwartaal sterk af. Alleen het aantal geregistreerde winkeldiefstallen nam niet snel af (-4%).

In het derde kwartaal namen vooral de zakkenrollerij weer toe (+121%) en de woninginbraken (+76%) toe ten opzichte van het tweede kwartaal. Vermoedelijk omdat mensen ook weer meer van huis zijn. Met een gedeeltelijke lockdown is de verwachting dat het aantal incidenten weer afneemt.

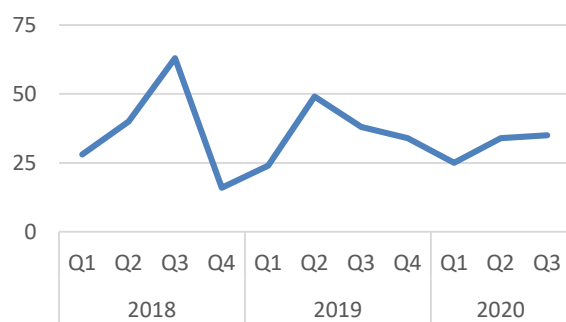
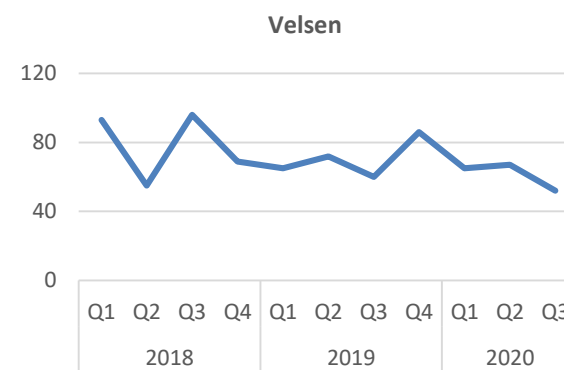
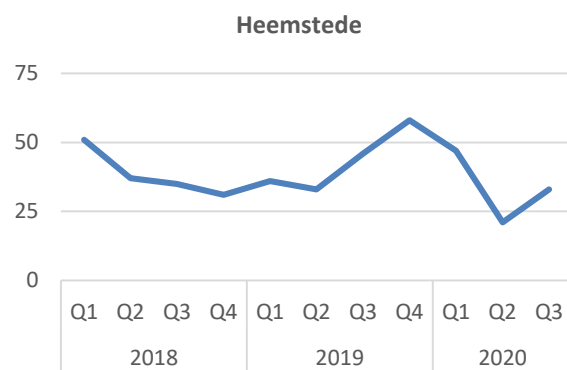
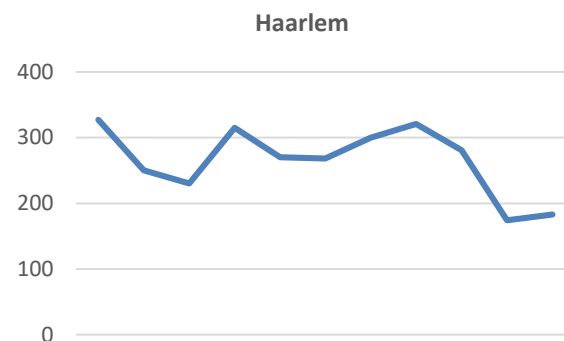
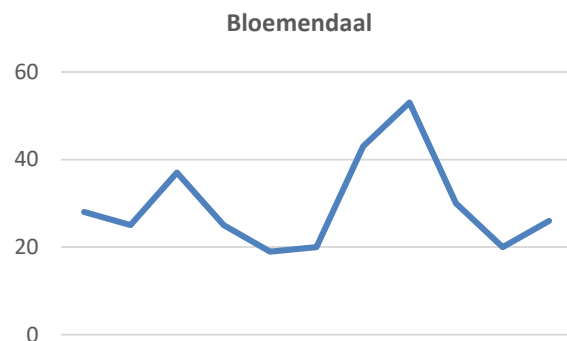
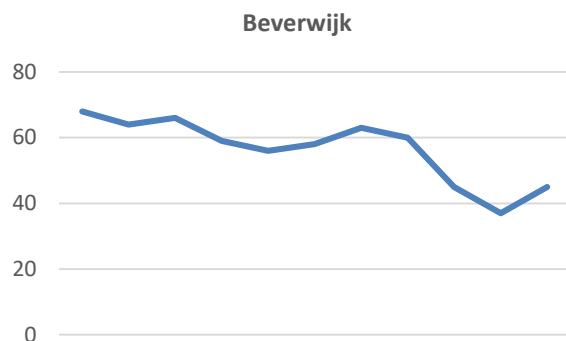
Op de volgende pagina zijn de ontwikkelingen van het aantal meldingen van diefstal en inbraak per gemeente in kaart gebracht. In alle gemeenten behalve Velsen en Zandvoort daalde het aantal incidenten in het tweede kwartaal. In het derde kwartaal nam het aantal diefstallen in Velsen af. In de andere gemeenten werden meer incidenten geregistreerd.

Bron: Politie

Sociaal-maatschappelijk: diefstal en inbraak

Aantal geregistreerde incidenten diefstal, inbraak en zakkenrollerij

Bron: Politie

Sociaal-maatschappelijk: meldingen huiselijk geweld

De Rijksoverheid is eind april gestart met een landelijke campagne tegen huiselijk geweld tijdens de coronacrisis. De achterliggende gedachte was dat mensen meer thuiswerken en leven. Dit terwijl sociale contacten en afleiding afnamen. De kans op spanningen thuis – en daarmee de kans op huiselijk geweld – is daardoor groter. Daarbij is de kans op detectie juist kleiner doordat mensen elkaar minder treffen bij sociale gelegenheden als verjaardagen, school of sport. Uit een onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut blijkt nog geen effect van corona op huiselijk geweld.

Het aantal meldingen van huiselijk geweld laat in de Regio Kennemerland in 2020 een daling zien. Na de corona-uitbraak waren er in het tweede kwartaal 13% procent minder meldingen dan een jaar eerder. Tussen het derde kwartaal van 2020 en 2019 is het verschil zelfs 24%. In alle deelnemende, met uitzondering van Heemskerk, neemt het aantal meldingen af. Dit betekent echter niet dat er daadwerkelijk minder geweldsincidenten zijn. Mogelijk is het ook lastiger om melding te maken omdat meer thuis wordt gewerkt. Als de geweldpleger in huis aanwezig is, is het lastiger om een melding door te geven. Daarom kan men dit sinds mei bij de apotheek doorgeven door 'masker 19' te bestellen.

Aantal meldingen en ontwikkeling huiselijk geweld per gemeente

	2019			2020			%2019 Q1- 2020 Q1	%2019 Q2- 2020 Q2	%2019 Q3- 2020 Q3	%2020 Q1- 2020 Q2	%2020 Q2- 2020 Q3
	Q1	Q2	Q3	Q1	Q2	Q3					
Beverwijk	29	62	45	39	37	24	34%	-40%	-47%	-5%	-35%
Bloemendaal	12	15	14	6	11	7	-50%	-27%	-50%	83%	-36%
Haarlem	117	150	127	127	148	121	9%	-1%	-5%	17%	-18%
Heemskerk	32	40	35	23	22	29	-28%	-45%	-17%	-4%	32%
Heemstede	16	8	7	9	7	5	-44%	-13%	-29%	-22%	-29%
Velsen	43	65	62	38	55	45	-12%	-15%	-27%	45%	-18%
Zandvoort	28	18	20	14	22	16	-50%	22%	-20%	57%	-27%
Regio Kennemerland	375	466	436	352	404	331	-6%	-13%	-24%	15%	-18%

Hoofdstuk: Ondersteunings- maatregelen, werk & inkomen

In dit hoofdstuk worden de volgende indicatoren behandeld:

WW-uitkeringen

Vacaturemarkt

Schuldhulpverlening en budgetondersteuning

NOW

Tozo

Bijstandsuitkeringen

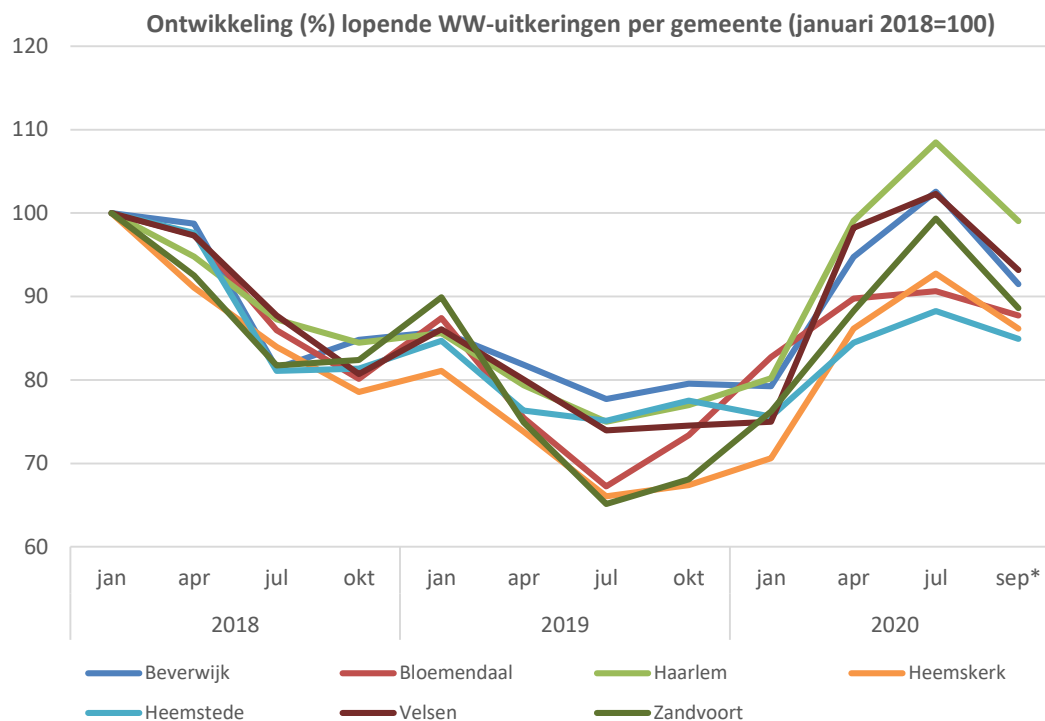
Kwijtschelding belastingen

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: lopende WW-uitkeringen

Eind maart werd de regeling NOW-regeling van minister Koolmees vastgesteld. Deze regeling was bedoeld om de lonen van werknemers te kunnen blijven betalen bij dalende omzet. Ondanks maatregel waren er in het tweede kwartaal 322.000 banen minder dan een kwartaal eerder (CBS). De CBS-cijfers voor het derde kwartaal laten een herstel van de arbeidsmarkt zien met een toename van 164.000 banen.

Een vergelijkbare (tegengestelde) ontwikkeling is in de aan de monitor deelnemende gemeenten zichtbaar in het aantal WW-uitkeringen. Het aantal afgegeven WW-uitkeringen steeg vanaf april. Dit terwijl er tussen 2018 en 2020 vooral sprake was van een afname. Het aantal WW-uitkeringen ligt in juli 2020 voor Zandvoort, Velsen en Beverwijk op het niveau van januari 2018. In Haarlem ligt het aantal nog iets daar boven. Na juli daalt in alle gemeenten het aantal WW-ontvangers. De instroom neemt iets af en uitstroom wordt groter. Een deel van deze groep kwam in het voorjaar zonder werk te zitten en stroomt door naar de bijstand. Door de landelijke banengroei, zullen ook veel WW-ontvangers uitstromen naar betaald werk. Ook uit CBS-cijfers van over september blijkt dat de werkloos licht daalt.

Het UWV en het CPB zien in de daling van WW-ontvangers 'stilte voor de storm'. De verwachting is dat de werkloosheid de komende jaren nog sterk toeneemt. Ook zijn er zorgen over de impact op jongeren vanwege een combinatie van het wegvallen van bijbanen en studievertragingen vanwege onderwijs op afstand.

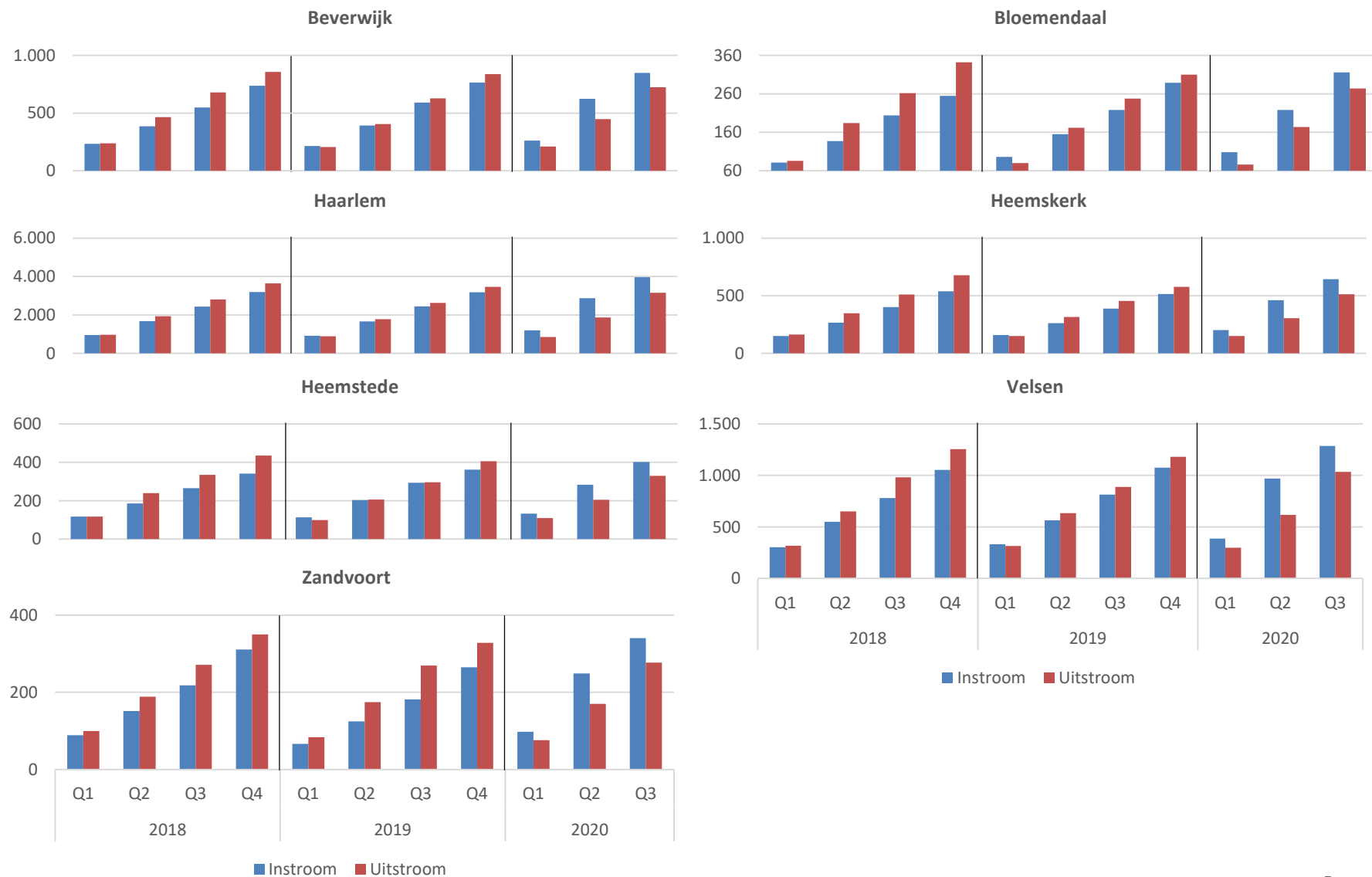

*de cijfers voor oktober 2020 zijn nog niet beschikbaar

Op de volgende pagina zijn per gemeente de in- en uitstroom van de WW te zien. Hieruit blijkt dat de instroom in alle aan de monitor deelnemende gemeenten in 2020 hoger is dan de uitstroom.

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: instroom en uitstroom WW-uitkeringen

Cumulatief aantal instroom en uitstroom WW-uitkeringen per jaar

Bron: UWV

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: WW-uitkeringen per sector

Het aantal WW-uitkeringen daalde tussen januari 2019 en januari 2020 in alle sectoren in de Regio Kennemerland.

Tussen januari en juli is er echter in alle sectoren een forse stijging. Vervolgens neemt het aantal WW-uitkeringen tussen juli en september in vrijwel alle sectoren af. De grootste dalingen zijn in deze periode onder WW-ontvangers uit technische beroepen (-13%), dienstverlenende beroepen (-11%) en transport en logistiek beroep (-11%). Enkel het aantal WW-uitkeringen van voormalig managers steeg met 1%.

Het grootste deel van de uitkeringsgerechtigden had voorheen een bedrijfseconomisch beroep (26%) of was voorheen manager (14%).

Aantal WW-uitkeringen per sector in Regio Kennemerland

	2019				2020				% jan. 2020- jul. 2020	% jul. 2020- sep. 2020
	jan	apr	jul	okt	jan	apr	jul	sep*		
Agrarische beroepen	54	43	31	36	38	52	54	50	42%	-7%
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen	2.154	1.951	1.880	1.924	1.950	2.186	2.363	2.296	21%	-3%
Commerciële beroepen	991	947	859	864	868	986	1.135	1.071	31%	-6%
Creatieve en taalkundige beroepen	224	223	209	212	222	274	321	301	45%	-6%
Dienstverlenende beroepen	551	501	416	440	444	751	892	793	101%	-11%
ICT beroepen	229	218	207	200	203	215	242	231	19%	-5%
Managers	1.105	1.036	1.021	1.037	1.018	1.083	1.213	1.231	19%	1%
Openbaar bestuur veiligheid en juridische beroepen	156	152	140	150	137	162	185	179	35%	-3%
Pedagogische beroepen	273	230	255	255	239	256	299	293	25%	-2%
Technische beroepen	791	749	659	628	703	857	944	826	34%	-13%
Transport en logistiek beroepen	425	430	403	378	396	594	667	592	68%	-11%
Zorg en welzijn beroepen	590	559	522	479	483	535	544	509	13%	-6%
Onbekend	440	354	325	394	465	1.002	799	594	72%	-26%
Totaal	7.983	7.393	6.927	6.997	7.166	8.953	9.658	8.966	35%	-7%

*de cijfers voor oktober 2020 zijn nog niet beschikbaar

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: openstaande vacatures per sector

In het tweede kwartaal van 2020 (meest recente cijfers) zijn in de Regio Kennemerland er 3.500 openstaande vacatures. Dit zijn er minder dan in de voorgaande kwartalen in 2020 en 2019. De daling werd al ingezet in het derde kwartaal van 2019 toen er nog 5.100 vacatures openstonden. Dat waren er 31% meer dan in het tweede kwartaal van 2020. In Nederland nam het aantal vacatures met 29% af in deze periode.

Het aantal vacatures voor technische beroepen in Regio Kennemerland nam in absolute zin in deze periode het sterkst af (600 banen, 38% daling). Ook zijn er nu 400 vacatures minder (40%) voor bedrijfseconomische en administratieve beroepen. Het aantal vacatures in de ICT, openbaar bestuur en in de zorg. De ontwikkeling bij ICT gaat in lijkt tegenstrijdig omdat in de ICT weinig nieuwe banen ontstaan door bedrijvendynamiek (p. 16). Dit komt echter doordat er vooral vacatures bij bestaande bedrijven bijkomen.

Landelijk ziet ook het CBS vacaturegroei bij de overheid en in de ICT. Verder bericht het CBS bericht dat er in het tweede kwartaal 26.000 duizend vacatures minder waren dan een kwartaal eerder. Vooral voor flexwerkers is er minder werk.

Aantal openstaande vacatures per sector in Regio Kennemerland

	2019				2020	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Agrarische beroepen	100	0	0	0	0	0
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen	900	900	1.000	700	600	600
Commerciële beroepen	500	400	500	400	500	400
Creatieve en taalkundige beroepen	0	0	0	0	0	0
Dienstverlenende beroepen	400	500	400	400	300	200
ICT beroepen	200	100	200	200	100	200
Managers	200	200	200	200	200	100
Openbaar bestuur, veiligheid en juridische beroepen	100	100	100	100	100	100
Pedagogische beroepen	200	200	200	200	100	200
Technische beroepen	1.300	1.300	1.600	1.200	1.000	1.000
Transport en logistiek beroepen	500	400	500	500	500	400
Zorg en welzijn beroepen	500	500	400	500	400	400
Totaal	4.900	4.700	5.100	4.400	3.700	3.500

Bron: UWV

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: spanningsindicator

Uit de regionale arbeidsmarktanalyse voor arbeidsmarktregio Zuid-Kennemerland en IJmond van UWV blijkt dat de regionale arbeidsmarkt flink geraakt wordt door corona. Over de hele breedte is het aantal WW-uitkeringen gestegen (p. 31). Toch wordt niet elke branche even sterk getroffen door de crisis.

Een manier om dit in beeld te brengen is met de spanningsindicator. Hierin wordt de vraag naar arbeid (aan de hand van vacatures) afgezet tegen het aanbod (kortdurende WW) (zie de uitgebreide definitie in bijlage 1).

In het tweede kwartaal (meest recente cijfers) is de krapte op de arbeidsmarkt in Regio Kennemerland afgenomen. Het is dus voor werkgevers makkelijker geworden om beschikbare arbeidskrachten te vinden. Alleen de markt voor ICT-beroepen en technische beroepen is nog krap. Zo is er in de ICT bijvoorbeeld meer vraag naar remote-afstand-technologie. Medio augustus bracht het UWV een lijst naar buiten met kansrijke beroepen om werkt te vinden. Het kabinet speelde hierop in door omscholing te stimuleren.

Spanningsindicator naar beroepsgroep in Regio Kennemerland (kwartaal 1 2019-kwartaal 1 2020)

	2019								2020			
	Q1		Q2		Q3		Q4		Q1		Q2	
	Typering	Spanning	Typering	Spanning	Typering	Spanning	Typering	Spanning	Typering	Spanning	Typering	Spanning
Agrarische beroepen	Ze er krap	5,71	-	-	Ze er krap	4,94	-	-	Gemiddeld	1,33	ruim	0,65
Bedrijfseconomische en administratieve beroepen	Krap	1,57	Krap	1,61	Krap	1,61	Gemiddeld	1,22	Gemiddeld	0,93	ruim	0,66
Commerciële beroepen	Gemiddeld	1,42	Gemiddeld	1,19	Krap	1,54	Gemiddeld	1,48	Gemiddeld	1,26	gemiddeld	0,73
Creatieve en taalkundige beroepen	Ruim	0,38	Ruim	0,34	Ruim	0,27	Ruim	0,27	Ze er ruim	0,15	ze er ruim	0,09
Dienstverlenende beroepen	Krap	1,61	Krap	2,94	Krap	2,82	Krap	1,96	Gemiddeld	1,1	ruim	0,43
ICT beroepen	Krap	3,14	Krap	2,17	Krap	2,86	Krap	2,78	Krap	1,71	krap	1,78
Managers	Ruim	0,63	Gemiddeld	0,7	Ruim	0,64	Ruim	0,58	Ruim	0,5	ruim	0,3
Openbaar bestuur veiligheid en juridische beroepen	Gemiddeld	1,07	Gemiddeld	1,26	Gemiddeld	1,45	Krap	1,73	Gemiddeld	0,96	gemiddeld	0,73
Pedagogische beroepen	Krap	2,2	Krap	2,07	Krap	1,8	Krap	1,89	Gemiddeld	1,17	gemiddeld	1,22
Technische beroepen	Krap	3,91	Ze er krap	4,45	Ze er krap	6,09	Ze er krap	4,41	Krap	2,88	krap	2,05
Transport en logistiek beroepen	Krap	2,46	Krap	2,1	Krap	3,22	Krap	3,21	Krap	2,11	gemiddeld	1,01
Zorg en welzijn beroepen	Krap	2,17	Krap	2,32	Krap	2,3	Krap	2,61	Krap	1,68	gemiddeld	1,41
Totaal	Krap	1,72	Krap	1,8	Krap	2,03	Krap	1,75	Gemiddeld	1,16	gemiddeld	0,78

Leeswijzer: een krappe markt betekent veel vraag en relatief weinig aanbod. Dit is in groen weergegeven.

Een ruime markt betekent veel arbeidsaanbod en minder vraag. Dit is rood weergegeven.

Bron: UWV

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: schuldregeling en budgetondersteuning

De gemeente Haarlem handelt de aanvragen voor schuldhelpverlening en budgetondersteuning af voor de gemeenten Haarlem, Zandvoort, Heemstede en Bloemendaal. Daarnaast hebben Beverwijk en Velsen cijfers aangeleverd.

Buiten Haarlem zijn er een beperkt aantal aanvragen voor schuldhelpverlening waardoor het lastiger is om trends te ontwaren. In totaal nam het aantal aanvragen af van 222 in het eerste kwartaal van 2020 naar 150 in het tweede kwartaal. Dit is het laagste aantal aanvragen gemeten vanaf begin 2018. In het derde kwartaal waren er 187 aanvragen. Ondanks de toename is dit aantal lager dan in het derde kwartaal in eerdere jaren. Het is onduidelijk of hier sprake is van een corona-effect. De landelijke monitor schuldhelpverlening laat een vergelijkbaar beeld zien. Wel wordt een toename nog verwacht. De Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet gaf aan te verwachten dat een vijfde van de aanvragers van de eerste Tozo-regeling uiteindelijk in de schuldhelp terecht komt.

Inwoners doen minder aanvragen voor budgetondersteuning (zie begrippenlijst) dan voor schuldregelingen. Dit geldt voor alle kwartalen vanaf 2018. In 2020 waren er in de eerste drie kwartalen 71 aanvragen. In Heemskerk waren er 60 aanvragen voor budgetondersteuning in 2020.

Aantal aanvragen schuldregeling per gemeente

	2018				2019				2020		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
Haarlem	121	131	136	135	126	112	135	147	150	103	122
Zandvoort	23	14	12	23	21	16	19	21	28	11	15
Heemstede	11	7	12	9	3	9	6	6	6	8	6
Bloemendaal	5	4	6	8	11	6	7	6	6	3	4
Velsen	22	22	26	32	31	26	20	27	15	18	30
Beverwijk	23	16	23	13	17	9	14	22	17	7	10
Totaal (excl. Beverwijk)	205	194	215	220	209	178	201	229	222	150	187

Aantal aanvragen budgetondersteuning Haarlem, Zandvoort, Bloemendaal en Heemstede

	2018	2019	2020
Q1	42	10	24
Q2	22	21	18
Q3	19	24	29
Q4	12	37	-
Totaal	95	92	71

Aantal aanvragen budgetondersteuning Heemskerk 2020

Q1	19
Q2	24
Q3	17
Totaal	60

Bron: gemeenten

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: toekenningen NOW

Vanaf eind maart tot 1 juni konden bedrijven aanspraak maken op de Eerste tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid (NOW). Bedrijven met een omzetsdaling konden hiermee een deel van de loonkosten vergoed krijgen. Het doel van de maatregel was om grootschalige werkloosheid te voorkomen. Eind juni werd een tweede ronde voor de NOW-regeling bekendgemaakt.

Uit cijfers van het CBS blijkt dat 5.840 bedrijven in Regio Kennemerland gebruikmaakten van de eerste NOW-regeling. Dit is ruim een derde van alle bedrijfsvestigingen. De tweede NOW-regeling werd door een ongeveer twee keer zo kleine groep aangevraagd. In een UWV-enquête noemden bedrijven als belangrijkste reden dat het weer beter gaat met het bedrijf en de tegemoetkoming niet meer nodig is. Daarnaast werd het niet voldoen aan de voorwaarden genoemd.

Een kwart (26%) van de aanvragers van NOW 1.0 in de Regio Kennemerland was zzp'er. Zij maken 28% uit van de aanvragers van NOW 2.0. Horecabedrijven deden 15% van de NOW 1.0- en 16% van de NOW-2.0-aanvragen in de Regio Kennemerland.

Vanaf oktober loopt NOW3. Dit pakket is soberder, maar heeft een langere looptijd (tot 1 juli 2021). Gegevens over het gebruik van deze regeling zitten nog niet in deze rapportage. De verwachting is dat hier vanwege de strengere minder gebruik van gemaakt zal worden.

Gebruik van NOW-steun per gemeente

	Aantal		Aandeel vestigingen*	
	NOW 1.0	NOW 2.0	NOW 1.0	NOW 2.0
Beverwijk	450	185	36%	15%
Bloemendaal	190	105	34%	19%
Haarlem	1.590	765	34%	16%
Heemskerk	270	125	34%	16%
Heemstede	265	105	36%	14%
Velsen	530	240	33%	15%
Zandvoort	195	80	39%	16%
Regio Kennemerland	5.840	2.865	36%	18%

*gebaseerd aantal vestigingen in 2019 exclusief zzp'ers

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandigen (Tozo)

Voor zzp'ers is eind maart de Tozo-regeling ingesteld. De Tozo is een speciale regeling voor ondernemers die in de problemen zijn gekomen door de coronacrisis. Met deze regeling kunnen zij een aanvulling krijgen op hun inkomen en op het bedrijfskapitaal. De Tozo bestaat uit twee delen:

1. Een uitkering die het inkomen aanvult voor maximaal 7 maanden, uiterlijk tot eind september (Tozo-levensonderhoud)
2. Een lening voor bedrijfskapitaal. Hiermee kunnen zzp'ers bijvoorbeeld de huur van bedrijfspanden betalen.

Snel na de invoering van de Tozo kwamen er veel aanvragen binnen. Het aantal zzp'ers dat Tozo ontving was het grootst in april en mei. Daarna neemt het aandeel ontvangers vanaf juni sterk af. Dit valt samen met de versoepeling van de coronaregels. Zo mocht vanaf 1 juni onder andere de horeca weer beperkt open. Daarnaast werden de eisen werden toen ook strenger vanwege de invoering van de partnertoets. Afgezet tegen het aantal zzp'ers (2019) ontvangt per gemeente in september 5% tot 14% van de zzp'ers Tozo. Tussen juli en september neemt het aantal Tozo-ontvangers in vooral Heemstede en Bloemendaal verder af. In Zandvoort en Haarlem zijn in september nagenoeg evenveel ontvangers als in juli. Het aandeel zzp'ers dat Tozo ontvangt is in deze gemeenten ook het grootst.

Er wordt minder gebruikgemaakt van Tozo voor het aanvragen van bedrijfskapitaal. In de maanden april tot en met juni waren er duidelijk de meeste aanvragen. In Velsen is de piek vooral in de maanden juni en juli.

Aantal ontvangers Tozo-levensonderhoud per gemeente

	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	% zzp'ers*
Beverwijk	702	748	750	276	281	273	256	11%
Bloemendaal	251	404	420	253	150	122	97	5%
Haarlem	3.943	4.188	4.170	1.332	1.342	1.292	1.327	11%
Heemskerk	441	487	479	172	164	159	140	9%
Heemstede	254	442	461	288	175	142	120	6%
Velsen	890	1.095	1.103	439	324	314	285	8%
Zandvoort	557	598	601	169	172	166	176	14%

*gebaseerd aantal zzp'ers in 2019

Aantal toegekende aanvragen Tozo-bedrijfskapitaal per gemeente

	apr	mei	jun	jul	aug	sep
Beverwijk	68 tussen april en augustus					9
Bloemendaal	3	26	7	4	2	2
Haarlem	78	79	31	7	9	2
Heemskerk	24	6	27	0	0	0
Heemstede	5	16	10	4	3	2
Velsen	0	6	73	34	6	5
Zandvoort	22	22	5	0	1	0

Bron: gemeenten

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: Besluit Bijstand Zelfstandigen (Bbz) en reguliere bijstand

Naast de Tozo-regeling is er voor zzp'ers de reeds voor corona bestaande regeling Besluit Bijstand Zelfstandigen (Bbz) (zie bijlage 1 voor een uitgebreide omschrijving). Het gebruik van de Bbz-regeling die op Tozo lijkt, is minder dan een jaar eerder. Mogelijk komt dit doordat ondernemers die anders Bbz zouden gebruiken nu terugvallen op de Tozo-regeling. De Tozo-regeling is ook iets soepeler dan de Bbz, zo is er geen toets op de levensvatbaarheid van het bedrijf.

In de reguliere bijstand zijn ook nog weinig verschillen te zien in vergelijking met een jaar eerder. Maar het bijstandsvolume reageert ook trager op conjuncturele ontwikkelingen dan bijvoorbeeld het WW-volume ([monitor arbeidsmarkt](#)).

Als de economische malaise langer aanhoudt, zal het beroep op bijstand naar verwachting wel toenemen. Zo becijferde [Berenschot](#) dat het aantal mensen in de bijstand in Nederland met 210.000 kan stijgen naar 625.000 in 2022. In deelnemende gemeenten maakt 95% van de bijstandsgerechtigden gebruik van de Participatiewet. De resterende 5% valt onder de regelingen IOAW en IOAZ (zie bijlage 1 voor definitie).

Aantal actuele uitkeringen BBZ per gemeente

	September	Oktober	2019 (oktober)
Beverwijk	2	3	1
Bloemendaal	1	0	1
Haarlem	11	11	28
Heemskerk	2	2	-
Heemstede	4	4	4
Velsen	6	5	5
Zandvoort	7	4	3

Aantal actuele uitkeringen reguliere bijstand per gemeente

	September	Oktober	2019 (oktober)
Beverwijk	900	890	864
Bloemendaal	206	208	175
Haarlem	3.534	3.510	3.502
Heemskerk	773	769	755
Heemstede	264	267	232
Velsen	1.380	1.373	1.363
Zandvoort	395	391	374

Bron: gemeenten

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen: kwijtschelding belastingen

De meeste verzoeken voor belastingkwijtschelding worden door inwoners ingediend nadat de belastingaanslagen verstuurd worden. De wijze waarop kwijtschelding kan worden aangevraagd is bij iedere gemeente op andere wijze ingericht. Zo krijgt men in sommige gemeenten al een formulier voor kwijtschelding bij de aanslag meegestuurd. Iedere gemeente kan besluiten op geautomatiseerde wijze kwijtschelding te verlenen waarbij gebruik wordt gemaakt van het Inlichtingenbureau. Het beleid van de gemeente bepaalt ook waarvoor kwijtschelding mogelijk is.

Deze kanttekeningen maken het lastig om in de tijd en tussen gemeenten te vergelijken. Alle gemeenten leggen in principe de belastingaanslagen voor 99% op aan het begin van het belastingjaar (januari of februari). De piek voor wat betreft de kwijtschelding is bij iedere gemeente redelijk vergelijkbaar.

Conclusies zijn op dit moment lastig. Aan het einde van het jaar is er meer inzicht, maar de eventuele gevolgen van corona zullen pas in de loop van 2021 zichtbaar worden. De verwachting is dat het aantal aanvragen mogelijk wel toeneemt. De werkloosheid is in 2020 gestegen en mensen hebben daardoor minder inkomsten. Daarmee voldoen ze ook aan de eisen voor belastingkwijtschelding.

Cijfers over kwijtschelding gemeentelijke belastingen
per gemeente

	2019		2020	
	Ingekomen	Toegekend	Ingekomen	Toegekend
Beverwijk	1.750	68%	1.673	67%
Bloemendaal	288	85%	218	90%
Heemstede	392	91%	272	89%
Haarlem	6.699	69%	5.845	72%
Zandvoort	739	92%	516	90%

	2019	2020
	Toegekend	Toegekend
Velsen	1.961	1.769

*de cijfers voor 2020 zijn voor Beverwijk bijgewerkt tot 15 oktober. De cijfers van Haarlem geven de stand weer tot 1 juli. Cijfers voor Zandvoort, en Bloemendaal lopen tot en met 30 oktober 2020. Cijfers voor Heemskerk ontbreken nog.

Hoofdstuk: Woningmarkt

In dit hoofdstuk worden de volgende indicatoren behandeld:

Woningaanbod

Huizenprijs

Bouwaanvragen en -vergunningen

Nieuwbouw

Woningzoekenden

Sociale huur

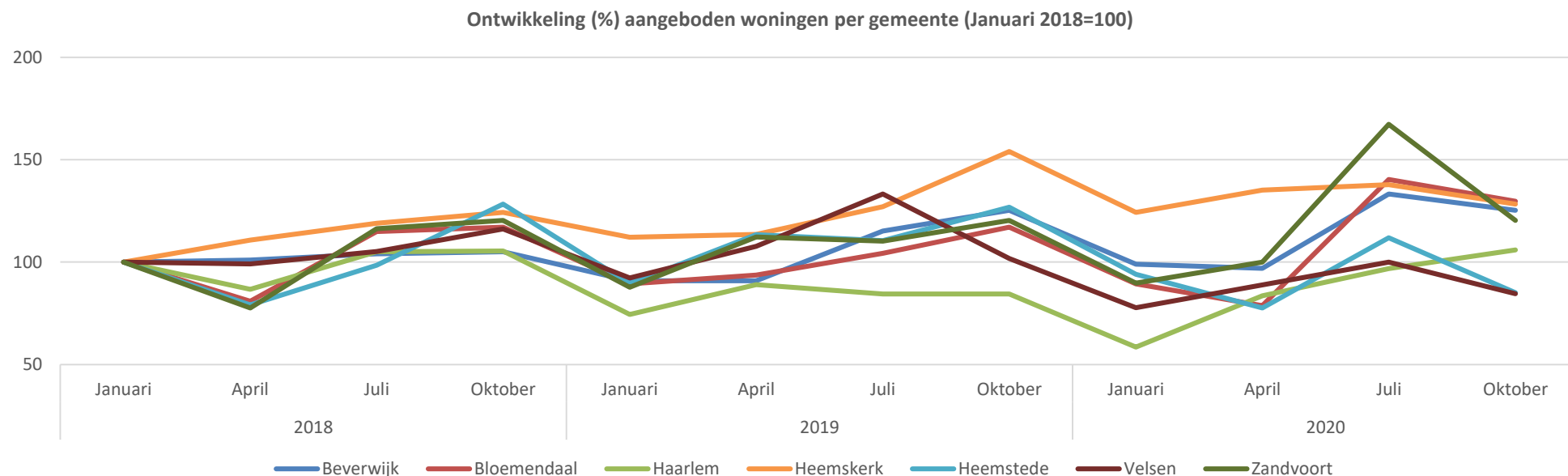
Maatschappelijke opvang

Woningmarkt: woningaanbod

De huizenmarkt lijkt voorlopig nog weinig last te hebben van de coronacrisis. Uit cijfers van NVM blijkt dat de huizenmarkt in het derde kwartaal van 2020 verder is verkapt. Dit wordt ook onderstreept in een analyse door huizensite Funda.

Het huizenaanbod in de deelnemende gemeenten fluctueert erg vanaf januari 2018. In het laatste kwartaal tussen juli en oktober nam het huizenaanbod weer af. In oktober staan er 1.074 huizen te koop. Een jaar eerder waren dit er 1.117.

Er zijn grote verschillen tussen gemeenten. Zo is er in Zandvoort een opvallende piek in juli. Dit hangt samen met de dalende vraagprijs (p. 41). Een eenduidige verklaring is hiervoor niet te geven. Betrokkenen noemen dat men mogelijk gewacht heeft tot na de Formule 1 of mogelijk dat mensen hun tweede huis in de verkoop zetten als gevolg van de coronacrisis. Maar om deze verbanden met zekerheid vast te stellen is meer onderzoek nodig.

*de cijfers voor juli 2020 zijn nog niet beschikbaar

Woningmarkt: huizenprijs

De ontwikkelingen van huizenprijzen in de Regio Kennemerland zijn divers. Zo stegen de huizenprijzen in Haarlem in 2019 met 30%. In dezelfde periode daalden de prijzen in de gemeenten Velsen en Heemstede met 6%. In de periode van januari tot oktober 2020 valt de daling van 14% in Zandvoort op. In Velsen stegen de huizenprijzen juist met 11% en de vierkante meterprijs met 13%. Opvallend is verder dat de ontwikkeling van de vraagprijs per vierkante meter gunstiger is dan de totale vraagprijs. Dit betekent dat de gemiddelde woninggrootte van het aanbod afneemt.

Gemiddeld genomen vragen verkopers in Bloemendaal (€1,2 miljoen) en Heemstede (€800.000) het meest voor hun huizen. Gemeten naar de vraagprijs per vierkante meter zijn de huizen in Bloemendaal verreweg het duurst (ruim €6.200). Heemstede en Zandvoort volgen op gepaste afstand. In Velsen en Beverwijk zijn de huizen naar verhouding goedkoper. De vraagprijs ligt in deze gemeenten in lijn met het landelijk gemiddelde (€ 450.000). Landelijk is de vraagprijs per vierkante meter wel lager (€2.909).

Huizenprijzen per gemeente

	Gemiddelde vraagprijs 2020 (jan.-juni)	Gemiddelde vraagprijs per m2 (okt 2020)	% Ontwikkeling vraagprijs 2019-2020	% Ontwikkeling vraagprijs jan. 2020- okt. 2020	% Ontwikkeling vraagprijs per m2 jan. 2020- okt. 2020
Beverwijk	€ 367.087	€ 3.121	9%	-3%	4%
Bloemendaal	€ 1.195.424	€ 6.225	-3%	-2%	1%
Haarlem	€ 490.753	€ 4.359	30%	2%	10%
Heemskerk	€ 395.496	€ 3.293	-2%	-4%	2%
Heemstede	€ 800.634	€ 4.944	-6%	0%	1%
Velsen	€ 395.702	€ 3.652	-6%	11%	13%
Zandvoort	€ 598.624	€ 4.473	4%	-14%	-6%

Woningmarkt: bouwaanvragen en bouwvergunningen

Beverwijk, Heemstede en Haarlem hebben cijfers aangeleverd over het aantal aangevraagde omgevingsvergunningen. Er is hier nog geen duidelijke ontwikkeling in het tweede kwartaal van 2020. Het beeld is vergelijkbaar met 2019. De cijfers over de volgende kwartalen worden getoond in de volgende monitor.

De cijfers van het CBS over verleende bouwvergunningen laten een sterke afname in het eerste kwartaal 2020 zien. Zo zijn er in de Regio Kennemerland de minste vergunningen verleend sinds begin 2018. De cijfers voor het tweede kwartaal liggen weer meer in lijn met de kwartaalcijfers van 2019. Het CBS concludeert dat de bouwsector last had van de crisis, maar minder dan Nederlandse economie gemiddeld.

Toch is het lastig om goed in te schatten welk deel van de ontwikkelingen aan corona is te relateren. Zo heeft de bouwsector ook last van andere grote ontwikkelingen als de stikstof- en PFAS-crisis.

Aantal aanvragen omgevingsvergunningen per gemeente*

	2019				2020	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2
Beverwijk	67	88	60	51	62	69
Heemstede	85	73	63	94	84	89
Heemskerk	55	46	51	63	73	76
Velsen	117	165	123	102	128	165
Haarlem	461	533	185	0	461	479

*de cijfers gaan niet uitsluitend over nieuwe woningen, maar bijvoorbeeld ook over vergunningaanvragen voor dakkappen.

De cijfers voor Zandvoort en Bloemendaal ontbreken nog.

Aantal verleende bouwvergunningen per gemeente

	2018				2019				2020	
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3*	Q4*	Q1*	Q2*
Beverwijk	93	37	42	1	53	0	24	0	0	7
Bloemendaal	2	2	0	0	11	14	0	23	2	1
Haarlem	0	152	94	37	30	77	210	155	1	34
Heemskerk	0	0	0	0	0	34	0	0	30	222
Heemstede	0	62	0	0	0	7	0	0	0	0
Velsen	105	124	10	1	115	0	1	0	22	2
Zandvoort	1	2	0	113	0	0	0	0	6	0
Regio Kennemerland	213	607	152	155	218	137	243	179	65	271

*voorlopige cijfers

Bron: gemeenten en CBS

Woningmarkt: gereedgekomen nieuwbouwwoningen

Net als het aantal verleende vergunningen is ook de ontwikkeling van het aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen niet eenduidig. Het ene kwartaal worden er relatief veel woningen opgeleverd, waarna de productie weer inzakt.

In 2020 werden in de eerste drie kwartalen 1.345 nieuwbouwwoningen opgeleverd. Dit is meer dan in dezelfde periode in 2019 (1.131 woningen) en 2018 (761 woningen).

Betrokkenen geven aan dat er door de coronacrisis zeker minder opdrachten zijn, maar dat ook de stikstof- en de PFAS-crisis meespeelt. Daarnaast worden nieuwbouwwoningen regelmatig als onderdeel van een project met meer woningen gebouwd. In het kwartaal dat de oplevering van een project gepland staat, komen er dus veel woningen bij. Dit zorgt voor behoorlijke schommelingen in de cijfers.

Aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen per gemeente

	2018				2019				2020		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1*	Q2*	Q3*
Beverwijk	2	28	47	30	18	66	73	5	0	81	0
Bloemendaal	30	2	1	48	3	34	7	2	0	43	76
Haarlem	18	92	143	273	91	121	95	85	209	35	20
Heemskerk	18	12	1	9	8	18	71	68	8	38	16
Heemstede	1	0	0	9	0	0	19	15	0	53	141
Velsen	107	1	25	9	55	213	11	4	63	0	1
Zandvoort	0	0	1	29	4	1	0	38	2	0	0
Regio Kennemerland	176	325	260	595	231	602	298	773	513	395	437

*voorlopige cijfers

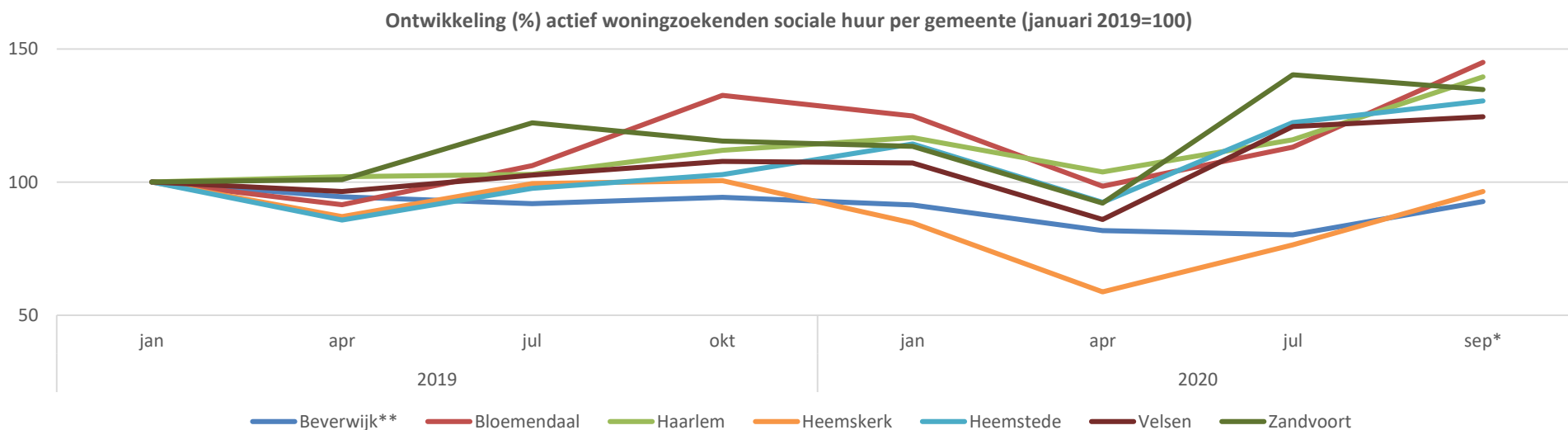
Woningmarkt: actief woningzoekenden

Via Woonservice worden de sociale huurwoningen van de woningcorporaties in de regio Zuid- en Midden-Kennemerland aangeboden. In totaal staan er in september 2020 62.339 woningzoekenden ingeschreven bij Woonservice, waarvan er 9.364 (15%) actief op zoek zijn naar een woning. Driekwart (6.991 woningzoekenden) is afkomstig uit één van de zeven gemeenten die aan de Corona Impact Monitor meedoen.

Uit de gegevens blijkt dat het aantal actief woningzoekenden uit de regio in de sociale-huursector in deze gemeenten steeg van 4.338 in januari 2019 naar 6.991 in september 2020 (+31%). Het gebrek aan geschikte woonruimte speelt hierin mogelijk een rol. De Woonbond registreert dat de wachttijden voor een sociale huurwoningen al jaren toenemen.

In het aantal woningzoekenden valt de sterke daling tussen januari en april 2020 – het begin van de coronacrisis – op. Daarna is er vooral tussen mei en juli 2020. De uitzondering hierop is de gemeente Beverwijk, waar de daling nog tot in juli doorloopt. Tussen juli en september neemt het aantal woningzoekenden overal toe behalve in Zandvoort.

Mogelijk heeft het lage aantal woningzoekenden in april te maken met een gebrek aan aanbod van woningen. In verband met corona was in elk geval het aanbod in Haarlem afgenomen. Deels werd er minder verhuurd en deels moesten corporaties nog een nieuw coronavriendelijk proces van woningbezichtiging instellen.

* Cijfers oktober nog niet beschikbaar

** WoonOpMaat maakt geen onderdeel uit van de dienstverlening van Woonservice. De cijfers voor Beverwijk en Heemskerk geven daardoor niet het volledige beeld weer

Bron: WoonService

Woningmarkt: aanvragen urgentie sociale huur

Woonservice behandelt ook de urgentieaanvragen voor sociale huurwoningen in de regio Zuid-Kennemerland. Daarbij wordt geregistreerd waar de aanvragers vandaan komen.

Het aantal aanvragen per kwartaal in 2020 is zeer stabiel (tussen de 41 en 43). De meeste aanvragers komen uit de regio zelf. Het aantal aanvragen ligt in 2020 iets lager dan in 2019, toen het aantal aanvragen rond de 50 lag. De oorzaak is nog niet duidelijk en het is daarom ook niet bekend of dit een blijvende ontwikkeling is.

Aantal aanvragen urgentie sociale huur per gemeente

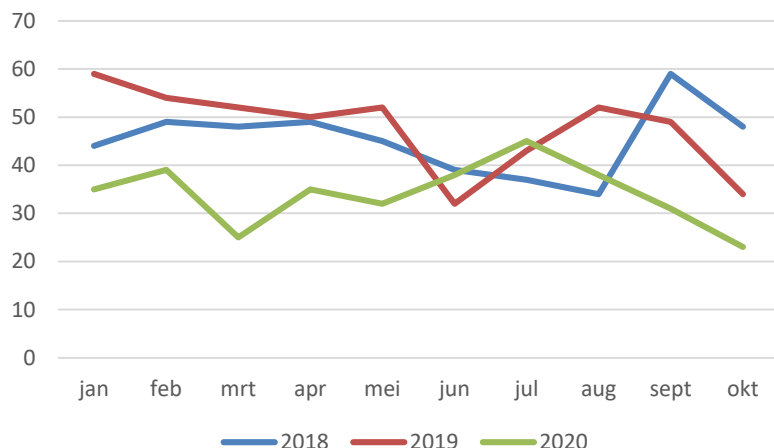
	2019				2020		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
Haarlem	29	34	33	40	32	35	30
Heemstede	2	2	3	1	1	1	3
Bloemendaal	0	2	2	2	0	0	1
Zandvoort	6	2	3	4	3	3	2
Buiten regio Zuid-Kennemerland	12	8	7	6	5	4	7
Totaal Regio Zuid-Kennemerland	49	48	48	53	41	43	43

Woningmarkt: aanvragen maatschappelijke opvang

In de maanden januari t/m oktober zijn er gemiddeld 40 nieuwe daklozen – dus die zich nog niet eerder gemeld hadden – die zich met een ondersteuningsvraag melden bij de Brede Centrale Toegang. De Brede Centrale Toegang (BCT) geeft informatie en advies aan dak- en thuislozen. De medewerkers van de BCT begeleiden daklozen die zich melden naar de benodigde zorg, diensten en zo nodig opvang. De BCT-cijfers geven inzicht in het aantal daklozen, maar het is niet het volledige beeld. Dit zijn alleen de daklozen die zich hebben gemeld bij de Brede Centrale Toegang. Het totale aantal daklozen is in werkelijkheid hoger omdat niet alle daklozen zich melden. Ook maakt niet iedereen gebruik van de maatschappelijke opvang, bijvoorbeeld omdat deze mensen nog een logeeradres hebben.

Per maand waren er in 2020 gemiddeld 34 nieuwe meldingen bij de BCT. Dat is iets minder dan in 2018 (45) en 2019 (48) in dezelfde periode. De afname van het aantal meldingen kan mogelijk verklaard worden door de extra afspraken die er op landelijk niveau gemaakt zijn in het kader van de coronamaatregelen.

Aantal aanmeldingen maatschappelijke opvang bij BCT Kennemerland (jan. – okt.)

Eind maart maakte minister van Veldhoven afspraken met verhuurdersorganisaties en brancheverenigingen om geen huisuitzettingen te doen. Daarnaast kwam een spoedwet die het mogelijk maakte om tijdelijke huurcontracten voor een tijdelijke periode te verlengen. Het uitgangspunt was dat niemand door de coronacrisis op straat moet belanden. In oktober werden de afspraken hernieuwd.

De coronamaatregelen hebben daarnaast invloed op de uitstroom uit de voorzieningen voor maatschappelijke opvang mede omdat het aantal verhuisbewegingen in de stad is afgenomen. In januari tot en met oktober 2020 waren er 167 uitstromers bij de maatschappelijke opvang in Haarlem. Dit is lager dan in dezelfde periode in 2019 (192). Vooral in de maanden mei tot en met augustus is de uitstroom lager. Hierdoor zijn er in 2020 minder plekken vrijgekomen voor nieuwe daklozen in de maatschappelijke opvang dan 2019.

Aantal aanmeldingen maatschappelijke opvang bij BCT Kennemerland per gemeente (jan.-okt.)

	2018	2019	2020
Beverwijk	29	29	17
Bloemendaal	5	1	5
Haarlem	227	241	176
Heemstede	6	5	4
Heemskerk	15	19	16
Velsen	26	40	23
Zandvoort	15	17	6
Overig Regio Kennemerland	62	48	35
Buiten Regio Kennemerland	66	75	58
Onbekend	1	2	1
Totaal	452	477	341

Bron: Brede Centrale Toegang

Bijlagen

Hierna volgen deze bijlagen:

Begrippenlijst

Niet-opgenomen indicatoren

Relevante literatuur over corona

Bijlage 1: begrippenlijst

Budgetondersteuning

Vorm van hulp waarbij samen gekeken wordt wat men elke maand aan inkomsten en uitgaven heeft om zo beter budgetbeheer te leren.

Besluit bijstand zelfstandigen (Bbz)

Bijstandsuitkering voor zelfstandigen die (tijdelijk) in financiële problemen komen.

Bekeuringen gerelateerd aan corona

Boetes die vallen onder code D526. De feitcode D526 staat voor “Handelen in strijd met een algemeen voorschrift van politie, krachtens de Gemeentewet in buitengewone omstandigheden uitgevaardigd en afgekondigd.”. Het uitdelen van een boete en het proces verbaal wat daarbij hoort worden door het OM beoordeeld, voordat er een strafbeschikking in de vorm van een geldboete wordt opgelegd.

Consumentenvertrouwen

Het consumentenvertrouwen is een indicator die informatie geeft over het vertrouwen en opvattingen van consumenten ten aanzien van de ontwikkelingen van de Nederlandse economie en hun eigen financiële situatie. Samen met de deelindicatoren economisch klimaat en koopbereidheid dragen deze bij aan de voorspelling van korte termijn schommelingen van de particuliere consumptie, met in het bijzonder de vraag naar en de aanschaf van duurzame consumptiegoederen.

De indicator van het consumentenvertrouwen is het gemiddelde van de saldi van de percentages van positieve en negatieve antwoorden op de vragen over de economische situatie in de afgelopen en komende 12 maanden, de financiële situatie van het huishouden in de afgelopen en komende 12 maanden en of het een gunstige tijd is om grote aankopen te doen.

De indicator van het economisch klimaat is het gemiddelde van de saldi van het percentage van positieve en negatieve antwoorden op de vragen over de economische situatie in de afgelopen en komende 12 maanden.

De indicator van de koopbereidheid is het gemiddelde van de saldi van de percentages van positieve en negatieve antwoorden op de vragen over de financiële situatie van het huishouden in de afgelopen en komende 12 maanden en of het een gunstige tijd is om grote aankopen te doen.

De indicatoren kunnen een waarde aannemen van -100 (iedereen antwoordt negatief) tot +100 (iedereen antwoordt positief). Bij een waarde van 0 is het aandeel pessimisten gelijk aan het aandeel optimisten.

De indicatoren zijn gecorrigeerd voor seizoensinvloeden en steekproefruis.

Bijlage 1: begrippenlijst (2)

Faillissementen

In het algemeen worden onder faillissementen bedrijfsbeëindigingen verstaan als gevolg van een faillissementsverklaring van de rechter (gerechtelijk beslag op het vermogen). Faillissementen maken slechts een klein deel uit van het totaal aan bedrijfsbeëindigingen. De meeste bedrijven laten het niet zo ver komen en staken hun activiteiten al eerder. Daarnaast gaat er nog een periode overheen voordat een faillissement daadwerkelijk wordt uitgesproken. Faillissementen komen daardoor vertraagd in beeld.

Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen (IOAZ)

Uitkering voor zelfstandigen van 55 jaar of ouder die onvoldoende inkomsten hebben uit hun bedrijf.

Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werknemers (IOAW)

Uitkering voor oudere werklozen die sterk op de bijstand lijkt. Alleen wordt hierbij het eigen vermogen ongemoeid gelaten.

Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW)

Door de coronacrisis is er een nieuwe regeling: de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW). De NOW is bedoeld om werkgevers die te maken hebben met omzetverlies tegemoet te komen. Hierdoor kunnen zij hun werknemers met een vast en met een flexibel contract doorbetalen.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is een van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Het voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud als het inkomen door de coronacrisis tot onder het sociaal minimum daalt. En in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen als gevolg van de coronacrisis op te vangen.

Schuldhulpverlening

Traject waarbij de gemeente probeert de schulden van individuen te regelen met al de schuldeisers. De gemeente kan hiervoor ook een schuldhulpverlener inschakelen. Een minnelijk traject betekent dat de schuldeisers vrijwillig meewerken aan een schuldregeling. Als schuldeisers niet willen meewerken, kan men beroep doen op het wettelijke traject.

Bijlage 1: begrippenlijst (3)

Spanningsindicator

De UWV Spanningsindicator Arbeidsmarkt wordt berekend door het aantal openstaande vacatures te delen door het aantal personen met een WW-uitkering met een verstreken WW-duur van minder dan een half jaar. Deze grootheden worden gebruikt als benadering van de openstaande vraag en direct beschikbaar aanbod. De Spanningsindicator Arbeidsmarkt kan een getal opleveren tussen 0 en oneindig. Hoe hoger het getal, hoe hoger de spanning op de arbeidsmarkt voor werkgevers. Bij een indicator van 0 is de arbeidsmarkt zeer ruim, want er zijn geen openstaande vacatures en wel kortdurend werklozen. Bij veel openstaande vacatures ten opzichte van het aantal kortdurend werklozen is de arbeidsmarkt zeer krap. Door een tijdreeksanalyse uit te voeren zijn de grenzen bepaald. Er wordt uitgegaan van een indeling in vijf categorieën: zeer ruim, ruim, gemiddeld, krap en zeer krap. De indeling en typeringen zijn als volgt: 0 tot 0,25: zeer ruim; 0,25 tot 0,67: ruim; 0,67 tot 1,5: gemiddeld; 1,5 tot 4,0: krap; 4,0 of meer: zeer krap.

Ondernemersvertrouwen

Stemmingsindicator voor het bedrijfsleven, die de richting aangeeft waarin de economie (het BBP) zich naar verwachting zal ontwikkelen.

Vestigingendynamiek

LISA brengt de aantallen vestigingen en het bijbehorend aantal banen in beeld. Met het Handelsregister van de KvK wordt modelmatig bepaald wat voor LISA relevante vestigingen zijn waar betaald werk wordt verricht. De methode geeft bij benadering inzicht in het aantal nieuwe vestigingen en bedrijfsbeëindigingen en de daaraan gekoppelde banen. Werkgelegenheidsontwikkeling bij overige (niet nieuwe of beëindigde) wordt daarmee niet weergegeven.

Werkeloosheidswet (WW)

Als men geheel of gedeeltelijk werkloos wordt, kan men een Werkeloosheidsuitkering (WW-uitkering) aanvragen. De WW is een tijdelijke uitkering om het verlies aan inkomen tussen 2 banen op te vangen.

Bijlage 2: niet-opgenomen indicatoren

Voor een aantal indicatoren is het niet gelukt de gewenste data te vinden. Deze zijn daarom niet opgenomen in de monitor. Het gaat om de volgende indicatoren:

Huisuitzettingen

Cijfers over preventie huisuitzettingen binnen de gemeente Haarlem ontvangen. Sinds 2019 is de registratie verbeterd. Voor 2020 zijn er sterke fluctuaties in de cijfers te zien, mogelijk komt dit deels door het wegwerken van administratieve achterstanden. Dit maakt het ontwaren van trends lastig. Daarom is besloten deze indicator niet op te nemen in de monitor.

Schoolverzuim

Door de coronaomstandigheden is schoolverzuim van maart 2020 tot de zomervakantie niet als ongeoorloofd bestempeld. Daardoor zijn geen adequate cijfers aan te leveren over verzuim in de coronaperiode. Besloten is dan ook om af te zien van deze indicator in de monitor. In het Jaarverslag 2019-2020 van het Leerplein is inhoudelijke informatie met, waar mogelijk, cijfers te vinden over het ongeoorloofd verzuim over het schooljaar 2019-2020.

Kwetsbare leerlingen

Hierover is contact geweest met Leerplein. De monitoringsmogelijkheden hangen erg af van de definitie. Daarnaast zijn er diverse kanttekeningen bij de cijfers.

Cliënten met dagbesteding

De data maakt deel uit van een maatwerkaanvraag van VNG Realisatie bij CBS. De meest recente cijfers zijn van 2019. De nieuwe cijfers hierover zijn naar verwachting eind november 2020 beschikbaar. Zodra ze beschikbaar zijn worden ze bij een volgende monitor toegevoegd.

Bijlage 3: relevante literatuur over corona

In het rapport worden een aantal verwijzingen gemaakt naar andere rapporten of media. Hieronder een overzicht en daarnaast ook een link naar een niet uitputtende lijst van andere monitors over corona:

Algemeen en andere monitors (bijgewerkt 13 november 2020)

[Financiële bijwerkingen van corona. Indicatie van de financiële effecten van de coronacrisis voor gemeenten – Andersson Elffers Felix](#)

[Monitor vestigingendynamiek – LISA](#)

[Impact-analyse en monitor economie – Provincie Noord-Holland](#)

[Utrecht Monitor 2020 – Gemeente Utrecht](#)

[Vakantie sentiment monitor – NBTC Holland Marketing](#)

[Monitor internationale voorbeelden stedelijk aanpak corona – gemeente Amsterdam](#)

[COVID-19 Monitor Flevoland – Provincie Flevoland](#)

[Brabantse Monitor maatschappelijke effecten coronavirus – Provincie Noord-Brabant](#)

[De economische impact van het coronavirus in de MRA en Groot-Amsterdam – Stichting Economisch Onderzoek](#)

[Gelderse impactmonitor. De gevolgen van COVID-19 voor Gelderland – Provincie Gelderland](#)

[Monitor Coronacrisis – Gemeente Almere](#)

[Verwachte gevolgen van corona voor de opvattingen en houdingen van Nederlanders – Sociaal en Cultureel Planbureau](#)

[Verslag Werkgroep Sociale Impact van de Coronacrisis – VNG Realisatie](#)

Economie

[Scenario's economische gevolgen coronacrisis – CPB](#)

[IMF: zware klap wereldeconomie door corona, in Nederland 7,5 procent krimp – NOS](#)

[Economische ontwikkelingen en vooruitzichten – DNB](#)

[Grootste economische krimp eerste halfjaar 2020 in Haarlemmermeer – CBS](#)

[Economie krimpt met 8,5 procent in tweede kwartaal 2020 – CBS](#)

[GDP up by 12.7% in the euro area and by 12.1% in the EU – Eurostat](#)

[Eurozone: economisch herstel op twee snelheden – Rabobank](#)

[Sectoren herstellen in 2021 maar gedeeltelijk van gevolgen coronacrisis – ING](#)

[Gedeeltelijke lockdown om besmettingen terug te dringen – Rijksoverheid](#)

[Beurzen schieten omhoog na nieuws coronavaccin – NOS](#)

Bijlage 3: relevante literatuur over corona (2)

Economie

Laagste aantal faillissementen in 21 jaar tijd – CBS

Impact van de uitbraak van het coronavirus op internationaal ondernemen – RVO

Regio in Beeld: Zuid-Kennemerland en IJmond – UWV

Ondanks corona meer starters dan stoppers bij Kamer van Koophandel – NPO Radio 1

Omzet detailhandel bijna 10 procent hoger in juni – CBS

Omzet horeca daalt sterk in eerste kwartaal 2020 – CBS

Coronacrisis: impact op de werkgelegenheid verschilt per sector – UWV

Ontwikkelingen zzp – CBS

Gedeeltelijke lockdown leidt tot minder drukke winkelstraten – Bureau RMC

Just Eat Takeaway.com Q3 2020 Trading Update – Just Eat Takeaway.com

Nederlandse online consumentenbestedingen stijgen in Q2 met 12% naar € 6,36 miljard – Thuiswinkel.org

Ondernemers en corona: Resultaten op totaalniveau – Kantar

Datablog: een (verkeerskundige) tweede lente? – Nationale Databank Wegverkeersgegevens

Corona en de regels voor culturele instellingen – Rijksoverheid

Een tiental musea dreigt binnen half jaar te sluiten; uitvoering noodsteun moet beter – Museumvereniging

Kabinet zegt toe: bieb en buurthuis voor uitzonderingen toch open – NOS

Verblijfstoerisme in Nederland in 2020: Verwachting verblijfstoerisme in 3 varianten – NBTC

Mobiliteit en de coronacrisis: Effecten van de coronacrisis op mobiliteitsgedrag en mobiliteitsbeleving – Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Bijlage 3: relevante literatuur over corona (3)

Sociaal-maatschappelijk

In de slipstream van corona: een secundaire crisis in de zorg – Gupta Strategists
Coronacrisis en kinderen en jongeren in Nederland – UNICEF
Instroom jeugdhulp met kwart gedaald – Binnenlands Bestuur
Te vroeg voor harde conclusies jeugdzorgcijfers – Binnenlands Bestuur
De zorg en de jeugdhulp tijdens de coronacrisis – Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Jeugdigen, jeugdhulp en Covid-19 – Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
Inspectie: Corona had grote gevolgen voor jeugdhulp – Nederlands Jeugdinstituut
Meerkosten in het sociaal domein ten gevolge van corona – Andersson Elffers Felix
Monitor abonnementstarief Wmo – Significant Public
Drie boa's deelden meer dan 300 boetes uit, grote verschillen per gemeente – NOS
Naam genoteerd bij overtreding coronaregels, bij herhaling volgt boete – nu.nl
Politie maakt einde aan illegale 'coronafeesten', meerdere boetes uitgedeeld – nu.nl
Politie slingert 25 jongeren op de bon voor illegaal feestje bij Haarlem – nu.nl
Opnieuw rellen in Haagse Schilderswijk, meer dan Twintig arrestaties – NOS
Noodbevel en 23 arrestaties in Utrecht Overvecht na oproepen tot rellen – NOS
Coronacrisis leidt wereldwijd tot veel minder criminaliteit – NOS
Babbeltrucs in coronatijd – Politie
Corona en veiligheid – Centrum voor criminaliteitspreventie en veiligheid
Start landelijke campagne tegen huiselijk geweld in coronacrisis – Rijksoverheid
Drie onderzoeken naar huiselijk geweld in tijden van corona – Verwey-Jonker Instituut
Kan huiselijk geweld echt stoppen? Kwestie van lange adem – Verwey-Jonker Instituut
Welbevinden ten tijde van corona – Sociaal en Cultureel Planbureau

Bijlage 3: relevante literatuur over corona (4)

Ondersteuningsmaatregelen, werk & inkomen

Eerste tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid – Rijksoverheid

Coronacrisis leidt tot ongekende daling aantal banen – CBS

Meer banen en vacatures in het derde kwartaal – CBS

Aantal nieuwe WW-uitkeringen stijgt minder hard, maar 'piek komt nog' – NOS

Werkloosheid licht gedaald – CBS

Augustusraming – CPB

Coronacrisis: Impact werkgelegenheid Zuid-Kennemerland en IJmond - UWV

Aantal werklozen in juni gestegen tot 404 duizend – CBS

Coronamonitor - Transport en Logistiek Nederland

Inventarisatie van acute personeelstekorten en -overschotten – UWV

Kansrijke en minder kansrijke beroepen – UWV

NOW: Inspanningsverplichting – NL leert door – Rijksoverheid

Monitor schuldhelpverlening in coronatijd – Divosa

Tot 20 procent Tozo-aanvragers gaat richting schuldhelpverlening - BNR

Regeling NOW 2.0 donderdag gepubliceerd – Rijksoverheid

Factsheet aanvragen NOW-regeling 7 juli – UWV

Factsheet aanvragen NOW 2.0-regeling – UWV

Meer dan 65.000 aanvragen voor NOW 2.0 bij UWV – UWV

Algemene informatie over NOW3 (vanaf oktober 2020) – Rijksoverheid

Alles wat u moet weten over de Tozo: Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers – Rijksoverheid

Tegemoetkoming schade COVID-19 (TOGS) – Rijksoverheid

Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL) – Rijksoverheid

Corona-aanpak: de volgende stap – Rijksoverheid

Bijstand voor zelfstandigen (Bbz) – Rijksoverheid

Monitor Arbeidsmarkt April 2019 – Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Crisis werkt door in bijstandscijfers: stijging tot 625.000 in 2022 – Berenschot

Bijlage 3: relevante literatuur over corona (5)

Woningmarkt

ING Woonbericht: Vertrouwen woningmarkt hard geraakt door coronacrisis – ING

Vraag naar woning overtreft het aanbod, overbieden geen uitzondering. NVM presenteert cijfers woningmarkt tweede kwartaal – NVM Makelaars

Aanbod krimpt, consumenten blijven kopen, prijs verder omhoog – NVM Makelaars

Funda Index Oktober 2020 – Funda

De bedrijfsruimtemarkt gaat onzekere tijden tegemoet – Rabobank

Op welk van de 2.500 winkelgebieden in Nederland is de impact van corona het grootst? – Locatus

Economische krimp tijdens lockdown minder sterk in Nederland dan in België – CBS

Na stikstof en PFAS treft ook corona deze sector keihard – VNO-NCW

Landelijk huurbeleid zorgt voor langere wachttijden en hogere huren – Woonbond

‘Economisch daklozen’ vallen tussen wal en schip – VNG Realisatie

Geen huisuitzettingen en verlenging tijdelijke huurcontracten – Rijksoverheid

Hernieuwde afspraken met verhuurders over maatwerk – Rijksoverheid